

ZBIERKA

STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU A ROZHODNUTÍ SÚDOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

10/2018

OBSAH**Rozhodnutia vo veciach trestných****96. Včasnosť uplatnenia dovolacích námietok.**

Námietky chýb rozhodnutia a konania v zmysle § 374 ods. 1 (ods. 3) Trestného poriadku, s označením dôvodu dovolania podľa požiadavky odseku 2 naposledy označeného ustanovenia (teda uplatnené riadne), sú obligatórnou náležitosťou dovolania - ak je v dovolaní uvedená aspoň jedna taká námietka, bude sa ňou dovolací súd zaoberať (pokiaľ sú splnené ostatné zákonné podmienky dovolacieho konania). Dovolací súd sa však nebude zaoberať námietkami uplatnenými po uplynutí lehoty na podanie dovolania uvedenej v § 370 ods. 1, 2 Trestného poriadku (teda nie včas), okrem konštatácie ich oneskoreného uplatnenia; to sa netýka ďalšej argumentácie k včas a riadne uplatneným dovolacím námietkam.

Ak v dovolaní podanom včas nie je riadne uplatnená žiadna dovolacia námietka, dovolanie bolo síce podané, avšak bez splnenia svojej obligatórnej náležitosti. V takom prípade nasleduje postup podľa § 379 ods. 1 Trestného poriadku, avšak námietky možno uplatniť najneskôr do uplynutia lehoty určenej dovolacím súdom podľa § 379 ods. 1 Trestného poriadku. Neskôr uplatnenými námietkami sa nebude dovolací súd vecne zaoberať - buď rozhodne podľa § 382 písm. e) Trestného poriadku (pri absencii akejkolvek riadne uplatnenej námietky), alebo sa bude zaoberať len námietkami riadne uplatnenými v naposledy označenej lehote. 4

97. Odstraňovanie rozporov vo výpovedi obžalovaného alebo svedka. Domová prehliadka.

I. Úprava možnosti čítania zápisnice o skoršom výsluchu či už obžalovaného (§ 258 ods. 4 Trestného poriadku) alebo svedka (§ 264 ods. 1 Trestného poriadku) na hlavnom pojednávaní rešpektuje princíp nezameniteľnosti aktuálneho procesného postavenia vypočúvanej osoby (ktoré sa mohlo v predchádzajúcom priebehu konania zmeniť). Preto nie je možné čítať na odstraňovanie rozporov vo výpovedi obžalovaného jeho skoršiu výpoveď ako svedka, a naopak.

Pravidlo uvedené v predchádzajúcej vete nie je možné obísť čítaním zápisnice o skoršom výsluchu osoby v odlišnom než aktuálnom procesnom postavení (v predchádzajúcom priebehu konania) ako listinného dôkazu podľa § 269 Trestného poriadku.

Princíp nezameniteľnosti procesného postavenia platí aj pre náhradu výpovede na hlavnom pojednávaní; za „spoluobžalovaného“ uvedeného v návetí § 263 ods. 3 Trestného poriadku sa považuje osoba v takom pôvodnom procesnom postavení, ktorá už v čase konania hlavného pojednávania spoluobžalovaným nie je (konanie proti nej bolo skončené, bola vylúčená zo spoločného konania - inak by sa použilo ustanovenie § 258 ods. 4 Trestného poriadku) a túto osobu nie je možné (z faktických, nie právnych dôvodov) vypočúť ako svedka.

II. Ustanovenie § 105 ods. 1, 2 Trestného poriadku je v pozícii osobitného ustanovenia (*lex specialis*) oproti ustanoveniu § 213 ods. 2, 3 Trestného poriadku (nie je výnimkou uvedenou v naposledy označenom ustanovení, platnou len za určitých okolností - „ak vykonanie úkonu nemožno odložiť a obhajcu o ňom vyrozumieť“). Obhajca sa teda o výkone domovej prehliadky neupovedomuje.

Dôvodom postupu popísaného v predchádzajúcom odseku je zamedziť zmareniu účelu domovej prehliadky, ktorý nie je možné naplniť bez momentu prekvapenia; pribratie nezúčastnenej osoby k výkonu domovej prehliadky (na kontrolu nezaajatosti jej priebehu) je naopak obligatórne.

„Osoba, u ktorej sa domová prehliadka / taký úkon vykonáva“ v zmysle ustanovení § 104 ods. 1, § 105 ods. 1 a 5, § 106 ods. 1 a 2 Trestného poriadku je osoba, do ktorej práva, zodpovedajúceho domovej slobode, sa pri výkone domovej prehliadky zasahuje; takou osobou nie je vlastník alebo nájomca dotknutej nehnuteľnosti, pokiaľ ju aj fakticky neužíva ako obydlie. 14

98. Trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie; jednočinný súbeh s trestným činom subvenčného podvodu.

I. Pri trestnom čine poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 Trestného zákona sú v odseku 1 tohto ustanovenia popísané tri možné alternatívy konania páchatel'a („použitie alebo predloženie výkazu, resp. dokladu“, „neposkytnutie povinných údajov“ a „použitie prostriedkov“, spojené s ďalšími okolnosťami), ako aj dva rôzne následky, ktoré páchatel' môže takým konaním spôsobiť (jednak „spôsobenie sprenevery“ a jednak „protiprávne zadržanie prostriedkov“).

Vychádzajúc zo záveru uvedeného v predchádzajúcom odseku, „spôsobenie sprenevery“ v zmysle § 261 ods. 1 Trestného zákona nie je zadefinovaním ďalšieho konania páchatel'a (ako kumulatívne požadovaného skutku), ktoré by nadväzovalo na „použitie alebo predloženie výkazu, resp. dokladu“, „neposkytnutie povinných údajov“ alebo „použitie prostriedkov“ podľa predchádzajúcej časti formulácie dotknutého ustanovenia. Ide o definíciu jednej z alternatív následku vyvolaného konaním páchatel'a (súčasť popisu tzv. objektívnej stránky).

Na účel aplikácie § 261 ods. 1 Trestného zákona: „spôsobenie sprenevery“ obsahovo zodpovedá následku trestného činu sprenevery podľa § 213 ods. 1 Trestného zákona (ako trvalé prisvojenie si poskytnutých prostriedkov); „protiprávne zadržanie prostriedkov“ obsahovo zodpovedá následku trestného činu neoprávneného užívania cudzej veci podľa § 215 ods. 1 Trestného zákona (ako neoprávnené prechodné užívanie prostriedkov, neskôr refundovaných poskytovateľovi alebo dodatočne použitých na pôvodne určený účel). Rozhodujúcim kritériom rozdielu medzi oboma druhmi následku je špecifikácia úmyslu páchatel'a v čase jeho konania.

Použitím poskytnutých prostriedkov na iný než pôvodne určený účel (následok spôsobený páchatel'om) v úmysle vyvolať taký stav trvale (nie len prechodne „zapožičať“ prostriedky sebe alebo inému) teda dochádza k spáchaniu - pri splnení aj ostatných zákonných znakov - trestného činu poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 Trestného zákona. Na uvedenej kvalifikácii nič nemení ani okolnosť, ak ku škode došlo spätnou refundáciou finančných prostriedkov, ktoré ich prijímateľ už skôr vynaložil na iný než pôvodne určený účel; prijatie, resp. ponechanie si takto vyplatených prostriedkov je porušením účelovo určeného zverenia finančných prostriedkov, a to zverenia len na oprávnenú spätnú úhradu (ide teda o spôsob „prisvojenia si“ určitej peňažnej hodnoty).

II. Jednočinný súbeh trestných činov je charakterizovaný jedným konaním páchatel'a, ktorým sú (v rámci dotknutého skutku) vyvolané dva rôzne následky. Také následky teda nie sú totožné právne ani fakticky (z hľadiska faktických okolností, ktoré sú kvalifikačným podkladom).

Jednočinný súbeh trestného činu poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 Trestného zákona a trestného činu subvenčného podvodu podľa § 225 Trestného zákona je možný pri kumulácii rôznych následkov zodpovedajúcich škode; škoda ako kvalifikačný moment sa delí medzi obe právne kvalifikácie podľa pôvodného zdroja finančných prostriedkov, ktorých sa týka následok vyvolaný konaním páchatel'a (jednak prostriedky poskytnuté Slovenskej republike Európskou úniou - § 261 Trestného zákona a jednak prostriedky z iných verejných zdrojov pokrytých ustanovením § 225 Trestného zákona). 23

99. Spor o príslušnosť.

Ak v prípade postúpenia veci inému súdu z dôvodu príslušnosti rozhodoval o sťažnosti proti takému uzneseniu nadriadený súd postupujúceho súdu, nemôže už súd, ktorému bola vec právoplatne postúpená a ktorý je v obvode dotknutého nadriadeného (sťažnostného) súdu, vyvolať spor o príslušnosť podľa § 22 ods. 1 Trestného poriadku.

Súd, ktorý rozhoduje spor o príslušnosť podľa § 22 ods. 1 Trestného poriadku, môže určiť aj príslušnosť iného než niektorého zo sporiacich sa súdov.

Ak iný než sporiaci sa súd, ktorého príslušnosť bola určená podľa predchádzajúceho odseku a ktorého nadriadeným súdom nie je súd, ktorý rozhodoval spor o príslušnosť (ďalej len „externý preberajúci súd“), zistí, že vo veci má rozhodnúť niektorý z pôvodne sa sporiacich súdov alebo iný súd v obvode

súdu, ktorý rozhodol pôvodný spor o príslušnosť, vyvolá nový spor o príslušnosť podľa § 22 ods. 1 Trestného poriadku; najbližšie spoločne nadriadeným súdom bude v takom prípade vždy Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Ak externý preberajúci súd zistí, že vec má rozhodnúť iný súd mimo obvodu súdu, ktorý rozhodol pôvodný spor o príslušnosť, postúpi vec príslušnému súdu, čo môže vyvolať nový spor o príslušnosť.

Ak ide o pôsobnosť (§ 14 Trestného poriadku), rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky, a to buď o sťažnosti podľa odseku 1 týchto právnych viet, alebo (ak sťažnosť nebola podaná) v následnom spore o pôsobnosť (podľa § 22 ods. 1 Trestného poriadku pri jeho extenzívnom výklade) medzi špecializovaným trestným súdom a iným súdom, ak bol taký spor vyvolaný. 35

100. Účel trestného konania pri väzbe.

Účelom trestného konania v zmysle tretej kumulatívnej podmienky podľa § 76 ods. 3 veta druhá Trestného poriadku je nielen náležité zistenie trestného činu a spravodlivé potrestanie páchatel'a podľa zákona v zmysle § 1 Trestného poriadku (generálne vyjadrený účel zákona z hľadiska rozhodnutia vo veci samej), ale aj zamedzenie okolnostiam, na odvrátenie ktorých je zamerané ustanovenie § 71 Trestného poriadku o dôvodoch väzby. Ochrana práv fyzických a právnických osôb presahuje najmä pri tzv. preventívnej väzbe rámec stíhania obvineného za skutok, ktorý je predmetom dotknutého konania. 36

101. Zákaz uloženia trestu povinnej práce invalidnému páchatel'ovi.

Ustanovenie § 55 ods. 2 Trestného zákona neviaže zákaz uloženia trestu povinnej práce na nedostatok zdravotnej spôsobilosti páchatel'a na výkon takého trestu, ale len na okolnosť jeho dlhodobej práceneschopnosti, alebo invalidity páchatel'a (bez rozlíšenia jej rozsahu). Z tohto dôvodu súd nie je oprávnený preskúmať, či napriek preukázanej, a to hoci len čiastočnej invalidite páchatel'a, by tento bol alebo nebol schopný prípadne uložený trest povinnej práce vykonať. 41

96.

ROZHODNUTIE

Námietky chýb rozhodnutia a konania v zmysle § 374 ods. 1 (ods. 3) Trestného poriadku, s označením dôvodu dovolania podľa požiadavky odseku 2 naposledy označeného ustanovenia (teda uplatnené riadne), sú obligatórnou náležitosťou dovolania - ak je v dovolaní uvedená aspoň jedna taká námietka, bude sa ňou dovolací súd zaoberať (pokiaľ sú splnené ostatné zákonné podmienky dovolacieho konania). Dovolací súd sa však nebude zaoberať námietkami uplatnenými po uplynutí lehoty na podanie dovolania uvedenej v § 370 ods. 1, 2 Trestného poriadku (teda nie včas), okrem konštatácie ich oneskoreného uplatnenia; to sa netýka ďalšej argumentácie k včas a riadne uplatneným dovolacím námietkam.

Ak v dovolaní podanom včas nie je riadne uplatnená žiadna dovolacia námietka, dovolanie bolo síce podané, avšak bez splnenia svojej obligatórnej náležitosti. V takom prípade nasleduje postup podľa § 379 ods. 1 Trestného poriadku, avšak námietky možno uplatniť najneskôr do uplynutia lehoty určenej dovolacím súdom podľa § 379 ods. 1 Trestného poriadku. Neskôr uplatnenými námietkami sa nebude dovolací súd vecne zaoberať - buď rozhodne podľa § 382 písm. e) Trestného poriadku (pri absencii akejkoľvek riadne uplatnenej námietky), alebo sa bude zaoberať len námietkami riadne uplatnenými v naposledy označenej lehote.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. septembra 2018, sp. zn. 2 Tdo 7/2018)

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 3. septembra 2018, sp. zn. 2 Tdo 7/2018, v trestnej veci obvineného Mgr. Y. B. pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. decembra 2005 (ďalej len „Tr. zák.“) a iné, dovolanie obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 10. februára 2009, sp. zn. 5To/137/2007, podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 11. júna 2007, sp. zn. 1T/44/2005, uznal obvineného Mgr. Y. B. za vinného zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Tr. zák. v súbehu s trestným činom obmedzovania osobnej slobody podľa § 231 ods. 1 Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že

dňa 16. augusta 2004 v čase o 11.00 hod v objekte Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave so sídlom na X. ulici č. XX v kancelárii č. XXX, počas výkonu služby nútil neoprávnene a bez akéhokoľvek právneho dôvodu svedka JUDr. C. X., nar. X. I. XXXX v V. O. V., trvale bytom V., P.. X vypovedať proti jeho vôli v trestnej veci vedenej na Úrade justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru Bratislava pod ČVS: KRP-200/OEK-BA-2002, a to i napriek tomu, že ho na uvedené konanie poškodený v prítomnosti mjr. L. L., príslušníka Úradu justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru Bratislava, ppráp. R. V. a ppráp. F. P., príslušníkov pohotovostnej motorizovanej jednotky Krajského riaditeľstva Policajného zboru Bratislava viackrát na toto neoprávnené konanie upozorňoval, pričom zdôrazňoval tú skutočnosť, že ako svedok sa osobne dostavil dňa 16. augusta 2004 za vyšetrovateľom Krajského riaditeľstva Policajného zboru Bratislava z dôvodu dohodnutia iného termínu výsluchu jeho osoby, nakoľko termín stanovený vyšetrovateľom na deň 18. august 2004 mu nevyhovoval a napriek opakovanej snahe opustiť kanceláriu č. XXX mu v tomto konaní mjr. Mgr. Y. B. neoprávnene zabránil, a to tým spôsobom, že položil ruku na dvere v čase, keď chcel túto poškodený JUDr. C. X. opustiť, ako aj privolaním hliadky pohotovostnej motorizovanej jednotky Krajského riaditeľstva Policajného zboru Bratislava v zložení ppráp. R. V. a ppráp. F. P., kde im vydal pokyn, aby tu prítomnému JUDr. C. X. nedovolili kanceláriu opustiť, pričom skutočne mu na pokyn vyšetrovateľa mj. Mgr. Y. B. ppráp. R. V. zabránil opustiť kanceláriu č. XXX a pri opakovanej snahe JUDr. C.M. sa obdobného konania tak isto na príkaz vyšetrovateľa dopustil aj ppráp. F. P.

Obvinenému bol za to uložený podľa § 158 ods. 1 s použitím § 35 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov, výkon ktorého mu bol podľa § 58 ods. 1 písm. a), § 59 ods. 1 Tr. zák. podmienčne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 1 roka.

Proti vyššie citovanému rozsudku podal **obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Trnave uznesením z 10. februára 2009, sp. zn. 5To/137/2007, podľa § 256 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. v znení účinnom do 31. decembra 2005 ako nedôvodné zamietol.**

Dňa 17. júla 2009 podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu na súde prvého stupňa **dovolanie**, kde ako dovolací dôvod (formálne) označil dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

V bližšom písomnom odôvodnení podaného dovolania obvinený predovšetkým zdôraznil, že rozhodnutie vo veci je podľa jeho názoru založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, keďže tento nie je trestným činom. V danej súvislosti potom upriamil pozornosť na predchádzajúce rozhodnutia, vydané v predmetnom prípade, keď jednak voči pôvodne spoluobvineným pppr. R. V. a pppr. F. P. bolo trestné stíhanie právoplatne zastavené a jednak, pokiaľ ide o jeho osobu, tu najskôr po podaní obžaloby Okresný súd Bratislava I uznesením z 20. mája 2005, sp. zn. 1T/44/2005, trestné stíhanie zastavil z dôvodu, že skutok nie je trestný čin (predmetné uznesenie v dôsledku sťažnosti prokurátora nenadobudlo právoplatnosť), a neskôr ho po vykonanom dokazovaní rozsudkom z 1. marca 2006, sp. zn. 1T/44/2005, spod obžaloby z rovnakého dôvodu oslobodil (na základe odvolania prokurátora Krajský súd v Bratislave predmetný rozsudok zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na opätovné konanie).

Ako sa pritom uvádza v podanom dovolaní ďalej, o tom, že JUDr. C. X. vedel, že je vypočúvaný ako svedok, svedčí aj jeho samotné vyjadrenie uvedené na 5. strane zápisnice z jeho výsluchu, kde sa doslovne uvádza nasledovné: „Poznamenávam, stále vypovedám ako svedok.“

Napokon záverom obvinený poukázal tiež na nevhodné a arogantné správanie sa poškodeného JUDr. C. X. na hlavnom pojednávaní voči jeho osobe (keď ho nazval „ľudskou spodinou“ s tým, že to mu ešte lichotí), s ohľadom na ktoré sa dá podľa neho domyslieť, ako sa tento správal pri dotknutom výsluchu v prípravnom konaní, ktorý bol naproti pojednávaniu navyše neverejný.

Z vyššie uvedených dôvodov obvinený dovolací súd požiadal o preskúmanie právneho posúdenia skutku.

V zmysle § 376 Tr. por. sa k dovolaniu obvineného vyjadril len prokurátor (Okresnej prokuratúry Bratislava I), a to v tom smere, že toto nepovažuje za dôvodné, keďže konajúce súdy na základe vo veci vykonaného dokazovania náležite zistili skutkový stav, ktorý následne aj správne právne posúdili.

Najvyšší súd ako súd dovolací na neverejnom zasadnutí konanom 6. mája 2014 uznesením, sp. zn. 2 Tdo 27/2014, dovolanie obvineného Mgr. Y. B. podľa § 382 písm. f) Tr. por. odmietol (ako podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné).

Vyššie citované rozhodnutie dovolací súd odôvodnil v zmysle jeho vtedajšej ustálenej praxe v podstate takým spôsobom, že pokiaľ nastali vo veci už účinky zahľadania (na páchatel'a sa hľadí, ako keby nebol odsúdený - tzv. zákonná fikcia neodsúdenia), odsudzujúce rozhodnutie treba považovať za právne neexistujúce, a proti takému nie je dovolanie možné podať, a to zo strany ktorejkoľvek z oprávnených osôb.

V danej veci pritom z obsahu predloženého spisového materiálu vyplývalo, že obvinený Mgr. Y. B. sa v skúšobnej dobe, ktorá mu bola uložená už skôr citovaným rozsudkom Okresného súdu Bratislava I v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave, osvedčil podľa § 60 ods. 3 Tr. zák.

Obvinený Mgr. Y. B. sa obrátil na Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) so sťažnosťou, namietajúc, že bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom najvyššieho súdu a jeho uznesením zo 6. mája 2014, sp. zn. 2 Tdo 27/2014 (v tejto časti bola sťažnosť prijatá uznesením ústavného súdu z 31. augusta 2017 na ďalšie konanie).

Sťažovateľ bol toho názoru, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nie je správne z dôvodu, že prvostupňový rozsudok v spojení s uznesením odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť 10. februára 2009 a skúšobná doba jedného roka uplynula 10. februára 2010, pričom on dovolanie (proti druhostupňovému rozhodnutiu) podal 17. júla 2009, teda ešte pred uplynutím skúšobnej doby - kedy dovolanie ešte bolo prípustné.

Na podklade predmetnej sťažnosti **ústavný súd nálezom z 15. novembra 2017, sp. zn. I. ÚS 423/2017**, rozhodol, že:

1. základné právo Mgr. Y. B. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu a jeho uznesením zo 6. mája 2014, sp. zn. 2 Tdo 27/2014, porušené boli;

2. uznesenie najvyššieho súdu zo 6. mája 2014, sp. zn. 2 Tdo 27/2014, sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie;

3. najvyšší súd je povinný uhradiť Mgr. Y. B. trovy právneho zastúpenia v sume 363,79 eur, a to na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu;

4. sťažnosti Mgr. Y. B. sa vo zvyšnej časti nevyhovuje.

V odôvodnení daného nálezu ústavný súd potom uviedol nasledovné (ide o doslovnú citáciu relevantných pasáží):

„18. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že plénum ústavného súdu na neverejnom zasadnutí konanom 18. marca 2015 prijalo pod sp. zn. PLZ. ÚS 4/2015 zjednocujúce stanovisko, v ktorom vyslovilo túto právnu vetu: „Odsúdenému, ktorému bol uložený peňažný trest a ktorý tento uložený peňažný trest vykonal zaplatením sumy peňažného trestu, nemožno odoprieť právo podať dovolanie len z dôvodu, že jeho odsúdenie bolo zahladené, keďže by tým neprimeraným spôsobom a v rozpore s podstatou a účelom inštitútu dovolania došlo k obmedzeniu prístupu odsúdeného k súdnej ochrane, čím by sa zasiahlo do podstaty a zmyslu základného práva na súdnu ochranu.“

19. Ústavný súd konštatuje, že v danej veci je toto zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu plne aplikovateľné, v doterajšom rozhodovaní ústavného súdu nedošlo k odklonu od tohto ustáleného právneho názoru, a preto pri rozhodovaní o sťažnosti vychádzal z ním formulovaných právnych názorov. (...)

40. Po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou najvyššieho súdu podané dovolanie proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 5 To 137/2007 z 10. februára 2009 znova prerokovať a v okolnostiach prípadu sa dôsledne vyrovnat' s námietkami sťažovateľa formulovanými v dovolaní riadiac sa právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze a rešpektujúc obsah a zmysel všetkých práv, ktorých porušenie bolo ústavným súdom v doterajšom konaní zistené.“

Podľa § 362b ods. 1 Tr. por. po doručení nálezu ústavného súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu alebo jeho časť, pokračuje orgán činný v trestnom konaní alebo súd v tom štádiu trestného konania, ktoré bezprostredne predchádzalo vydaniu zrušeného rozhodnutia, ak zákon alebo nález ústavného súdu neustanoví inak. Orgán činný v trestnom konaní alebo súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci ústavný súd.

Po vrátení veci dovolaciemu súdu na opätovné konanie mu bolo (16. apríla 2018) doručené **podanie obvineného**, nazvané ako „**Vyjadrenie k podanému dovolaniu**“, spísané prostredníctvom ním na účely dovolacieho konania novozvoleného obhajcu, kde obvinený v prvom rade poukázal na obsah (dňa 17. júla 2009 na súd prvého stupňa) podaného dovolania s tým dovetkom, že rovnaké pochybenia, ako vytýka napadnutému druhostupňovému rozhodnutiu a jemu predchádzajúcemu konaniu, obsahuje už aj prvostupňový rozsudok a jemu predchádzajúce konanie (§ 374 ods. 3 Tr. por.).

Obvinený v predmetnom podaní ďalej uviedol, že nesúhlasí s tvrdením dovolacieho súdu, uvedeným v jeho predchádzajúcom - ústavným súdom zrušenom - uznesení, že ak by aj nebolo dovolanie odmietnuté podľa § 382 písm. f) Tr. por., bolo by ho potrebné odmietnuť ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Tr. por., pretože jeho dôvody evidentne smerujú proti skutkovým zisteniam a hodnoteniu vykonaných dôkazov konajúcimi súdmi, ktoré dovolací súd preskúmať nemôže, a to z dvoch dôvodov.

Po prvé argumentoval dovolateľ tým, že v jeho prípade bola zásada dvojinštančnosti konania dodržaná iba formálne, keďže po tom predchádzajúcom prvostupňovom oslobodzujúcom rozsudku ho Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 11. júna 2007, sp. zn. 1T/44/2005, uznal vinným (len) s nasledovným odôvodnením: „Keďže však súd si musel osvojiť názor odvolacieho súdu, nemôže rozsudok odôvodniť v zmysle § 125 Tr. por. (účinného do 31. decembra 2005), preto iba poukazuje na vyššie citované ustanovenie § 264 ods. 1 Tr. por.“ (hodnotenie dôkazov, ktoré viedlo k vysloveniu viny a uloženiu trestu, bolo teda materiálne vykonané iba na

jedinom stupni). Pri takto špecifickej situácii by mal byť potom podľa jeho názoru dovolací súd povinný [aj napriek zneniu § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.] buď skúmať aj zistený skutok, alebo napadnuté uznesenie zrušiť z dôvodu existencie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Uvedenú skutočnosť pritom namietal aj v podanom dovolaní, keď jediným nedostatkom tam uvedenej argumentácie je to, že ju kvalifikačne neoznačil ako posledne uvedený dovolací dôvod - čo ale nemôže byť dôvodom na odmietnutie dovolania z dôvodu nedôvodnosti podľa § 382 písm. c) Tr. por.

Ako druhý dôvod obvinený uviedol tú skutočnosť, že v ním podanom dovolaní sa konštatuje, že toto sa podáva preto, že skutok nie je trestným činom, keď sa v tejto súvislosti zároveň odkazuje na (skoršie) rozhodnutia s takýmto záverom. Obvinený v danom ohľade v predmetnom vyjadrení ďalej poukázal na to, že:

1/ v popise skutku výrokovej časti tak napadnutého uznesenia, ako aj prvostupňového rozsudku nie je uvedené žiadne ustanovenie, ktoré mal svojim konaním porušiť, a teda naplniť tým skutkovú podstatu (konkrétne absentuje obligatórna časť objektívnej stránky - „...vykonával svoju právomoc spôsobom odporujúcim zákonu“) trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Tr. zák.;

2/ v popise ustáleného skutku absentuje tiež konkretizácia škody (resp. aspoň druhu škody), v úmysle spôsobenia ktorej mal konať, pričom pohnútkou „koná v úmysle spôsobiť inému škodu“ je rovnako obligatórnym znakom skutkovej podstaty posledne uvedeného trestného činu;

3/ pokiaľ ide o právne posúdenie jeho konania aj ako trestný čin obmedzovania osobnej slobody podľa § 231 ods. 1 Tr. zák. (mal „inému bez oprávnenia brániť užívať osobnú slobodu“), tak toto je podľa jeho názoru nesprávne, pretože ak mal konať ako verejný činiteľ a bez oprávnenia, potom by ako verejný činiteľ prekročil svoju právomoc, a teda by sa popísaným konaním dopustil (nie uvedeného trestného činu ale) trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. b) Tr. zák. ako špeciálnej skutkovej podstaty postihujúcej konanie verejných činiteľov - súbeh je tu vylúčený.

Ako pritom zdôraznil obvinený v predmetnom podaní ďalej, všetky tri vyššie uvedené body odôvodňujú existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., t. j. že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku.

S ohľadom na takéto nesprávne právne posúdenie došlo potom tiež k pochybeniu pri ukladaní trestu, konkrétne k nesprávnej aplikácii hmotnoprávneho ustanovenia § 35 ods. 1 Tr. zák., podľa ktorého mu bol ukladaný tzv. úhrnný trest za dva trestné činy, a nakoľko Trestný zákon v relevantnom znení ustanovoval za trestný čin obmedzovania osobnej slobody len trest odňatia slobody, nemohol mu byť (z dôvodu nesprávnej aplikácie § 35 ods. 1 Tr. zák.) samostatne uložený žiaden iný druh trestu uvedený v § 27 Tr. zák., napr. peňažný trest.

Obvinený napokon záverom upozornil na to, že tak z napadnutého uznesenia, ako aj z prvostupňového rozsudku vyplýva, že súdy sa v jeho prípade absolútne nezaoberali možnosťou aplikácie ustanovenia § 15a Tr. zák. („výkon práv a povinností“) a ustanovenia § 3 ods. 2 a 4 Tr. zák. („nebezpečnosť činu pre spoločnosť“), hoci povinnosť zaoberať sa aplikáciou týchto hmotnoprávnych ustanovení im vyplývala priamo z ustanovenia § 1 Trestného poriadku v relevantnom znení. Tak uvedená námietka, ako i námietka týkajúca sa nesprávneho použitia ustanovenia o úhrnnom treste, pritom podľa obvineného odôvodňuje rovnako existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. (rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia).

Vzhľadom na skôr uvedené dôvody preto obvinený žiadal, aby dovolací súd v zmysle § 386 Tr. por. vyslovil rozsudkom porušenie zákona v jeho neprospech, aby napadnuté uznesenie zrušil a napokon podľa § 388 ods. 1 Tr. por. aby odvolaciemu súdu prikázal vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť.

Dovolací súd pri viazanosti právnym názorom vysloveným vo vyššie uvedenom náleze ústavného súdu na neverejnom zasadnutí opätovne preskúmal dovolanie obvineného Y. B. a rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Na danom mieste je potom potrebné zdôrazniť, že v zmysle ustálenej súdnej praxe najvyššieho súdu (viď k tomu bližšie R 120/2012) **viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por.**, sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Teda zjednodušene povedané, **podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Tr. por.**

A napokon ešte pred samotným vysporiadaním sa s konkrétnymi uplatnenými námietkami obvineného Y. B. sa žiada úvodom vo všeobecnosti tiež uviesť, že dovolací súd je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, resp. skutkovými závermi, ktoré vo veci urobili súd prvého a druhého stupňa, a teda **dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejme z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011** (s poukazom na § 567j ods. 7 Tr. por.). **Dovolací súd skutok ustálený súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať** (to neplatí len pre posúdenie dôvodnosti dovolania ministra spravodlivosti podaného podľa § 371 ods. 3 Tr. por., ktorý dôvod bol do Trestného poriadku doplnený novelou č. 262/2011 Z. z. s účinnosťou od 1. septembra 2011).

Inak povedané, **vo vzťahu k skutkovému stavu zistenému skôr konajúcimi súdmi, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru a nikdy nie námietky skutkové.** Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

In concreto, pokiaľ ide o jednotlivé zo strany dovolateľa uplatnené výhrady:

V danom ohľade je nevyhnutné predovšetkým primárne poukázať na tú okolnosť, že - tak ako je to zrejme už zo skôr uvedeného - obvinený Y. B. **najskôr v zákonnej trojročnej lehote od doručenia napadnutého rozhodnutia podal prostredníctvom svojho obhajcu na súde prvého stupňa (viď k tomu § 370 ods. 1 a 2 Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 s poukazom na § 567j ods. 6 Tr. por.) dovolanie, ktoré aj odôvodnil, a následne po doručení nálezu ústavného súdu bolo dovolaciemu súdu doručené ďalšie podanie obvineného, spísané už prostredníctvom ním novozvoleného obhajcu na účely predmetného dovolacieho konania.**

Z obsahu ostatného podania obvineného (doručeného dovolaciemu súdu v apríli 2018), nazvaného ako „Vyjadrenie k podanému dovolaniu“, pritom vyplýva, že až na jednu výnimku ide v jeho zvyšku o celkom zrejme vecné (námietanými okolnosťami), nie len argumentačné rozšírenie skôr (v zákonnej lehote) podaného dovolania, teda nie „len“ o bližšie ozrejmenie už skôr uplatnených námietok, ako sa toho snaží domôcť samotný dovolateľ. K tomu je potom potrebné uviesť nasledovné:

V dovolacom konaní je možné prihliadať len na námietky vecne špecifikované v rámci zákonnej lehoty na podanie dovolania, teda špecifikované ako chyby rozhodnutia alebo konania, v ktorých sa vidí naplnenie dovolacieho dôvodu, a to vrátane dopĺňania dovolania a odstraňovania jeho nedostatkov.

Výnimku by bolo možné pripustiť len pre situáciu, ak je v zákonnej lehote podané dovolanie, avšak v rozpore s § 374 ods. 1 Tr. por. už pri jeho podaní nešpecifikuje žiadnu konkrétnu vytýkanú chybu (teda je podané bez akéhokoľvek materiálneho odôvodnenia), kedy je možné [ako alternatíva odmietnutia „prázdneho“ dovolania zo strany dovolacieho súdu podľa § 382 písm. e) Tr. por.] účinne sa zaoberať aj neskôršie - t. j. po uplynutí zákonnej lehoty na podanie dovolania uplatnenou vecnou námietkou, najneskôr však v „dodatčne“ určenej primeranej lehote predsedom senátu dovolacieho súdu podľa § 379 ods. 1 Tr. por. v rámci výzvy na odstránenie predmetného (odstrániteľného) nedostatku.

Ak je v dovolaní vytýkaná aspoň jedna chyba konania alebo rozhodnutia, nie je dôvod na odstraňovanie väd dovolania podľa § 379 ods. 1 Tr. por. (z dotknutého hľadiska) a je potrebné o ňom rozhodnúť (v závislosti aj od toho, či bolo podané včas).

Od neúčinného vecného rozšírenia podaného dovolania o ďalšie námietky je pritom potrebné dôsledne rozlišovať „len“ podrobnejšie odôvodnenie už skôr - v zákonnej lehote - uplatnenej vecnej námietky.

S poukazom na vyššie uvedené - obvinený Y. B. v dovolaní doručenom dňa 17. júla 2009 prvostupňovému súdu (teda v zákonnej lehote) v podstate **namietať tú skutočnosť, že skutok nie je trestným činom, keď v tejto súvislosti o. i. (teda okrem argumentácie celkom zjavnej skutkovej, a teda z pohľadu dovolacieho konania irelevantnej povahy, ako už bolo uvedené vyššie) poukázal jednak na skoršie rozhodnutia, vydané v danej trestnej veci voči nemu so záverom, že skutok nie je trestný čin, a jednak tiež na rozhodnutie o právoplatnom zastavení trestného stíhania voči pôvodne spoluobvineným pppr. R. V. a pppr. F. P.** Ako dovolací dôvod pritom označil dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

S ohľadom na uplatnený dovolací dôvod treba hneď v úvode uviesť (okrem nemožnosti uplatňovať námietky voči ustáleným skutkovým zisteniam súdov nižšieho stupňa), že v rámci posudzovania existencie tohto dôvodu dovolací súd skúma, či skutok zistený súdmi v pôvodnom konaní bol správne právne posúdený, čo v prípade napadnutého odsudzujúceho rozsudku znamená zistiť, či dotknutý skutok bol správne podradený pod príslušnú, resp. v prípade jednočinného súbehu pod viaceré príslušné skutkové podstaty trestných činov upravených v Trestnom zákone (naplnenie tohto dovolacieho dôvodu je možné pritom konštatovať vtedy, ak skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin, prípadne ak skutok v skutočnosti vôbec nie je trestným činom).

Pokiaľ by bol dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým by bol obvinený oslobodený spod obžaloby podľa § 285 písm. b) Tr. por. (skutok nie je trestným činom), prichádzalo by do úvahy použitie dotknutého dôvodu dovolania (v neprospech obvineného), keď tento dôvod by bol naplnený v prípade, ak by súdmi zistený skutok v skutočnosti bol trestným činom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. môže napokon napĺňať aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie napr. nedostatočné posúdenie okolností vyvolávajúcich premlčanie trestného stíhania, alebo ak ide o nesprávne použitie iných právnych predpisov než Trestného zákona, napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o konkurze a reštrukturalizácii a pod., pokiaľ tieto majú priamy vzťah k právnej kvalifikácii skutku (riešenie predbežných, nie však priamych kvalifikačných otázok).

Čo sa týka konkrétne dovolacej argumentácie obvineného Y. B., tak ako je to už uvedené skôr, tento v kontexte výhrady, že skutok nenapĺňa znaky žiadneho trestného činu, poukázal o. i. na právoplatné rozhodnutie o zastavení trestného stíhania voči dvom iným osobám. K uvedenému je nevyhnutné uviesť iba toľko, že **pre dovolací súd, zaoberajúci sa len „osobou“ obvineného, sú závery trestného konania ohľadne iných, hoci aj pôvodne spoluobvinených osôb, irelevantné**.

Obvinený uvádza aj nasledovné dve skoršie neprávoplatné rozhodnutia, týkajúce sa jeho osoby (vydané v danom trestnom konaní):

1/ Uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 20. mája 2005, sp. zn. 1T/44/2005, ktorým bolo podľa § 188 ods. 1 písm. c) s poukazom na § 172 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. v znení účinnom do 31. decembra 2005 trestné stíhanie voči nemu zastavené, pretože súd dospel k záveru, že skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Predmetné uznesenie nenadobudlo právoplatnosť, keďže bolo napadnuté sťažnosťou prokurátora, ktorej Krajský súd v Bratislave vyhovel (napadnuté uznesenie v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa, aby vo veci znovu konal a rozhodol).

2/ Rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 1. marca 2006, sp. zn. 1T/44/2005, ktorým bol obvinený na základe toho istého právneho dôvodu (t. j. z dôvodu, že stíhaný skutok nie je trestným činom) podľa § 226 písm. b) Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. v znení účinnom do 31. decembra 2005 oslobodený spod obžaloby. Ani daný rozsudok nenadobudol právoplatnosť (na podklade odvolania prokurátora ho Krajský súd v Bratislave zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na opätovné konanie a rozhodnutie).

K uvedenému považuje dovolací súd za žiaduce - najmä z hľadiska jeho neskorších úvah - poznamenať niekoľko ďalších súvisiacich skutočností, vyplývajúcich z obsahu predloženého spisového materiálu, a síce po prvé to, že znenie skutku uvedené v obžalobe je zhodné s tým, ako je tento citovaný hneď na úvod odôvodnenia tohto uznesenia - ide o znenie právoplatného odsudzujúceho rozsudku, a teda tým, otázka právneho posúdenia ktorého sa v dovolacom konaní posudzuje.

Ak ide potom o vyššie označené trestné stíhanie zastavujúce uznesenie Okresného súdu Bratislava I. z 20. mája 2005, z jeho odôvodnenia (ktoré obvinený v podanom dovolaní označil za odôvodnenie „na vysokej kvalitatívnej a odbornej úrovni“) je zistiteľné, že súd v rámci predbežného prejednaní obžaloby dospel k záveru, že obvinený len riadne vykonával výsluch poškodeného ako svedka a snažil sa ho zákonným spôsobom ukončiť, pričom neporušil žiadne ustanovenia Trestného poriadku, ani zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov. Zdôraznil tiež, že v žiadnom prípade nebola preukázaná subjektívna stránka trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa.

Vo veci vydaný prvý - oslobodzujúci rozsudok (dňa 1. marca 2006) po vykonanom dokazovaní potom prvostupňový súd odôvodnil v podstate argumentačne zhodne ako predchádzajúce zastavujúce uznesenie. Súd o. i. zdôraznil, že zo zápisnice o výsluchu svedka (poškodeného) vyplýva, že tento uviedol, že si prišiel dohodnúť nový termín výsluchu až po tom, ako mu obvinený v súlade so zákonom (ustanovením § 65 ods. 1 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. v znení účinnom do 31. decembra 2005) odmietol povoliť nazrieť do spisu. Ako sa pritom konštatuje ďalej, poškodený počas svojho výsluchu chcel niekoľkokrát svojvoľne opustiť kanceláriu obvineného, tento ho však vždy riadne poučil o tom, že výsluch nie je skončený a neskôr ho tiež upozorňoval, že musí opraviť písárske chyby v zápisnici, túto vytlačiť a dať mu ju potom na prečítanie a podpis. Poškodený uvedené nerešpektoval a správal sa agresívne. Ak ide o polozenie ruky obvineného na dvere, toto nemalo byť takej povahy, aby zabránilo poškodenému dvere skutočne otvoriť a odísť. Napokon vzhľadom na správanie poškodeného treba podľa súdu hodnotiť i privolanie hliadky obvineným ako v súlade so zákonom.

Samotné tieto neprávoplatné (obe v priebehu konania zrušené) rozhodnutia súdu prvého stupňa nemajú vplyv na posúdenie správnosti právnej kvalifikácie rozhodnutia finálneho, ktoré nadobudlo právoplatnosť a je predmetom dovolacieho prieskumu.

Krajský súd v Bratislave v rámci odôvodnenia svojho, vyššie uvedený rozsudok zrušujúceho uznesenia z 13. júna 2006, sp. zn. 3To/59/06, potom poukázal na tú skutočnosť, že príslušný okresný súd síce vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, avšak pochybil pri jeho vyhodnocovaní, keďže podľa jeho názoru vykonané dôkazy (naopak) svedčia o tom, že konanie obvineného Y. B. napĺňa znaky skutkovej podstaty oboch trestných činov, pre ktoré bola podaná na neho obžaloba, a teda tak trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Tr. zák., ako i trestného činu obmedzovania osobnej slobody podľa § 231 ods. 1 Tr. zák. Odvolací súd následne vec vrátil súdu prvého stupňa s tým upozornením, že v zmysle § 264 ods. 1 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. v znení účinnom do 31. decembra 2005 je tento viazaný v ďalšom konaní jeho právnym názorom.

Následovalo vydanie druhého, tentokrát odsudzujúceho rozsudku prvostupňového súdu z 11. júna 2007, sp. zn. 1T/44/2005, ktorý je aj spolu s „potvrdzujúcim“ uznesením Krajského súdu v Trnave (tu len na okraj dovolací súd poznamenáva, že uznesením najvyššieho súdu z 30. októbra 2007, sp. zn. 4 Ndt 15/2017, bola na základe návrhu obvineného dotknutá trestná vec odňatá Krajskému súdu v Bratislave a prikázaná Krajskému súdu v Trnave) z 10. februára 2009, sp. zn. 5To/137/2007, napadnutý podaným dovolaním.

S ohľadom na vyššie uvedené dovolací súd vo vzťahu k argumentácii dovolateľa uvádza, že tento **síce v podanom dovolaní namietal, že skutok nie je trestným činom, avšak predmetnú námietku následne neodôvodnil žiadnymi skutočnosťami právneho charakteru** (v tejto súvislosti potom považoval dovolací súd za relevantné priblížiť i odôvodnenie oboch rozhodnutí, s ktorými sa obvinený stotožnil a na ktoré aj v dovolaní v súvislosti s ním uplatnenou výhradou o nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku poukázal - je pritom zrejmé, že v oboch išlo „len“ o otázku hodnotenia vo veci vykonaných dôkazov, resp. inak povedané, **neprávoplatné zastavenie trestného stíhania ako i oslobodenie spod obžaloby bolo založené na skutkových a nie právnych dôvodoch**), a **to na rozdiel od neskôr doručeného podania („Vyjadrenie k podanému dovolaniu“), kde už obvinený uvádza v skutočnosti námietky právneho charakteru**. Tieto už teda sú potencionálne subsumovateľné pod dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Konkrétne obvinený v rámci svojho podania doručeného dovolacieho súdu 16. apríla 2018 argumentuje jednak tým, že skutok nemôže napĺňať znaky trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Tr. zák., keďže v jeho popise chýba nielen uvedenie konkrétneho ustanovenia právneho predpisu, ktorý mal porušiť, ale i konkretizácia škody, v úmysle ktorej mal konať (ako obligatórne znaky danej skutkovej podstaty), a na strane druhej tiež tým, že v jeho konaní nemožno vidieť naplnené ani znaky trestného činu obmedzovania osobnej slobody podľa § 231 ods. 1 Tr. zák., pretože konal ako verejný činiteľ a bez oprávnenia, a teda tu mala byť použitá v danom smere špeciálna skutková podstata, a síce § 158 ods. 1 písm. b) Tr. zák.

Zjednodušene povedané, podľa „neskoršieho“ názoru dovolateľa mal byť zistený skutok správne právne posúdený „len“ ako trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. b) Tr. zák.

Primárne treba zdôrazniť vyššie uvedený záver o nemožnosti účinne predložiť ďalšie námietky, oproti tým, ktoré boli predložené v podanom dovolaní (v následnom podaní obvineného zjavne nejde len o bližšiu konkretizáciu už uplatnenej námietky, ale o námietku kvalitatívne inej chyby rozhodnutia) - o ktorom bolo dovolacím súdom rozhodnuté. Aj keď bolo toto rozhodnutie zrušené, dopĺňať dovolanie v novom, resp. „obživlom“ konaní vecne (o nové okolnosti, resp. chyby v zmysle § 374 ods. 1 Tr. por.) by bolo možné len do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania, čo nie je aktuálne.

Tie námietky, ktoré bolo možné dovolacím súdom zohľadniť, sú zrejme nedôvodné, resp. mimo uplatniteľných dôvodov dovolania, ako je vyčerpávajúco vysvetlené vyššie. Dovolací súd pritom nesmie svojvoľne prekročiť zákonný rámec svojho prieskumu, čo primárne vyplýva z čl. 2 ods. 2 ústavy, v zmysle ktorého môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Nad uvedený rámec, ako *obiter dictum*, sa však dovolací súd vyjadruje k správnosti použitej právnej kvalifikácie, a dospel k nižšie uvedeným záverom.

Trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 Tr. zák. sa dopustí verejný činiteľ, ktorý v úmysle spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech

- a) vykonáva svoju právomoc spôsobom odporujúcim zákonu,
- b) prekročí svoju právomoc, alebo
- c) nesplní povinnosť vyplývajúcu z jeho právomoci.

Trestného činu obmedzovania osobnej slobody podľa § 231 ods. 1 Tr. zák. sa dopustí ten, kto inému bez oprávnenia bráni užívať osobnú slobodu.

Skutok v podobe ustálenej súdmi nižšieho stupňa obsahuje všetky obligatórne znaky oboch vyššie citovaných skutkových podstát. Jediné v čom nemožno súhlasiť, pokiaľ ide o právnu kvalifikáciu učinenu zo strany vo veci konajúcich súdov, je právne posúdenie konania obvineného ako trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa písm. a) § 158 ods. 1 Tr. zák., keďže menovaný v skutočnosti „prekročil svoju právomoc“. Obvinený totiž nemal žiaden zákonný podklad k tomu, aby konal voči dotknutému svedkovi represívne, ako je to uvedené v skutkovej vete (v ktorej je vyjadrená absencia akejkoľvek faktickej okolnosti, a v nadväznosti na to teda aj právneho dôvodu obmedzovacieho zákroku) - najvyšší súd tu poukazuje okrem čl. 17 ústavy opäť aj na čl. 2 ods. 2. Ide potom o konanie síce súvisiace s právomocou obvineného, avšak nad jej rámec.

Vyššie uvedené je kvalifikačným porušením (Trestného) zákona, z hľadiska postavenia obvineného ale nepodstatného významu (kvalifikácia odlišným písmenom toho istého odseku nemení trestnú sadzbu), z čoho teda o. i. vyplýva, že aj keby bola v danom ohľade čisto hypoteticky tomu zodpovedajúca námietka uplatnená včas, nemohlo by len z dôvodu uvedeného zistenia s poukazom na § 371 ods. 4 Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 dôjsť ku konštatácii naplnenia dôvodu dovolania uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. v rovnakom znení.

S poukazom na vyššie uvedený záver dovolacieho súdu ohľadne správnosti použitej právnej kvalifikácie (pokiaľ ide o trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa) stráca následne zároveň akúkoľvek relevanciu sa vyjadrovať k tvrdeniu obvineného, že v popise zisteného skutku absentuje uvedenie obligatórneho znaku v podobe konkretizácie zákonného ustanovenia, v rozpore s ktorým mal konať [uvedený znak obsahuje skutková podstata trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa písm. a) § 158 ods. 1 Tr. zák.]. Prekročenie právomoci je vymedzené negatívne, konštatovaním absencie dôvodu na dotknutý zákrok, bez výpočtu jeho hypoteticky možných faktických dôvodov a im zodpovedajúcich právnych titulov.

Len na okraj („terciárne“) však i napriek tomu najvyšší súd v súlade s už svojou ustálenou rozhodovacou praxou (bližšie vid' k tomu uznesenie z 29. mája 2018, sp. zn. 1 TdoV 1/2017; rozsudok zo 14. júna 2017, sp. zn. 1 TdoV 7/2016; príp. tiež rozsudok zo 16. decembra 2014, sp. zn. 2 To 8/2014) upozorňuje na tú skutočnosť, že v skutku (skutkovej vete) nemusí (v princípe nemá) byť označený do Trestného zákona „integrován“ právny predpis, resp. jeho ustanovenie, keď v právnej vete je následne taký predpis

označený len tak, ako to zodpovedá zneniu príslušného, kvalifikačne použitého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona. Bližšie sa táto otázka rieši až v odôvodnení rozsudku.

Skutková veta má obsahovať popis skutku tak, aby zodpovedal trestnoprávnej kvalifikácii, čo je podmienené (aj) správnou aplikáciou súvisiacich predpisov. Vo vzťahu k takým predpisom je potom relevantné už zmieňované odôvodnenie rozhodnutia, avšak ani toto nie je rozhodujúce, keďže odôvodnenie môže byť nesprávne (resp. nedostatočné), aj keď je aplikácia právnej normy správna (uvedenie na pravú mieru prichádza do úvahy zo strany súdu vyššieho stupňa rozhodujúceho o opravnom prostriedku).

Dovolací súd v súvislosti s rozoberanou otázkou správnosti použitej právnej kvalifikácie (na zistený skutok) - aj vzhľadom na tvrdenia obvineného - považuje ďalej za žiaduce zdôrazniť, že súdy sa v posudzovanej veci nedopustili žiadneho porušenia (Trestného) zákona ani v tom smere, ak konanie obvineného posúdili ako **naplňajúce tak znaky trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa, ako i trestného činu obmedzovania osobnej slobody. Jednočinný súbeh oboch zmienených trestných činov bol totiž vzhľadom na relevantné znenie (t. j. v danom čase účinné) ich skutkových podstát nielen možný, ale v posudzovanej veci i správny.**

Čo sa týka jednočinnému súbehu trestných činov, tento je vo všeobecnosti možné charakterizovať ako **jedno konanie páchatel'a, ktorým sú (v rámci dotknutého skutku) vyvolané dva rôzne následky**. Také následky teda nie sú totožné právne, ani fakticky (z hľadiska faktických okolností, ktoré sú kvalifikačným podkladom).

V posudzovanej veci išlo pritom **konkrétne o jednočinný súbeh rôznorodý, keďže (konaním obvineného vyvolané) následky boli spôsobené na rozličných objektoch**. Kým totiž objektom trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa je primárne záujem štátu na riadnom výkone právomoci verejných činiteľov, resp. vo všeobecnosti poriadok vo verejných veciach (ako je to napokon zrejmé aj z názvu hlavy, do ktorej je daný trestný čin zaradený, a síce „Trestné činy proti poriadku vo verejných veciach“), skutkovou podstatou uvedenou v § 231 poskytuje Trestný zákon ochranu osobnej slobode človeka, pokiaľ ide konkrétne o možnosť jeho voľného pohybu (slobodne o ňom rozhodovať), s výnimkou len na zákonnom podklade.

Je možná aj kumulácia následkov v tej istej skutkovej podstate, tá však nie je daná v prípade všeobecne vyjadreného cieľa konania páchatel'a, ako tomu je pri dotknutej formulácii „v úmysle spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech“. Takto (všeobecne) vyjadrený zámer páchatel'a smerujúci k ďalšiemu následku (tu škoda ako ujma na právach - viď nižšie) teda nekoliduje (duplicitou) ani s konkretizovanou okolnosťou následku, podmieňujúcou použitie vyššej trestnej sadzby vo vyššom odseku ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona - napr. v prípade zmarenia uplatnenia základných práv a slobôd poškodeného a použitia kvalifikácie podľa § 326 ods. 1 písm. a) až c), ods. 3 písm. c) Trestného zákona v súčasne účinnom znení, ani s takou (teda konkretizovanou v následku) okolnosťou v inej základnej skutkovej podstate z hľadiska posúdenia možnosti jednočinného súbehu (ako príklad možno použiť práve prejednávajú vec).

Záverom, bez už bližšieho rozboru problematiky len toľko, že **iná by bola situácia, pokiaľ by sa posudzovala otázka možného jednočinného súbehu oboch relevantných trestných činov vzhľadom na súčasné (aktuálne účinné) znenie ich skutkových podstát**, a to konkrétne z dôvodu kvalifikačnej duplicity v podobe prítomnosti vzájomne rovnorodého a konkretizovaného kvalifikačného znaku „spácha čin ako verejný činiteľ“ v kvalifikovanej skutkovej podstate trestného činu obmedzovania osobnej slobody, keď by išlo len o zločin podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona (vylúčenie jednočinného súbehu s poukazom na zásadu špeciality, určenú prísnejšou trestnosťou takej alternatívy).

Čo sa týka napokon toho tvrdenia dovolateľa, že v popise ustáleného skutku chýba konkretizácia škody (resp. aspoň druhu škody), v úmysle spôsobenia ktorej mal konať, k tomu dovolací súd poznamenáva, že ani danému tvrdeniu nemožno dať za pravdu, nakoľko **pod „škodou“ uvedenou v § 158 ods. 1 Tr. zák. je potrebné rozumieť nielen škodu materiálnu, ale aj imateriálnu**, a teda napríklad tiež poškodenie práv fyzickej, či právnickej osoby (R 25/1975).

Ide o interpretačné chápanie zákona účinného v čase spáchania činu, zodpovedajúce už neskoršej (súčasnej) generálnej legálnej definícii škody ako hmotnoprávneho pojmu v § 124 ods. 1 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. (Škodou sa na účely tohto zákona rozumie ujma na majetku alebo reálny úbytok na majetku alebo na právach poškodeného alebo jeho iná ujma, ktorá je v príčinnej súvislosti s trestným činom, bez ohľadu

na to, či ide o škodu na veci alebo na právach. Škodou sa na účely tohto zákona rozumie aj získanie prospechu v príčinnej súvislosti s trestným činom.) - neplatí to teda o zákonnej kvantifikácii jednotlivých škodových pásiem.

Zo znenia súdmi nižšieho stupňa ustálenej skutkovej vety je potom celkom zrejmé, aké nemajetkové práva svedka JUDr. C. X. obvinený svojím konaním porušil (tu možno opätovne dodať, že na spáchanie trestného činu postačovalo iba konanie s „takýmto úmyslom“ - cieľ páchatel'a, nie aj samotné spôsobenie škody, nemateriálnej ujmy).

V kontexte naposledy uvedeného nedá potom súdu necitovať v danom ohľade relevantné pasáže skutkovej vety, a síce, že obvinený „nútil neoprávnene a bez akéhokoľvek právneho dôvodu svedka JUDr. C. X. ... vypovedať proti jeho vôli v trestnej veci ...“, a to i napriek tomu, že ho ... poškodený ... viackrát na toto neoprávnené konanie upozorňoval, pričom zdôrazňoval tú skutočnosť, že ako svedok sa osobne dostavil dňa 16. augusta 2004 za vyšetrovateľom Krajského riaditeľstva Policajného zboru Bratislava z dôvodu dohodnutia iného termínu vyluchu jeho osoby, ... a napriek opakovanej snahe opustiť kanceláriu č. 422 mu v tomto konaní mjr. Mgr. Y. B. neoprávnene zabránil ...“.

Čo sa týka kategórie „oneskorených“, a teda irelevantných námietok dovolateľa, obsahom týchto bola (okrem námietky, že konajúce súdy sa vôbec nezaoberali možnosťou aplikácie hmotnoprávných ustanovení § 3 ods. 2, 4 a § 15a Tr. zák.) tiež námietka smerujúca k nesprávnosti aplikácie ustanovenia § 35 ods. 1 Tr. zák. týkajúceho sa úhrnného trestu, a to s odkazom na právny názor dovolateľa o nesprávnosti použitej právnej kvalifikácie, keďže skutok mal byť podľa jeho „neskoršieho“ názoru posúdený len ako jeden trestný čin, a síce ako zneužívanie právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. b) Tr. zák.

K tejto sa žiada potom - napriek teda jej právnej bezvýznamnosti z hľadiska dovolacieho prieskumu - podotknúť len toľko, že námietka je nadbytočná, nakoľko ak by dovolací súd uznal za opodstatnenú s ňou bezprostredne súvisiacu námietku o nesprávnosti použitej právnej kvalifikácie, následkom by bolo zrušenie celého rozhodnutia, teda aj výroku o treste.

A napokon, ak v neskôr dovolaciemu súdu doručenom podaní obvinený v podstate dôvodil tým (bližšie viď sumarizáciu námietky uvedenú na skorších miestach daného rozhodnutia), že malo byť porušené jeho právo na obhajobu v dôsledku len formálneho dodržania zásady dvojinstančnosti konania, keďže prvostupňový súd rozhodol prakticky bez odôvodnenia - len na základe viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu, k tomu dovolací súd uvádza (v nasledovnom poradí dôležitosti):

i/ Ide obsahovo o námietku neuplatnenú vo včas podanom dovolaní.

ii/ Aj keby však neplatil záver uvedený v predchádzajúcom bode, išlo by o námietku z pohľadu dovolacieho konania irelevantnú, nakoľko v súlade s § 371 ods. 6 Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

iii/ A napokon ani vecne by nebolo možné dať za pravdu obvinenému, a to z dôvodu, že odôvodnenie rozhodnutí vydaných v jednom konaní je potrebné vnímať komplexne (konanie a rozhodnutia v ňom vydané tvoria jeden celok), a teda obvinený v nadväznosti na obsah ich odôvodnenia pozná „odpoveď“, prečo bol uznaný vinným, ako i to, prečo mu bol uložený taký trest, aký mu bol uložený. To, že zrušené rozhodnutie súdu prvého stupňa je obsahovo formované skorším odvolacím rozhodnutím aj v dôsledku upozornení na chyby skutkových záverov, vyplýva zo súvzťažnosti základného a prieskumného konania. Skutkové a právne závery súdu prvého stupňa boli v konečnom dôsledku preskúmané odvolacím súdom (Krajským súdom v Trnave), ktorý sa s nimi stotožnil, teda prvok dvojinstančnosti je zachovaný.

Úplne záverom, vzhľadom na argumentáciu dovolateľa, týkajúcu sa vyššie uvedenej výhrady, keď konkrétne tento v danom kontexte ako jednu z alternatív uviedol, že pri „takto špecifickej“ situácii by mal byť podľa jeho názoru dovolací súd povinný aj napriek zneniu § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. skúmať zistený skutok, iba toľko, že s ohľadom na čl. 2 ods. 2 ústavy neexistuje žiadna taká výnimočná situácia, kedy by súd mohol konať *contra legem*.

S poukazom na vyššie uvedenú podrobnú argumentáciu dospel teda dovolací súd k záveru, že v posudzovanej trestnej veci dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. evidentne nie sú dané - dovolacie námietky stoja mimo nich, a preto dovolanie obvineného s použitím § 382 písm. c) Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

97.

ROZHODNUTIE

I. Úprava možnosti čítania zápisnice o skoršom výsluchu či už obžalovaného (§ 258 ods. 4 Trestného poriadku) alebo svedka (§ 264 ods. 1 Trestného poriadku) na hlavnom pojednávaní rešpektuje princíp nezameniteľnosti aktuálneho procesného postavenia vypočúvanej osoby (ktoré sa mohlo v predchádzajúcom priebehu konania zmeniť). Preto nie je možné čítať na odstraňovanie rozporov vo výpovedi obžalovaného jeho skoršiu výpoveď ako svedka, a naopak.

Pravidlo uvedené v predchádzajúcej vete nie je možné obísť čítaním zápisnice o skoršom výsluchu osoby v odlišnom než aktuálnom procesnom postavení (v predchádzajúcom priebehu konania) ako listinného dôkazu podľa § 269 Trestného poriadku.

Princíp nezameniteľnosti procesného postavenia platí aj pre náhradu výpovede na hlavnom pojednávaní; za „spoluobžalovaného“ uvedeného v náveti § 263 ods. 3 Trestného poriadku sa považuje osoba v takom pôvodnom procesnom postavení, ktorá už v čase konania hlavného pojednávania spoluobžalovaným nie je (konanie proti nej bolo skončené, bola vylúčená zo spoločného konania - inak by sa použilo ustanovenie § 258 ods. 4 Trestného poriadku) a túto osobu nie je možné (z faktických, nie právnych dôvodov) vypočúť ako svedka.

II. Ustanovenie § 105 ods. 1, 2 Trestného poriadku je v pozícii osobitného ustanovenia (*lex specialis*) oproti ustanoveniu § 213 ods. 2, 3 Trestného poriadku (nie je výnimkou uvedenou v naposledy označenom ustanovení, platnou len za určitých okolností - „ak vykonanie úkonu nemožno odložiť a obhajca o ňom vyrozumieť“). Obhajca sa teda o výkone domovej prehliadky neupovedomuje.

Dôvodom postupu popísaného v predchádzajúcom odseku je zamedziť zmareniu účelu domovej prehliadky, ktorý nie je možné naplniť bez momentu prekvapenia; pribratie nezúčastnenej osoby k výkone domovej prehliadky (na kontrolu nezaujatosti jej priebehu) je naopak obligatórne.

„Osoba, u ktorej sa domová prehliadka / taký úkon vykonáva“ v zmysle ustanovení § 104 ods. 1, § 105 ods. 1 a 5, § 106 ods. 1 a 2 Trestného poriadku je osoba, do ktorej práva, zodpovedajúceho domovej slobode, sa pri výkone domovej prehliadky zasahuje; takou osobou nie je vlastník alebo nájomca dotknutej nehnuteľnosti, pokiaľ ju aj fakticky neužíva ako obydlie.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. októbra 2018, sp. zn. 1 TdoV 9/2017)

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 3. októbra 2018, sp. zn. 1 TdoV 9/2017, v trestnej veci obvineného Y. L. a spol. pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 144 ods. 1, ods. 2 písm. c), písm. f) Tr. zák. a iné, dovolanie obvineného R. Y. proti uzneseniu najvyššieho súdu z 22. februára 2017, sp. zn. 6 To 4/2016, podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Z o d ô v o d n e n i a :**I.****Konanie predchádzajúce dovolaniu**

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu z 12. februára 2016, sp. zn. BB-4T/22/2015, bol (o. i.) obvinený R. Y. uznaný za vinného v bode 1/ z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 144 ods. 1, ods. 2 písm. c), písm. f) Tr. zák., v bode 2/ z prečinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 173 ods. 1 Tr. zák. a v bode 3/ zo zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), písm. d) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

1/ v presne nezistenom čase pravdepodobne v polovici mesiaca marec 2007 A. A. v snahe podvodným spôsobom získať a následne predať rodinný dom na ul. V. č. X v F., ktorého vlastníkom bol v tom čase U. E., nar. XX. E. XXXX, požiadala Y. L., aby mu za finančnú odmenu zabezpečil v A. kraji ubytovanie, ale za takých podmienok, že sa do svojho domu už nikdy nevráti a potom ako sa takéto ubytovanie nepodarilo zabezpečiť

Y. L. spoločne s R. Y., v presne nezistenom dni v mesiaci marec 2007 v byte A. A. jej navrhli, že najlepšou alternatívou bude, ak U. E. zmizne navždy, s čím A. A. súhlasila pod podmienkou, že ak už vyplatí peniaze, tak chlap musí byť definitívne mŕtvy, a preto za týmto účelom o pár dní neskôr vyplatila Y. L. a R. Y. finančnú odmenu v sume 1.500.000 Sk (v prepočte 49.790,80 eur) a následne Y. L. spoločne R. Y. v Hypermarkete spoločnosti M., a. s., F. v T. zakúpili lano a 3 ks 20 kg posilňovacích kotúčov, následne R. Y. zabezpečil Y. U., C. U. a Y. U., ktorí mali zobrať U. E. z jeho rodinného domu a previesť na dohodnuté miesto, a preto všetci traja v presne nezistený deň koncom mesiaca marec 2007, pravdepodobne 31. marca 2007 vycestovali na osobnom motorovom vozidle zn. AUDI, ev. č. V. do F., pričom cestou sa telefonicky Y. U. dohodol s Y. L. na stretnutí na parkovisku pri reštaurácii E. v F. - T., kam prišli v čase okolo 21.30 hod., kde sa stretli s R. Y. a Y. L., ktorý im dal pokyn vytiahnuť za každú cenu aj za použitia násilia „chlapíka“ z domu a po takto rozdelených úlohách sa Y. U., ktorý viedol predmetné motorové vozidlo, spoločne s C. U. a Y. U. presunuli na ul. V. č. X v F. k rodinnému domu U. E., následne C. U. a Y. U. z vozidla vystúpili, vošli cez odomknutú bránu na dvor rodinného domu, pristúpili k vchodovým dverám a za pomoci plochého skrutkovača C. U. vylomil vchodové dvere, vošiel do domu, kde uvidel na posteli spiaceho U. E., ktorého uchopil, zatriasol s ním so slovami, „vstávajte toto je policajná akcia“, čo U. E. rešpektoval a spoločne vyšli z domu von, kde ich pri dverách čakal Y. U., ktorý po celý čas dával pozor a obaja ho naložili do motorového vozidla tak, že si ho posadili na zadné sedadlá medzi seba s pokynom, aby si dal hlavu dole a pozeral do zeme, s vozidlom z miesta odišli, pričom prešli okolo vozidla zn. Škoda Fabia modrej farby, ev. č. F., v ktorom čakali Y. L. a R. Y., a na svetelné znamenie sa spoločne presunuli po diaľnici D1 do T. F., kde zišli z diaľnice, pokračovali po ceste smerom na F., kde presne na nezistenom mieste odbočili z cesty II. triedy na poľnú cestu, kde zastali a C. U. a Y. U. preložili U. E. do vozidla zn. Škoda Fabia k Y. L. a R. Y., za čo Y. L. odovzdal Y. U. vopred dohodnutú odmenu 150.000 Sk (v prepočte 4979,09 eur), z ktorej následne odovzdal 100.000 Sk (v prepočte 3.319,39 eur) C. U. a tento z uvedenej sumy dal Y. U. 30.000 Sk (v prepočte 995,82 eur), následne sa Y. L. a R. Y. spoločne s U. E. motorovým vozidlom zn. Škoda Fabia toho istého dňa v čase okolo 24.00 hod. presunuli k tzv. F. jazeru pri obci Y., kde s vozidlom zastavili na okraji hrádze, R. Y. vytiahol U. E. z vozidla a ho priviedol k okraju hrádze, Y. L. z vozidla vybral lano a tri kotúčové závažia, jedným koncom lana obmotal závažia, druhý koniec lana podal R. Y., ktorý ho omotal okolo pása U. E. a potom Y. L. posunul závažia smerom nadol do vody a súčasne R. Y. posotil U. E. do vody, kde sa U. E. v približne v 10 metrovej hĺbke utopil,

2/ R. Y. si v presne nezistenej dobe pravdepodobne od mesiaca jún 2009 zadovážil a do dňa 19. mája 2010 v rodinnom dome č. XXXX/XX na ul. I. v A. prechovával predmety, ktoré boli určené a ktoré používal na výrobu psychotropných látok, a to elektrický varič, varnú banku s držiakom, sklenenú prachovnicu, kovovú svorku, sklenenú zátku, časť žiarovky s vatou, porcelánový tlačík, sklenenú mištičku, vrchnák zo sklenej jenskej misy, kyselinu fosforečnú, sírovú a chlorovodíkovú, hydroxid sodný, jód a toluén, pričom dňa 19. mája 2010 pri výkone domovej prehliadky boli uvedené veci nájdené a zaistené a následným expertíznym skúmaním Kriministického a expertízneho ústavu Policajného zboru Bratislava bolo zistené, že na uvedených predmetoch sa nachádzajú stopy metamfetamínu, efedrínu, resp. pseudoefedrínu a amfetamínu, pričom metamfetamín je v súlade so zákonom č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov zaradený do II. skupiny psychotropných látok, efedrín, resp. pseudoefedrín je v zmysle zákona č. 331/2005 Z. z. o orgánoch štátnej správy vo veciach drogových prekurzorov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zaradený medzi určité látky I. kategórie a amfetamín je v súlade so zákonom č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov zaradený do II. skupiny psychotropných látok,

3/ R. Y. v presne nezistenej dobe pravdepodobne od mesiaca jún 2009 do 19. mája 2010 v rodinnom dome č. XXXX/XX na ul. I. v A. vyrábal a prechovával metamfetamín, amfetamín a efedrín až do dňa 19. mája 2010, kedy bola na základe príkazu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu v Banskej Bystrici pod č. BB-ŠTS-V-396-I/10-Ntt-327 v uvedenom dome vykonaná domová prehliadka, pri ktorej boli nájdené 2 ks papierových skladačiek s obsahom kryštalickej látky, pričom následným znaleckým skúmaním Kriministického a expertízneho ústavu Policajného zboru Bratislava bolo zistené, že v papierových skladačkách sa nachádza žltý kryštalický materiál s hmotnosťou 144 mg obsahujúci účinnú látku metamfetamín, ktorý zodpovedá minimálne 2 obvykle jednorazovým dávkam drogy, pričom metamfetamín a amfetamín sú v súlade so zákonom č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov zaradený do II. skupiny psychotropných látok.

Obvinenému R. Y. bol za to uložený podľa § 144 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2 a 7, § 36 písm. j), § 37 písm. h), § 41 ods. 2 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 25 (dvadsaťpäť) rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 3 písm. b) Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 60 ods. 1 Tr. zák. prvostupňový súd obvinenému zároveň uložil trest prepadnutia vecí, a to: zhrdzavenej kovovej svorky, skleneného pohára 314 ml s modrým kovovým patentným uzáverom, sklenenej zátky so zábrusom, 2 ks sklenených kvapkadiel, porcelánového tlačika, sklenenej misičky s vloženým plastovým uzáverom z PET fľaše, kovového zhrdzaveného pilníka, vrchnáka sklenenej jenskej misy, sklenenej hranatej fľaše objemu 0,7 l s nápisom „Slivovica“, čierno-striebornej plastovej tabatierky, 2 ks plastových fliaš objemu 500 ml s etiketou „Toulén lekársky 370 g“, prázdnej plastovej fľaše s plastovým lievikom ružovej farby, bielej plastovej dózy s modrým plastovým uzáverom, plastovej fľaše zelenej farby so zeleným plastovým uzáverom, prehľadnej plastovej fľaše s bielym plastovým uzáverom, zhrdzaveného elektrického variča značky „ETA“, 2 ks zhrdzavených žiletiek, 3 ks kovových zhrdzavených kotúčov o hmotnosti 20 kg s označením LAUBR-SPORT, 1 ks lykového lana modrej farby o dĺžke približne 4 metrov; ktorých vlastníkom sa v zmysle § 60 ods. 6 Tr. zák. stal štát.

Napokon podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. bol obvinenému uložený tiež i ochranný dohľad na dobu 3 (troch) rokov.

Proti vyššie citovanému prvostupňovému rozsudku podal odvolanie tak obvinený R. Y. (proti výroku o vine a tiež treste), ako aj prokurátor (v neprospech obvineného čo do výroku o vine pod bodom 3/ a čo do výroku o treste), pričom obe podané odvolania boli uznesením najvyššieho súdu z 22. februára 2017, sp. zn. 6 To 4/2016, podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietnuté.

II.

Dovolanie a vyjadrenie k nemu

Dňa 17. augusta 2017 bolo najvyššiemu súdu predložené dovolanie (na poštovú prepravu podané 25. apríla 2017 a prvostupňovému súdu doručené 26. apríla 2017) obvineného R. Y., podané prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Tomáša Rosinu a smerujúce voči naposledy zmieňovanému druhostupňovému uzneseniu, ako i konaniu mu predchádzajúcemu, kde ako dovolací dôvod obvinený označil dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., t. j., že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu.

Naplnenie uvedeného dovolacieho dôvodu videl obvinený v tom, že uznesenie o vznesení obvinenia z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy bolo datované 19. mája 2010 a vypracované najneskôr o 6.00 hod. (keďže toto uznesenie mu bolo odovzdané tesne pred začatím domovej prehliadky, ktorá sa začala o 6.00 hod.), hoci už 17. mája 2010 bol sudcovi pre prípravné konanie podaný návrh na vydanie príkazu na domovú prehliadku. Zo spisového materiálu je podľa obvineného zrejmé, že medzi 17. májom 2010 a 19. májom 2010 nedošlo k žiadnej zmene dôkaznej situácie a z tohto dôvodu došlo zo strany orgánov činných v trestnom konaní k obchádzaniu zákona, pretože ak bola dôkazná situácia totožná, malo byť uznesenie o vznesení obvinenia vyhotovené už 17. mája 2010 a spolu s návrhom na vydanie príkazu na domovú prehliadku malo byť sudcovi pre prípravné konanie súčasne navrhnuté, aby mu opatrením ustanovil obhajcu, keďže v predmetnej veci existoval dôvod povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 1 písm. c) Tr. por. Na základe uvedeného je obvinený toho názoru, že absencia prítomnosti obhajcu pri domovej prehliadke - za existencie dôvodu povinnej obhajoby - robí celý proces domovej prehliadky, ako aj všetky dôkazy zabezpečené počas nej, nezákonnými a procesne nepoužiteľnými. Z tohto dôvodu je potom nezákonný aj znalecký posudok Kriministického a expertízneho ústavu Policajného zboru, pretože tento vyhodnocoval nezákonné dôkazy. Keďže v dôsledku postupu vyšetrovateľa nebola daná možnosť, aby mu bol ustanovený obhajca, nie je možné súhlasiť s tvrdením odvolacieho súdu, uvedeným na str. 17 napadnutého uznesenia, podľa ktorého bola domová prehliadka vykonaná v súlade so zákonom. Naopak, obvinený je toho názoru, že mohlo dôjsť k situácii, že by sa konkrétny obhajca domovej prehliadky bol schopný v primeranej lehote zúčastniť, pričom by sa s ním mohol poradiť, či napr. vyhovie alebo nevyhovie výzve vyšetrovateľa (na dobrovoľné vydanie vecí), resp. v akom rozsahu, keďže zo zápisnice o vykonaní domovej prehliadky vyplýva, že vydal aj veci, ktoré sa predmetu domovej prehliadky vôbec netýkali, čo malo za následok vznesenie mu obvinenia aj za drogovú trestnú činnosť.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. bol potom podľa obvineného v predmetnej veci naplnený tiež aj v súdmi deklarovanej nemožnosti čítania a konfrontovania výpovedí Y. L. v procesnom postavení svedka a obvineného, ktoré tak on, ako aj jeho obhajca na hlavnom pojednávaní navrhovali. V tejto súvislosti obvinený zdôraznil, že dokazovanie vo vzťahu k výroku o vine sa v predmetnej veci vykonávalo len vo vzťahu k nemu a k obvinenej A. A., keďže ostatní spoluobvinení (medzi nimi i Y. L.) na hlavnom pojednávaní v plnom rozsahu uznali svoju vinu zo spáchania skutkov uvedených v obžalobe. Navyše, zo strany obhajoby nebolo na hlavnom pojednávaní navrhované odstraňovanie rozporov medzi výpoveďami Y. L. v procesnom postavení svedka a v procesnom postavení obvineného (keďže si uvedomuje, že takýto postup by bol

v rozpore so zákonom), ale bolo navrhované prečítanie skorších svedeckých výpovedí obvineného Y. L. ako listinných dôkazov (preukazujúcich jeho nedôveryhodnosť) postupom podľa § 269 Tr. por. Z týchto dôvodov sa obvinený domnieva, že ním navrhovaný postup by na jednej strane nemohol spôsobiť žiadnu ujmu na právach obvineného Y. L. a na strane druhej by konajúcim súdom poskytol obraz o dôveryhodnosti výpovedí tohto obvineného (ako aj o samotnej jeho osobe) nepochybne viac, než vypracovaný znalecký posudok z odboru psychológie. Ako obvinený záverom k tomu poznamenal, na uvedené námietky, prezentované už v podanom odvolaní, odvolací súd nijakým spôsobom nereagoval a v odôvodnení svojho uznesenia k nim neuviedol žiadnu bližšiu argumentáciu.

V nasledujúcej časti podaného dovolania obvinený (hoc aj vedomý si toho, že dovolací súd nepreskúmava skutkové zistenia) konkrétne poukazoval na jednotlivé rozpory vo výpovediach Y. L. - raz v procesnom postavení svedka a raz v procesnom postavení obvineného - ohľadom skutočností týkajúcich sa skutku v bode 1/ rozsudku Špecializovaného trestného súdu.

S poukazom na vyššie uvedené dôvody obvinený dovolaciemu súdu navrhol, aby tento konštatoval porušenie zákona spočívajúce v zásadnom porušení práva na obhajobu, aby napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

K dovolaniu obvineného sa písomným podaním zo 17. mája 2017 vyjadrila obvinená A. A., a to v tom zmysle, že s odôvodnením dovolania súhlasí a „pripája“ sa k nemu. Zároveň Špecializovaný trestný súd požiadala o ustanovenie obhajcu na podanie dovolania a zastupovanie v dovolacom konaní.

Prokurátor sa k podanému dovolaniu do dňa konania neverejného zasadnutia dovolacieho súdu nevyjadril.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd ako súd dovolací v zmysle § 378 Tr. por. vec predbežne preskúmal a primárne dospel k takému záveru, že dovolanie obvineného R. Y. nie je potrebné odmietnuť z formálnych dôvodov [§ 382 písm. a), písm. b), alebo písm. d) až písm. f) Tr. por.]. Zároveň však zistil, že v prípade menovaného obvineného **je zrejme nesplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 (ods. 1) Tr. por.**, a preto podané dovolanie podľa § 382 písm. c) Tr. por. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Čo sa týka **viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por.**, k tomu je dôležité poznamenať - tak ako to napokon najvyšší súd už stabilne zdôrazňuje v rámci svojej rozhodovacej činnosti - že **táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.** Teda zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Tr. por. (viď k tomu bližšie R 120/2012).

Pokiaľ ide potom konkrétne o aktuálne posudzované dovolanie obvineného R. Y., tu je potrebné hneď na začiatku uviesť, že obsahom tohto - ako je to zrejme z jeho skoršieho podrobného rozboru - sú **v zásade dve dovolacie námietky**. Kým „prvá“ námietka sa dotýka otázky zákonnosti uskutočnenej domovej prehliadky a následne aj zákonnosti na jej podklade získaných dôkazov, v rámci tej „druhej“ dovolateľ súdom nižšieho stupňa vytýka nevyhovenie jeho návrhu na prečítanie svedeckých výpovedí Y. L. (neskôr jeden zo spoluobvinených) ako listinných dôkazov postupom podľa § 269 Tr. por., čím mala byť preukázaná nedôveryhodnosť naposledy menovaného.

Ak ide **o prvú z vyššie spomínaných námietok**, v danom ohľade sa žiada vo všeobecnosti najskôr poznamenať, že predmetná námietka obvineného je subsumovateľná pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. **(obsahom dovolacej námietky je v podstate to, že domová prehliadka bola nezákonná pre porušenie práva obvineného na obhajobu z dôvodu neúčasti jeho obhajcu na nej)** a nie pod v tomto ohľade všeobecnejší dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., ako to mylne uvádza dovolateľ v podanom dovolaní, ktorá nesprávna subsumpcia je však napokon vzhľadom na závery vyššie citovaného judikátu

najvyššieho súdu „irelevantná“ (z dôvodu viazanosti dovolacieho súdu uplatnenými námietkami a nie formálnymi dôvodmi).

V ďalšom - čo sa týka vysporiadania sa s opodstatnenosťou samotnej námietky - potom považuje dovolací súd za nevyhnutné upozorniť na niektoré rozhodné skutočnosti, zrejme z obsahu predloženého spisového materiálu, a síce, že:

Uznesením vyšetrovateľa z 9. decembra 2009, ČVS: PPZ-166/BOK-B2-2009, bolo podľa § 199 ods. 1 Tr. por. začaté trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 144 ods. 1, ods. 2 písm. f) Tr. zák. (č. l. 3 spisu).

Dňa 17. mája 2010 bol podaný návrh prokurátora na vydanie príkazu na domovú prehliadku (č. l. 1533-1534 spisu) a rovnako toho istého dňa bol zároveň vydaný aj samotný príkaz na domovú prehliadku sudcom pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu (č. l. 1535-1536 spisu).

Z predmetného príkazu o. i. vyplýva, že táto sa má vykonať u R. Y., nar. XX. R. XXXX v A., trvale bytom Q. XXX, okres F., v dome č. XXXX/XX na ul. I. v A. a v priestoroch k nemu patriacich, ktorý je zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie A. a ktorého vlastníkom je A. G., nar. X. L. XXXX, trvale bytom A., I. č. XXXX, pretože je dôvodné podozrenie, že sa tu nachádzajú veci dôležité pre trestné konanie, a to veci, ktoré mohli byť zobrať poškodenému U. E. - či už jeho osobe, alebo z jeho domu v F., veci súvisiace s vyšetrovaným trestným činom alebo veci použité na trestnú činnosť, určené na trestnú činnosť alebo získané trestnou činnosťou.

S výkonom domovej prehliadky sa začalo 19. mája 2010 o 6.00 hod., pričom ešte predtým (pred jej začatím) bol R. Y. doručený tak príkaz na jej vykonanie, ako i uznesenie o vznesení obvinenia pre trestný čin úkladnej vraždy z 19. mája 2010, ČVS: PPZ-166/BOK-B2-2009. Po následnom poučení o dôvode povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 1 písm. c) Tr. por. obvinený uviedol, že si obhajcu nevolí, ale žiada o jeho ustanovenie súdom.

Pri výkone domovej prehliadky bola okrem obvineného prítomná i nezúčastnená osoba - T. F.

Na základe predchádzajúcej výzvy obvinený R. Y. dobrovoľne vydal veci špecifikované na druhej a tretej strane zápisnice o vykonaní domovej prehliadky (č. l. 1538-1539 spisu), predovšetkým drevený kufor, v ktorom sa nachádzalo igelitové vrecúško s obsahom bielej kryštalickej látky, niekoľko zatavených injekčných striekačiek, sklenená banka a ďalšie predmety s pozostatkami neznámych látok, jánsku misu, sklenú fľašu, papierové skladačky s obsahom neznámej látky, tabatierku, injekčnú striekačku, plastové fľaše, sklenené fľaše, elektrický varič, obkladačku so stopami neznámej látky a žiletky.

Vo vykonávaní prehliadky sa následne pokračovalo a boli odňaté aj ďalšie veci (okrem dobrovoľne vydaných), presne uvedené v zápisnici.

Ihneď po vykonaní prehliadky (táto skončila o 11.35 hod.) bol obvinenému vydaný rovnopis zápisnice - ako potvrdenie o prevzatí vecí.

Opatrením sudcu pre prípravné konanie z 19. mája 2010, sp. zn. Tp/45/2010, bol obvinenému ustanovený za obhajcu JUDr. Vladimír Štefek (č. l. 429 spisu).

Uznesením z 18. novembra 2010, ČVS:PPZ-166/BOK-B2-2009, bolo podľa § 206 ods. 1, 4 Tr. por. R. Y. vznesené obvinenie aj za drogovú trestnú činnosť, konkrétne pre prečin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 173 ods. 1 Tr. zák. a pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), písm. c), písm. d) Tr. zák. (č. l. 33-34 spisu).

Dovolací súd preskúmal zákonnosť vykonanej domovej prehliadky, so zameraním na v dovolaní obvineným vytýkané porušenie práva na obhajobu (pre neprítomnosť jeho obhajcu na úkone), a dospel k záveru, že všetky zákonné podmienky na vykonanie domovej prehliadky boli v posudzovanej veci splnené (resp. inak povedané, žiadne porušenie zákona nebolo v danom ohľade zistené), a teda aj dôkazy na jej podklade získané sú

(boli) zo strany konajúcich súdov plne použiteľné (pre vydanie meritórneho rozhodnutia). K uvedenému záveru je potom potrebné uviesť nasledovnú argumentáciu:

V prvom rade (v širšom kontexte) je v danej veci nepochybné splnenie zákonných požiadaviek kladených na príkaz na domovú prehliadku, ktorý bol súladný so zákonom tak po obsahovej, ako i formálnej stránke - bol vydaný príslušným sudcom pre prípravné konanie po tomu predchádzajúcom návrhu prokurátora. Zo skôr uvedeného tiež potom celkom zjavne vyplýva, že realizácii domovej prehliadky predchádzala zákonom požadovaná výzva smerujúca k obvinenému R. Y. (na základe tejto napokon došlo i k dobrovoľnému vydaniu a následnému zaisteniu vecí súvisiacich s drogovou trestnou činnosťou), ktorému následne spolu s nezúčastnenou osobou bolo aj umožnené sa tohto úkonu zúčastniť.

Prípadné pochybnosti by mohli vzniknúť v súvislosti s otázkou správneho výkladu slovného spojenia „osoba, u ktorej sa taký úkon / domová prehliadka vykonáva“, ktoré Trestný poriadok v kontexte domovej prehliadky opakovane používa, a to konkrétne v ustanoveniach § 104 ods. 1 (smerovanie výzvy), § 105 ods. 1 (prítomnosť na úkone), § 105 ods. 5 (odovzdanie písomného potvrdenia alebo zápisnice o úkone), § 106 ods. 1 (povinnosť strpieť vykonanie domovej prehliadky) a § 106 ods. 2 (prípadné prekonanie odporu takej osoby), a preto k tomu dovolací súd uvádza, že v predmetnom smere je rozhodujúci faktický a nie právny stav (vlastnícky alebo užívaci právny režim), t. j. zákon má sa na mysli osobu, do ktorej práv môže byť reálne zasiahnuté v súvislosti s trestným konaním, resp. zjednodušene povedané, ide o toho, kto „obydlie“ reálne užíva, či už ako vlastník, alebo ako (legálny či nelegálny, avšak faktický) užívateľ.

Naposledy uvedené považoval pritom dovolací súd za potrebné osobitne zdôrazniť práve s prihliadnutím na to, že v danej veci bola posudzovaná domová prehliadka vykonávaná v dome patriacom inej osobe ako obvinenému, ktorý bol následne tejto účastný a na ktorého aj smerovala výzva zo strany osôb vykonávajúcich domovú prehliadku (v závere bol obvinenému vydaný tiež i rovnopis zápisnice o úkone). Možno preto konštatovať, že aj v danom ohľade bol zákon dodržaný.

Vo vzťahu k zmieňovanému je žiaduce napokon dodať, že ustanovenie § 100 ods. 1 Tr. por. v poslednej vete zakotvuje povinnosť príkaz na domovú prehliadku doručiť (alternatívne) „vlastníkovi alebo užívateľovi obydli“, a to buď pri prehliadke, alebo ak to nie je možné, dodatočne po jej vykonaní. V predmetnej veci bol potom príkaz na domovú prehliadku doručený jednak obvinenému (resp. slovami zákonodarcu „užívateľovi obydli“), a to tesne pred začatím samotnej domovej prehliadky, a jednak tiež (z hľadiska dodržania zákona už nadbytočne) dňa 17. júna 2010 U. G. - dcére vlastníčky domu, ktorá v dome bývala a mala tam hlásený trvalý pobyt (vlastníčka domu A. G. žila dlhodobo v Nemecku a na Slovensko chodila sporadicky).

Pokiaľ ide o otázku zákonnosti domovej prehliadky, ako i zákonnosti na jej základe získaných dôkazov, dovolací súd považuje za nevyhnutné ďalej zdôrazniť, že **hoci na zaistené „drogy“, či predmety určené na ich výrobu, sa písomný príkaz *in concreto* nevzťahoval (ako je to zrejme už zo skôr popísaného), k ich zaisteniu došlo v preskúmvanej veci zákonným spôsobom.** Po predchádzajúcej výzve zo strany osôb vykonávajúcich domovú prehliadku podľa § 104 ods. 1 Tr. por. (ktorej presné znenie bolo obvinenému predložené aj v rámci poučenia, ktorého prevzatie potvrdil svojim podpisom - č. l. 1544 spisu vyššie uvedené predmety týkajúce sa drogovej trestnej činnosti obvinený R. Y. dobrovoľne vydal (a tieto boli následne riadne zaistené a prevzaté). Keďže však nešlo o „hľadané“ veci, bolo následne vo vykonávaní domovej prehliadky pokračované.

Tu je žiaduce len okrajovo poukázať na judikát uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 17/2015, zo záverov ktorého o. i. vyplýva, že dôvod vykonania domovej prehliadky odpadá v prípade, že po predchádzajúcej výzve dôjde k dobrovoľnému vydaniu individuálne (nie druhovo) určenej veci, uvedenej v príslušnom príkaze. V danom prípade však hľadané veci jednak neboli v príkaze individuálne určené (dôvodom nariadenia domovej prehliadky bolo dôvodné podozrenie, že sa v dome nachádzajú veci súvisiace s úkladnou vraždou) a jednak zo strany obvineného došlo k dobrovoľnému vydaniu iných než „hľadaných“ vecí (vecí súvisiacich s drogovou trestnou činnosťou a samotných drog), a teda dôvod vykonania domovej prehliadky zjavne neodpadol.

A napokon, vo vzťahu k podstate dovolacej argumentácie obvineného (neúčasť obhajcu pri vykonávaní domovej prehliadky ako porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom), najvyšší súd uvádza vo všeobecnosti nasledovné.

Ustanovenie § 105 ods. 1 a 2 (vety prvé) Tr. por. rieši komplexne otázku prítomnosti osôb pri domovej prehliadke, a to takým spôsobom, že kým účasť nezúčastnenej osoby je tu obligatórna (k výkonu domovej prehliadky je potrebné túto osobu pribrať), osobám uvedeným v odseku 1 (konkrétne „osobe, u ktorej sa taký úkon vykonáva, alebo niektorému dospelému členovi jej domácnosti“) je orgán vykonávajúci domovú prehliadku povinný túto umožniť - t. j. majú právo sa domovej prehliadky zúčastniť (k výnimkám viď potom odsek 3 toho istého ustanovenia).

Ide o ustanovenie svojou povahou osobitné - *lex specialis* vo vzťahu k (všeobecnému) ustanoveniu upravujúcemu prítomnosť obhajcu obvineného na vyšetrovacích úkonoch a s tým súvisiace prechádzajúce informovanie o nich - § 213 ods. 2 a 3 Tr. por. (v zmysle odseku 2 uvedeného ustanovenia má obhajca „právo od vznesenia obvinenia zúčastniť sa úkonov, ktorých výsledok môže byť použitý ako dôkaz v konaní pred súdom ...“). O nariadenej domovej prehliadke sa teda vopred neupovedomuje nielen obhajca obvineného, ale ani obvinený, keďže predchádzajúcim upovedomením by sa mohol zmariť účel domovej prehliadky - podstatný je práve moment nemožnosti ovplyvnenia výsledku úkonu dotknutou (podozrivou alebo obvinenou) osobou (rovnako to platí aj pre iné úkony s dôkazným využitím, napr. sledovanie osôb a vecí, odpočúvanie, zadržanie zásielok, kontrolovaná dodávka a pod.). Tomu zodpovedá znenie zákona, ktorý s prítomnosťou obhajcu už obvinenej osoby v osobitnej a v tomto smere vyčerpávajúcej úprave nepočíta.

Zjednodušene povedané na objasnenie účelu takej úpravy, v prípade domovej prehliadky ide o jeden z úkonov, kde z „povahy vecí“ vyplýva, že sa k ich vykonaniu obhajca neprivoláva. Pre jeho neprítomnosť (ako tomu bolo i v posudzovanej veci) nemôže byť teda potom ani konštatované porušenie zákona, keď tiež takýmto spôsobom (postupom) nedochádza k žiadnemu porušeniu práva obvineného na obhajobu.

Z dôvodu „dohliadania“ nad samotným regulárnym (zákonným) priebehom domovej prehliadky zákon ustanovuje nevyhnutnosť pribratia k jej výkonu nezúčastnenej osoby (splňajúcej „kritéria“ uvedené v odseku 2 § 30 Tr. por.) ako nestranného pozorovateľa, ktorú je následne možné za týmto účelom („dosvedčenia“ priebehu domovej prehliadky v prípade existujúcich pochybností) prípadne tiež vypočuť (ako svedka).

Ak ide o vyššie uvedený právny názor dovolacieho súdu ohľadne otázky (ne)prítomnosti obhajcu na úkone domovej prehliadky, je žiaduce záverom dať do pozornosti skutočnosť, že je založený na vzájomnom vzťahu ustanovení § 105 ods. 1, 2 a § 213 ods. 2, 3 Tr. por. ako *lex specialis* a *lex generalis* (s vecným podkladom zmyslu domovej prehliadky), a teda neprítomnosť obhajcu na danom úkone, resp. predchádzajúce neupovedomenie o ňom, nie je výnimkou predpokladanou v naposledy zmieňovaných ustanoveniach - dotknutých odsekoch § 213 Tr. por. (v súlade s ktorými výnimku tvoria prípady, ak vykonanie úkonu nemožno odložiť a vyrozumieť obhajcu nemožno zabezpečiť).

A navyiac, okrem skôr rozoberanej formálnej a materiálnej roviny vo vzťahu k predmetu trestného stíhania a v jeho rámci v konkrétnom časovom momente prikázanej domovej prehliadke (so záverom, že zákon, vecne logicky, nepožaduje pri domovej prehliadke predbežné upovedomenie a prítomnosť obhajcu) možno subsidiárne poukázať i na paralelnú materiálnu rovinu.

Tá spočíva konkrétne v tom, že ak by aj obvinený dobrovoľne nevydal veci súvisiace s drogovou trestnou činnosťou (skutky pod bodom 2/ a 3/ obžaloby), tieto by mu pri realizovanej domovej prehliadke (realizovanej bez ohľadu na výsledok predbežnej výzvy, nakoľko predmet prehliadky bol vymedzený druhovo - R 17/2015 - viď vyššie) boli nájdené. Dobrovoľné vydanie uvedených vecí nemohlo teda nijako poškodiť práva obvineného - v tom možno vidieť nelogickosť (a tiež účelovosť) tvrdenia dovolateľa, že ak by bol pri vykonávaní domovej prehliadky prítomný jeho (jemu ustanovený) obhajca, tak by pravdepodobne vyššie spomínané veci (konkrétne drogy, ako i predmety určené na ich výrobu) dobrovoľne nevydal.

Pre úplnosť nedá záverom dovolaciemu súdu vo vzťahu k vyššie rozoberanému len na okraj poznamenať, že na str. 17 druhostupňového (dovolaním napadnutého) rozhodnutia sa nesprávne označuje vo veci vykonaná domová prehliadka ako neodkladný úkon. V skutočnosti však išlo o neopakovateľný úkon v zmysle § 10 ods. 18 Tr. por., resp. by bolo možné hovoriť ak tak len o „časovej neodkladnosti“, nie však o neodkladnom úkone tak, ako ho chápe Trestný poriadok - t. j. v zmysle jeho procesnej terminológie (podľa § 10 ods. 17 Tr. por. sa za neodkladný úkon považuje taký úkon, ktorého vykonanie vzhľadom na nebezpečenstvo zmarenia alebo zničenia neznesie z hľadiska účelu trestného konania odklad na čas, kým sa začne trestné stíhanie; v posudzovanej veci v čase vykonania domovej prehliadky už trestné stíhanie začaté bolo).

Vo vzťahu k „druhej“ dovolacej námietke obvineného R. Y., v rámci ktorej tento namietal, že súdy nevyhoveli jeho návrhu, aby výpoveď (spoluobvineného) Y. L. v čase, keď ešte tento vypovedal v procesnej pozícii svedka, bola prečítaná v konaní ako listinný dôkaz podľa § 269 Tr. por., a to konkrétne za účelom posúdenia ne/dôveryhodnosti danej osoby (Y. L. mal vypovedať obsahovo rozdielne v procesnej pozícii obvineného a v procesnej pozícii svedka), považuje potom dovolací súd za potrebné uviesť nižšie uvedené.

Primárne je potrebné v rámci odpovede na predmetnú dovoláciu námietku uviesť tú podstatnú skutočnosť, že ak súd nevykoná určitý dôkaz z toho dôvodu, že ho nepovažuje za procesne použiteľný a obvinený potom následne v dovolacom konaní namieta, že takýto postup nebol správny (pretože údajne nič nebránilo vykonaniu daného dôkazu), taká námietka nie je subsumovateľná pod žiadny pre obvineného do úvahy prichádzajúci dôvod dovolania [dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. predpokladá „iba“ opačnú situáciu]. Náprava - ak by daný postup súdu nebol správny - by bola prípadne možná len cez dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, s použitím dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por. („... ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci“).

Subsidiárne (ako *obiter dictum*) je k procesným súvzťažnostiam možné uviesť:

V tom-ktorom trestnom konaní má konkrétna osoba vo vzťahu k jeho predmetu (skutku) vždy určitú procesnú pozíciu, ktorá je jedinečná. Ak ide o zmieňovanú jedinečnosť, tak táto nespočíva v tom, že by sa procesná pozícia osoby v priebehu konania nemohla zmeniť (napr. najskôr osoba vypovedá ako svedok, no neskôr sa stane obvineným, resp. naopak - obvinený je po tom, čo súd právoplatne schváli ním uzavretú dohodu o vine a treste, v danej trestnej veci vo vzťahu k iným spoluobvineným vypočúvaný ako svedok), **ale v tom, že ak k takejto situácii dôjde, tak následne nie je možné (Trestný poriadok to neumožňuje - vid' k tomu § 258 ods. 4 a § 264 ods. 1), aby dochádzalo pri vykonávaní dokazovania ku „križovaniu“ týchto rôznych pozícií (svedka / obvineného) v prípade jednej a tej istej osoby.**

Znamená to teda, že - zjednodušene povedané - **v konkrétnom trestnom konaní sa nemožno procesne účinným spôsobom domáhať odstraňovania rozporov vo výpovedi určitej osoby (a na podklade toho aj následného posúdenia jej vierohodnosti na základe takto vykonanej konfrontácie s jej „inou“ výpoveďou) prečítaním jej skoršej výpovede, resp. jej časti, učinenej v inej procesnej pozícii. Uvedený záver pritom platí pre všetky prípady (generálne), a teda bez ohľadu na to, aká strana by sa uvedeného (nezákonného) postupu domáhala a či by taký postup bol prípadne aj v prospech obvineného (prípadne viacerých spoluobvinených).**

Tento aspekt je reflektovaný aj dovolaním obvineného.

Pokiaľ sa potom dovolateľ domáha(l), aby boli výpovede Y. L. z obdobia, kedy tento vypovedal vo veci ešte ako svedok, vykonané ako listinný dôkaz podľa § 269 Tr. por., tak k tomu uvádza dovolací súd iba toľko, že **takýto postup (prečítanie relevantnej zápisnice o výsluchu svedka alebo jej časti podľa § 269 Tr. por.) nie je možný, keďže by tým dochádzalo k obchádzaniu zákona, v tomto prípade konkrétne k obchádzaniu už vyššie uvádzaného ustanovenia § 258 ods. 4 Tr. por. Toto ustanovenie má povahu *lex specialis* z hľadiska zisťovania toho, čo v rámci dotknutého trestného konania o skutku, ktorý je predmetom tohto konania, uvádza obvinený (na hlavnom pojednávaní a skôr, výlučne však v pozícii obvineného).**

S ohľadom na uvedené je potom zjavné, že vykonanie obhajobou navrhovaného dôkazu neprichádzalo v posudzovanej veci do úvahy, a to ani podľa § 269 Tr. por., ani žiadnym iným procesne relevantným spôsobom. Z uvedeného dôvodu bol teda postup vo veci konajúceho súdu nižšieho stupňa správny, keď predmetný návrh (obhajcu) obvineného R. Y. na hlavnom pojednávaní odmietol - tu je len na okraj žiaduce poznamenať, že v takomto prípade (odmietnutia návrhu na doplnenie dokazovania) je potrebné analogické použitie ustanovenia § 272 ods. 3 Tr. por.

Rovnako potom považuje v súvislosti s rozoberaným dovolacím súdom za vhodné podotknúť, že obvinený chcel v konečnom dôsledku docieľiť ním navrhovaným postupom (nemajúcim podklad v Trestnom poriadku - ako to už bolo opakovane uvedené v predchádzajúcich častiach tohto rozhodnutia) vyhodnotenie výpovede Y. L. ako nevierohodnej, pričom však daná otázka - hodnotenie zákonne získaných dôkazov v zmysle zásady voľného hodnotenia dôkazov uvedenej v § 2 ods. 12 Tr. por. - je plne v „réžii“ súdov nižšieho stupňa. Námietky smerujúce voči hodnoteniu dôkazov, či už z pohľadu ich relevancie alebo vierohodnosti, sú totiž námietky

skutkového charakteru, a preto s poukazom na znenie § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Tr. por. z pohľadu dovolacieho konania konaného na podklade dovolania obvineného irelevantné.

V preskúmvanej veci pritom nemali sudy žiadnu pochybnosť o vierohodnosti výpovede (spolu)obvineného Y. L., ktorú po jej vykonaní na hlavnom pojednávaní zákonným spôsobom vyhodnotili v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov, t. j. aj v kontexte s inými vo veci vykonanými dôkazmi (o. i. aj s poukazom na závery znaleckého posudku z odboru psychológie, ktorý bol na osobu obvineného Y. L. vypracovaný znalkyňou PhDr. Evou Heftyovou, a ktorý rovnako podlieha voľnému hodnoteniu dôkazov v zmysle už zmieňovanej zásady podľa § 2 ods. 12 Tr. por.).

Vzhľadom na obsah podaného dovolania považuje dovolací súd za potrebné tiež poznamenať, že odvolací súd konkrétne reagujúc na odvolacie námietky obvineného v rámci odôvodnenia svojho (dovolaním napadnutého) rozhodnutia uviedol, že súhlasí so závermi súdu prvého stupňa ohľadne dôveryhodnosti osoby Y. L., pričom pokiaľ ide o otázku čítania výpovedí menovaného v procesnom postavení svedka (a ich konfrontovania s jeho výpoveďami ako obvineného), uvedené zákon nepovoľuje.

Záverom možno k predmetnému zhrnúť, že **dovolací súd konajúci na podklade dovolania podaného obvineným môže posudzovať, či použitý dôkaz správne byť použitý nemal - z dôvodu jeho nezákonnosti, ale nemôže skúmať, či nepoužitý dôkaz - a to či už pre jeho nezákonnosť alebo nepotrebnosť - použitý byť mal.** Taký prieskum je v dovolacom konaní možný iba na základe dovolania ministra spravodlivosti Slovenskej republiky podaného podľa § 371 ods. 3 Tr. por.

98.

ROZHODNUTIE

I. Pri trestnom čine poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 Trestného zákona sú v odseku 1 tohto ustanovenia popísané tri možné alternatívy konania páchatel'a („použitie alebo predloženie výkazu, resp. dokladu“, „neposkytnutie povinných údajov“ a „použitie prostriedkov“, spojené s ďalšími okolnosťami), ako aj dva rôzne následky, ktoré páchatel' môže takým konaním spôsobiť (jednak „spôsobenie sprenevery“ a jednak „protiprávne zadržanie prostriedkov“).

Vychádzajúc zo záveru uvedeného v predchádzajúcom odseku, „spôsobenie sprenevery“ v zmysle § 261 ods. 1 Trestného zákona nie je zadefinovaním ďalšieho konania páchatel'a (ako kumulatívne požadovaného skutku), ktoré by nadväzovalo na „použitie alebo predloženie výkazu, resp. dokladu“, „neposkytnutie povinných údajov“ alebo „použitie prostriedkov“ podľa predchádzajúcej časti formulácie dotknutého ustanovenia. Ide o definíciu jednej z alternatív následku vyvolaného konaním páchatel'a (súčasť popisu tzv. objektívnej stránky).

Na účel aplikácie § 261 ods. 1 Trestného zákona: „spôsobenie sprenevery“ obsahovo zodpovedá následku trestného činu sprenevery podľa § 213 ods. 1 Trestného zákona (ako trvalé prisvojenie si poskytnutých prostriedkov); „protiprávne zadržanie prostriedkov“ obsahovo zodpovedá následku trestného činu neoprávneného užívania cudzej veci podľa § 215 ods. 1 Trestného zákona (ako neoprávnené prechodné užívanie prostriedkov, neskôr refundovaných poskytovateľovi alebo dodatočne použitých na pôvodne určený účel). Rozhodujúcim kritériom rozdielu medzi oboma druhmi následku je špecifikácia úmyslu páchatel'a v čase jeho konania.

Použitím poskytnutých prostriedkov na iný než pôvodne určený účel (následok spôsobený páchatel'om) v úmysle vyvolať taký stav trvale (nie len prechodne „zapožičať“ prostriedky sebe alebo inému) teda dochádza k spáchaniu - pri splnení aj ostatných zákonných znakov - trestného činu poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 Trestného zákona. Na uvedenej kvalifikácii nič nemení ani okolnosť, ak ku škode došlo spätnou refundáciou finančných prostriedkov, ktoré ich prijímateľ už skôr vynaložil na iný než pôvodne určený účel; prijatie, resp. ponechanie si takto vyplatených prostriedkov je porušením účelovo určeného zverenia finančných prostriedkov, a to zverenia len na oprávnenú spätnú úhradu (ide teda o spôsob „prisvojenia si“ určitej peňažnej hodnoty).

II. Jednočinný súbeh trestných činov je charakterizovaný jedným konaním páchatel'a, ktorým sú (v rámci dotknutého skutku) vyvolané dva rôzne následky. Také následky teda nie sú totožné právne ani fakticky (z hľadiska faktických okolností, ktoré sú kvalifikačným podkladom).

Jednočinný súbeh trestného činu poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 Trestného zákona a trestného činu subvenčného podvodu podľa § 225 Trestného zákona je možný pri kumulácii rôznych následkov zodpovedajúcich škode; škoda ako kvalifikačný moment sa delí medzi obe právne kvalifikácie podľa pôvodného zdroja finančných prostriedkov, ktorých sa týka následok vyvolaný konaním páchatel'a (jednak prostriedky poskytnuté Slovenskej republike Európskou úniou - § 261 Trestného zákona a jednak prostriedky z iných verejných zdrojov pokrytých ustanovením § 225 Trestného zákona).

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. mája 2018, sp. zn. 1 TdoV 1/2017)

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 29. mája 2018, sp. zn. 1 TdoV 1/2017, podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol dovolanie obvineného doc. RNDr. O. A., PhD. proti rozsudku najvyššieho súdu z 11. februára 2016, sp. zn. 5 To 15/2015.

Z o d ô v o d n e n i a :

Špecializovaný trestný súd v Pezinku rozsudkom zo 17. augusta 2015, sp. zn. PK-1T/15/2014, uznal obvineného doc. RNDr. O. A., PhD. za vinného z pokračovacieho zločinu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zák. v jednočinnom súbehu s pokračovacím prečinom poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev (ďalej len „ES“) podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že

po tom, čo bola podpísaná Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. SORO/JPD3-49/2004 z 29. júla 2005 medzi Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo školstva“) a občianskym združením E. (ďalej len „o. z. E.“) v zastúpení prof. RNDr. S. N., DrSc., ktorou sa poskytovateľ projektu zaviazal prefinancovať oprávnené výdavky projektu L. - L. (ďalej len „L.“), na ktorý poskytlo nenávratný finančný príspevok 6.545.000,- Sk (217.254,20 eur) a prijímateľ o. z. E. realizovať projekt riadne a včas do 31. júla 2007, dodržať schválený projekt a jednostranne ho nemeniť, obžalovaný RNDr. O. A., PhD. ako štatutárny zástupca o. z. E. napriek tomu, že podľa pôvodného rozpočtu projektu ako neoddeliteľnej súčasti zmluvy bola mzda ako výdavok projektu pre riaditeľa, asistenta riaditeľa projektu rozpočítaná na mesiac a pre školiteľa strednodobých stáží na osobomesiac len pri plnom 100 % pracovnom úväzku, uzatvoril počnúc 1. januárom 2006 pracovné zmluvy s riaditeľom projektu na 50 % pracovný úväzok - 20 hodín týždenne (prof. RNDr. S. N., DrSc.), u asistenta riaditeľa projektu (RNDr. O. A., PhD.) a školiteľa strednodobých stáží (Mgr. O. R., PhD.) na 40 % pracovný úväzok - 16 hodín týždenne, pričom však adekvátne tejto zmene nezmenil mzdu uvedených subjektov, ktorú ponechal v pôvodnej výške podľa rozpočtu projektu, ktorý však bol určený za podmienky plného 100 % pracovného úväzku, čím bezdôvodne a bez súhlasu poskytovateľa projektu zvýšil hodnotu hodinovej mzdy, po takto upravenom výpočte

- dňa 14. februára 2006 žiadosťou o platbu č. 6 za obdobie január 2006 neoprávnene požiadal o preplatenie mzdových nákladov u

- riaditeľa projektu prof. RNDr. S. N., DrSc. vo výške 11.617,- Sk (385,61 eur)
 - asistenta riaditeľa RNDr. O. A., PhD. projektu vo výške 3.327,- Sk (110,43 eur)
 - školiteľa strednodobých stáží Mgr. O. R., PhD. vo výške 220,- Sk (7,30 eur)
- spolu za mesiac január 2006 **vo výške 15.164,- Sk (503,34 eur)**,

- dňa 15. marca 2006 žiadosťou o platbu č. 7 za obdobie február 2006 neoprávnene požiadal o preplatenie mzdových nákladov u

- riaditeľa projektu prof. RNDr. S. N., DrSc. vo výške 19.689,- Sk (653,55 eur)
 - asistenta riaditeľa projektu RNDr. O. A., PhD. vo výške 15 000,- Sk (497,90 eur)
 - školiteľa strednodobých stáží Mgr. O. R., PhD. vo výške 10.722,- Sk (355,90 eur)
- spolu za mesiac február 2006 **vo výške 45.411,- Sk (1.507,35 eur)**,

- dňa 14. apríla 2006 žiadosťou o platbu č. 8 za obdobie marec 2006 neoprávnene požiadal o preplatenie mzdových nákladov u

- riaditeľa projektu prof. RNDr. S. N., DrSc. vo výške 20.000,- Sk (663,87 eur)
 - asistenta riaditeľa projektu RNDr. O. A., PhD. vo výške 15 000,- Sk (497,90 eur)
 - školiteľa strednodobých stáží Mgr. O. R., PhD. vo výške 12.050,- Sk (399,98 eur)
- spolu za mesiac marec 2006 **vo výške 47.050,- Sk (1.561,75 eur)**,

- dňa 19. mája 2006 žiadosťou o platbu č. 9 za obdobie apríl 2006 neoprávnene požiadal o preplatenie mzdových nákladov u

- riaditeľa projektu prof. RNDr. S. N., DrSc. vo výške 20.000,- Sk (663,87 eur)
 - asistenta riaditeľa projektu RNDr. O. A., PhD. vo výške 15.000,- Sk (497,90 eur)
 - školiteľa strednodobých stáží Mgr. O. R., PhD. vo výške 12.000,- Sk (398,32 eur)
- spolu za mesiac apríl 2006 **vo výške 47.000,- Sk (1.560,09 eur)**,

zároveň touto žiadosťou podanou obžalovaným RNDr. O. A., PhD. požiadal aj o preplatenie výdavku na nájomné pre kanceláriu na projekt L. o. z. E. od poskytovateľa ministerstva školstva v celkovej výške 24.437,- Sk (811,15 eur) napriek tomu, že skutočný výdavok o. z. E., ktorý vyplácalo svojmu prenajímateľovi nájom, bol vo výške 42.000,- Sk (1.394,14 eur) a od svojho podnájomníka o. z. I. za podnájom časti priestorov prijalo podnájom vo výške 22.000,- Sk (730,26 eur), čím došlo k prekrytiu príjmu o. z. E. nad jeho oprávnenými výdavkami **vo výške 4 437,- Sk (147,28 eur)**,

- dňa 14. júna 2006 žiadosťou o platbu č. 10 za obdobie máj 2006 neoprávnene požiadal o preplatenie mzdových nákladov u

- riaditeľa projektu prof. RNDr. S. N., DrSc. vo výške 20.000,- Sk (663,87 eur)
 - asistenta riaditeľa projektu RNDr. O. A., PhD. vo výške 15.000,- Sk (497,90 eur)
 - školiteľa strednodobých stáží Mgr. O. R., PhD. vo výške 11.998,- Sk (398,26 eur)
- spolu za mesiac máj 2006 **vo výške 46.998,- Sk (1.560,03 eur)** a neoprávnene preplatenie nájmu kancelárii **vo výške 4.437,- Sk (147,28 eur)**,

-
- dňa 13. júla 2006 žiadosťou o platbu č. 11 za obdobie jún 2006 neoprávnene požiadal o preplatenie mzdových nákladov u
 - riaditeľa projektu prof. RNDr. S. N., DrSc. vo výške 20.000,- Sk (663,87 eur)
 - asistenta riaditeľa projektu RNDr. O. A., PhD. vo výške 15.000,- Sk (497,90 eur)
 - školiteľa strednodobých stáží Mgr. O. R., PhD. vo výške 12.000,- Sk (398,32 eur)spolu za mesiac jún 2006 **vo výške 47.000,- Sk (1.560,09 eur)** a neoprávnene preplatenie nájmu kancelárii **vo výške 4.437,- Sk (147,28 eur)**,

 - dňa 14. augusta 2006 žiadosťou o platbu č. 12 za obdobie júl 2006 neoprávnene požiadal o preplatenie mzdových nákladov u
 - riaditeľa projektu prof. RNDr. S. N., DrSc. vo výške 20.000,- Sk (663,87 eur)
 - asistenta riaditeľa projektu RNDr. O. A., PhD. vo výške 15.000,- Sk (497,90 eur)
 - školiteľa strednodobých stáží Mgr. O. R., PhD. vo výške 12.000,- Sk (398,32 eur)spolu za mesiac júl 2006 **vo výške 47.000,- Sk (1.560,09 eur)** a neoprávnene preplatenie nájmu kancelárii **vo výške 8.000,- Sk (265,55 eur)**, lebo o. z. E. do žiadosti o platbu poskytovateľovi zarátalo úhradu nájomného pre kancelárie v sume 28.000,- Sk (929,42 eur), hoci jeho vlastné náklady na nájomné sa nezmenili a naďalej poberalo aj podnájom od o. z. I. v sume 22.000,- Sk (730,26 eur),

 - dňa 13. septembra 2006 žiadosťou o platbu č. 13 za obdobie august 2006 neoprávnene požiadal o preplatenie mzdových nákladov u
 - riaditeľa projektu prof. RNDr. S. N., DrSc. vo výške 20.000,- Sk (663,87 eur)
 - asistenta riaditeľa projektu RNDr. O. A., PhD. vo výške 15.000,- Sk (497,90 eur)
 - školiteľa strednodobých stáží Mgr. O. R., PhD. vo výške 12.000,- Sk (398,32 eur)spolu za mesiac august 2006 **vo výške 47.000,- Sk (1.560,09 eur)** a neoprávnene preplatenie nájmu kancelárii **vo výške 8.000,- Sk (265,55 eur)**,

 - dňa 12. októbra 2006 žiadosťou o platbu č. 14 za obdobie september 2006 neoprávnene požiadal o preplatenie mzdových nákladov u
 - riaditeľa projektu prof. RNDr. S. N., DrSc. vo výške 20.000,- Sk (663,87 eur)
 - asistenta riaditeľa projektu RNDr. O. A., PhD. vo výške 15.000,- Sk (497,90 eur)
 - školiteľa strednodobých stáží Mgr. O. R., PhD. vo výške 12.000,- Sk (398,32 eur)spolu za mesiac september 2006 **vo výške 47.000,- Sk (1.560,09 eur)** a neoprávnene preplatenie nájmu kancelárii **vo výške 8.000,- Sk (265,55 eur)**,

 - dňa 14. decembra 2006 žiadosťou o platbu č. 15 za obdobie október 2006 neoprávnene požiadal o preplatenie mzdových nákladov u
 - riaditeľa projektu prof. RNDr. S. N., DrSc. vo výške 20.000,- Sk (663,87 eur)
 - asistenta riaditeľa projektu RNDr. O. A., PhD. vo výške 15.000,- Sk (497,90 eur)
 - školiteľa strednodobých stáží Mgr. O. R., PhD. vo výške 12.000,- Sk (398,32 eur)spolu za mesiac október 2006 **vo výške 47.000,- Sk (1.560,09 eur)** a neoprávnene preplatenie nájmu kancelárii **vo výške 8.000,- Sk (265,55 eur)**,

 - dňa 14. decembra 2006 žiadosťou o platbu č. 16 za obdobie november 2006 neoprávnene požiadal o preplatenie mzdových nákladov u
 - riaditeľa projektu prof. RNDr. S. N., DrSc. vo výške 19.841,- Sk (658,60 eur)
 - asistenta riaditeľa projektu RNDr. O. A., PhD. vo výške 14.989,- Sk (497,54 eur)
 - školiteľa strednodobých stáží Mgr. O. R., PhD. vo výške 12.000,- Sk (398,32 eur)spolu za mesiac november 2006 **vo výške 46.830,- Sk (1.554,46 eur)** a neoprávnene preplatenie nájmu kancelárii **vo výške 8.000,- Sk (265,55 eur)**,

 - dňa 15. januára 2007 žiadosťou o platbu č. 17 za obdobie december 2006 neoprávnene požiadal o preplatenie mzdových nákladov u
 - riaditeľa projektu prof. RNDr. S. N., DrSc. vo výške 19.315,- Sk (641,14 eur)
 - asistenta riaditeľa projektu RNDr. O. A., PhD. vo výške 14.973,- Sk (497,01 eur)
 - školiteľa strednodobých stáží Mgr. O. R., PhD. vo výške 11.944,- Sk (396,46 eur)spolu za mesiac december 2006 **vo výške 46.232,- Sk (1 534,61 eur)** a neoprávnene preplatenie nájmu kancelárii **vo výške 8.000,- Sk (265,55 eur)**,
-

- dňa 15. februára 2007 žiadosťou o platbu č. 18 za obdobie január 2007 neoprávnene požiadal o preplatenie mzdových nákladov u

- riaditeľa projektu prof. RNDr. S. N., DrSc. vo výške 20.000,- Sk (663,87 eur)
- asistenta riaditeľa projektu RNDr. O. A., PhD. vo výške 15.000,- Sk (497,90 eur)
- školiteľa strednodobých stáží Mgr. O. R., PhD. vo výške 12.000,- Sk (398,32 eur)

spolu za mesiac január 2007 **vo výške 47.000,- Sk (1.560,09 eur)** a neoprávnene preplatenie nájmu kancelárii **vo výške 8.000,- Sk (265,55 eur),**

- dňa 12. marca 2007 žiadosťou o platbu č. 19 za obdobie február 2007, dňa 10. apríla 2007 žiadosťou o platbu č. 20 za obdobie marec 2007, dňa 11. mája 2007 žiadosťou o platbu č. 21 za obdobie apríl 2007 a dňa 13. júna 2007 žiadosťou o platbu č. 22 za obdobie máj 2007 neoprávnene požiadal o preplatenie výdavkov nájmu za kancelárie každý mesiac v hodnote 8.000,- Sk (265,55 eur), hoci pri platení nájmného vo výške 42.000,- Sk (1.394,14 eur) svojmu prenajímateľovi a prijatí refundácie od poskytovateľa nenávratného finančného príspevku zahrnutého do žiadosti o platbu vo výške 28.000,- Sk (929,42 eur) a prijatí príjmu z prenájmu od o. z. I. vo výške 22.000,- Sk (730,26 eur) dochádzalo k prekrytiu výdavkov poskytovateľa nad oprávnenými výdavkami na realizáciu projektu, za obdobie od februára 2007 do mája 2007 celkom **vo výške 32.000,- Sk (1.062,20 eur),**

pričom takýmto konaním obžalovaný RNDr. O. A., PhD. spôsobil poskytovateľovi projektu ministerstvu školstva škodu **v celkovej výške 22.505,06 eur, z toho 50 % z prostriedkov ES vo výške 11.252,53 eur a 50 % z prostriedkov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky vo výške 11.252,53 eur.**

Za to bol obvinenému RNDr. O. A., PhD. uložený podľa § 225 ods. 4, s poukazom na § 36 písm. j), § 37 písm. h) a s použitím § 38 ods. 2 a § 41 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 roky so zaradením podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. na výkon trestu do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. bola zároveň obvinenému uložená povinnosť nahradiť poškodenému ministerstvu školstva škodu vo výške 22.505,06 eur, pričom so zvyškom nároku na náhradu škody bolo ministerstvo školstva odkázané podľa § 288 ods. 2 Tr. por. na občianske súdne konanie.

Proti vyššie citovanému prvostupňovému rozhodnutiu (všetkým jeho výrokom) podal obvinený odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd na verejnom zasadnutí rozsudkom z 11. februára 2016, sp. zn. 5 To 15/2015, takým spôsobom, že podľa § 321 ods. 1 písm. b), e), f), ods. 3 Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil vo výroku o treste, ako i vo výroku o náhrade škody a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obvinenému sám uložil podľa § 225 ods. 4 Tr. zák. s použitím § 36 písm. j), § 37 písm. h), § 38 ods. 2, § 41 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 roky, výkon ktorého mu podľa § 49 ods. 1 písm. a), § 50 ods. 1 Tr. zák. podmienične odložil so skúšobnou dobou na 4 roky s tým, že podľa § 51 ods. 2, ods. 4 písm. c) Tr. zák. bola obvinenému v rámci probačného dohľadu uložená povinnosť nahradiť poškodenému škodu, ku ktorej bol daným rozsudkom zaviazaný. Najvyšší súd zároveň podľa § 287 ods. 1 Tr. por. obvinenému uložil povinnosť nahradiť poškodenému ministerstvu školstva škodu vo výške 20 679,42 eur a so zvyškom nároku na náhradu škody poškodeného odkázal podľa § 288 ods. 2 Tr. por. na občianske súdne konanie.

Dňa 28. novembra 2016 bolo Špecializovanému trestnému súdu doručené dovolanie obvineného doc. RNDr. O. A., PhD., podané prostredníctvom ním zvoleného obhajcu a smerujúce proti obom vyššie uvedeným rozsudkom, keď ako dovolacie dôvody obvinený uplatnil dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Tr. por. Pokiaľ ide konkrétne o jednotlivé uplatnené dovolacie námietky (ktorými dovolateľ odôvodňuje naplnenie skôr zmieňovaných dovolacích dôvodov), tieto dovolací súd uvádza nižšie, kde sa s nimi súčasne i podrobne vysporiada. Obvinený s poukazom na ním uvádzané skutočnosti dovolaciemu súdu navrhol, aby rozsudkom podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, podľa § 386 ods. 2 Tr. por. aby obe ním napadnuté rozhodnutia zrušil a napokon podľa § 388 ods. 1 Tr. por. aby súdu prvého stupňa prikázal vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť.

K podanému dovolaniu sa písomne vyjadril i prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. Z predmetného vyjadrenia je pritom zrejmé, že dovolanie obvineného nepovažuje za dôvodné, keďže napadnutými rozhodnutiami nebolo porušené žiadne zákonné ustanovenie. Prokurátor sa tiež parciálne vyjadril k niektorým uplatneným dovolacím výhradám, pričom záverom navrhol najvyššiemu súdu podané dovolanie podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Najvyšší súd ako súd dovolací v zmysle § 378 Tr. por. vec predbežne preskúmal a dospel k záveru, že dovolanie obvineného nie je potrebné odmietnuť z formálnych dôvodov [§ 382 písm. a), písm. b), alebo písm. d) až písm. f) Tr. por.]. Zároveň však zistil, že **v jeho prípade je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 (ods. 1) Tr. por.**, preto podané dovolanie podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Pokiaľ ide potom konkrétne o jednotlivé obvineným v podanom dovolaní uplatnené výhrady:

▪ *Obvinený ďalej v podanom dovolaní namietal, že medzi skutkom, za ktorý bol odsúdený, a jeho právnym posúdením nie je žiadna súvislosť, alebo tiež inak povedané, že v skutkovej vete nemožno nájsť žiadnu oporu pre súdmi nižšieho stupňa vykonané právne posúdenie. Uvedený záver, a teda, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení [dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.], odôvodnil dovolateľ nasledovne:*

- *samotné predloženie pravdivo vyplnenej žiadosti (spolu so všetkými autentickými a pravdivými povinnými prílohami) nemôže naplniť skutkovú podstatu žiadneho trestného činu, nakoľko chýba úmysel poškodiť záujem chránený trestným právom;*

- *pokiaľ ministerstvo školstva vynaložené výdavky (na základe pravdivých dokladov) po ich predchádzajúcej kontrole preplatilo, znamená to, že tieto boli oprávnené; pokiaľ by ich potom naopak nepreplatilo, išlo by „len“ o občianskoprávny spor - trestnoprávna sankcia nastupuje až vtedy, ak žiadateľ predloží nepravdivé, sfalšované, neúplné podklady, čím chce uviesť ministerstvo školstva do omylu o skutkových okolnostiach oprávnenosti výdavkov, k čomu v jeho prípade nedošlo (obsahom skutkovej vety nie je žiadne uvedenie do omylu);*

- *prijímateľ (nenávratného finančného príspevku) nepotreboval žiadne odsúhlasenie zo strany ministerstva školstva, pretože projekt riadne plnil (výdavky na mzdy vynaložil v súlade s rozpočtom);*

- *absentuje „sprenevera“ ako obligatórny znak objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania finančných záujmov ES podľa § 261 Tr. zák., keďže daný pojem tak v jeho právnom (s odkazom na ustanovenie § 213 Tr. zák.), ako aj jazykovom význame znamená prisvojenie si zverených prostriedkov - v posudzovanej veci však išlo o refundačný projekt (o. z. E. vopred žiadne prostriedky nedostalo); výklad daného znaku v jeho prípade konajúcimi súdmi treba pritom považovať za ústavne neutržateľný, ako i v rozpore so stabilnou judikatúrou Európskeho súdneho dvora;*

- *ak ide o vykonanú právnu kvalifikáciu podľa § 225 Tr. zák. (trestný čin subvenčného podvodu), v tejto súvislosti skutková veta neuvádza žiadnu - uvedeným ustanovením požadovanú - podmienku vyplývajúcu zo všeobecne záväzného právneho predpisu (túto nekonkretizuje zároveň ani Špecializovaný trestný súd v odôvodnení svojho rozsudku), ako ani to, kedy, ako a koho by mal uviesť do omylu ohľadom jej splnenia; nie je jasné, čím mal byť naplnený znak „uvedenia iného do omylu“, keďže z preukázaného skutkového stavu vyplýva, že všetky žiadosti o platby, ako aj súvisiace doklady obsahovali pravdivé skutočnosti (ministerstvu školstva boli predložené pravdivé a úplné podklady);*

- *vo vzťahu k refundácii miezd a zmene pracovného úväzku je kľúčový Dodatok č. 4 k zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku z 31. januára 2007, jazykovým a logickým výkladom ustanovení ktorého (nie je potrebné expressis verbis uviesť v zmluve jej časovú pôsobnosť) je zrejmé, že tento má aj spätnú účinnosť (nedávalo by inak zmysel v novom rozpočte, ktorý je súčasťou daného Dodatku, určovať celkovú výšku mzdových výdavkov rozvrhnutých na príslušný počet hodín celého trvania projektu), pričom tento záver - o spätnej účinnosti Dodatku č. 4 - vyplýva aj zo znaleckého posudku Ing. Lenky Kováčovej, ktorý bol predložený odvolaciemu súdu;*

- *aj s poukazom na schválené rozpočty iných projektov, predložených Špecializovanému trestnému súdu, je evidentné, že v praxi ministerstva školstva bola poznámka pod čiarou v znení „mesiac znamená plný pracovný úväzok“ obsolentná, resp. inak povedané, jednotka „mesiac“ nemohla byť použitá vo význame plného pracovného úväzku, keďže by dôsledkom takéhoto výkladu bolo porušovanie právnej úpravy o minimálnej mzde;*

- *nevykonával funkciu štatutárneho orgánu o. z. E. v projekte L. a nebol ani splnomocnený (oprávnený) na všetky právne úkony s ním súvisiace, ale len na podávanie žiadostí o platbu (nie už teda na rozhodnutie o zmene pracovného úväzku, spôsobe vynakladania prostriedkov, zmene projektu či jeho samotného rozpočtu), keď z pracovných výkazov zároveň vyplýva, že ani jednotlivé žiadosti o platbu nepripravoval on sám, ale vždy iná osoba;*

- *nebolo mu preukázané, že by sa niekedy oboznámil s rozpočtom projektu (z ničoho iného „jednotka“ mesiac pritom nevyplývala), tvoriacim prílohu Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, ktorú podpísal prof. RNDr. S. N., DrSc.*

Úvodom považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že skutok ustálený súdmi nižšieho stupňa, vo svojej komplexnej podobe, záväznej pre dovolací súd (ktorá je citovaná v úvode tohto rozhodnutia), spočíval (zjednodušene povedané) v tom, že obvinený ako štatutárny zástupca o. z. E. - prijímateľa nenávratného finančného príspevku z prostriedkov ES a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky (v pomere 50/50):

i/ bez súhlasu poskytovateľa (neoprávnené), ktorým bolo ministerstvo školstva, a v rozpore so schváleným pôvodným rozpočtom projektu bezdôvodne zmenil pracovný úväzok zamestnancov prijímateľa zo 100% na 50% (u riaditeľa projektu), resp. 40% (u asistenta riaditeľa projektu a školiteľa strednodobých stáží), avšak pri zachovaní (celej) pôvodnej mesačnej mzdy, a následne požiadal o preplatenie takto vynaložených mzdových nákladov,

ii/ nad rozsah jeho skutočných nákladov (neoprávnené) požiadal o preplatenie výdavkov na nájomné za kancelárie,

čím spôsobil škodu spolu vo výške 22.505,06 eur - z toho 50% z prostriedkov ES (11.252,53 eur) a 50% z prostriedkov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky (11.252,53 eur).

Uvedený skutok bol v prvostupňovom rozsudku právne kvalifikovaný - s ktorou kvalifikáciou sa stotožnil i súd odvolací (na podklade odvolania obvineného zrušil len výroky o treste a náhrade škody) - ako pokračovací zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zák. v jednočinnom súbehu s pokračovacím prečinom poškodzovania finančných záujmov ES podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák.

Dovolací súd - pri viazanosti súdmi nižšieho stupňa ustáleným skutkom, uvedeným vo výroku prvostupňového rozsudku - uvádza, že tento napĺňa (všetky obligatórne) znaky príslušných skutkových podstát, a teda zodpovedá použitej právnej kvalifikácii.

Pri vyššie uvedenom závere dovolacieho súdu o správne použitej právnej kvalifikácii, ako i s poukazom na to, že záväzná je výroková časť rozhodnutia, keď navyše ani dovolanie len voči samotnému odôvodneniu rozhodnutia nie je v zmysle § 371 ods. 7 Tr. por. prípustné - je potom potrebné v rámci dovolacieho konania hodnotiť ako irelevantnú tú skutočnosť, že v niektorých smeroch nie je možno považovať výklad vo veci konajúcich súdov týkajúci sa nimi použitej právnej kvalifikácie za správny (konkrétne ide o interpretáciu znaku „umožnenia spôsobenia sprenevery“ skutkovej podstaty trestného činu podľa § 261 Tr. zák., ako i nesprávnu všeobecnú kategorizáciu daného trestného činu z pohľadu spôsobeného následku, t. j. či ide o poruchový, resp. ohrozovací trestný čin), resp. dostatočný (chýbajúca špecifikácia konkrétneho ustanovenia všeobecne záväzného právneho predpisu, na ktoré odkazuje § 225 ods. 1 Tr. por.), k čomu sa podrobnejšie vyjadri dovolací súd neskôr. V kontexte uvedeného poukazuje potom dovolací súd i na rozhodnutie publikované pod R 49/2013, v súlade s ktorým (I) **nesprávnosť právnych úvah uvedených v odôvodnení dovolaním napadnutého rozsudku nie je dôvodom na konštatovanie splnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ak skutková veta výroku o vine zodpovedá podľa hodnotenia dovolacieho súdu použitej právnej kvalifikácii.**

Pokiaľ ide o všeobecné zákonné znenie oboch v danom prípade (správne) použitých skutkových podstát príslušných trestných činov, toto je nasledovné:

Trestného činu (zločinu) subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zák. sa dopustí ten, kto vyláka od iného dotáciu, subvenciu, príspevok alebo iné plnenie zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, rozpočtu štátneho fondu, rozpočtu vyššieho územného celku alebo rozpočtu obce, ktorých poskytnutie alebo použitie je podľa všeobecne záväzného právneho predpisu viazané na podmienky, ktoré nespĺňa, a to tým, že ho uvedie do omylu v otázke ich splnenia, a spôsobí takýmto činom väčšiu škodu.

Trestného činu (prečinu) poškodzovania finančných záujmov ES podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák. (v relevantnom, použitom znení) **sa dopustí ten, kto** použije alebo predloží falšovaný, nesprávny alebo neúplný výkaz alebo doklad, alebo neposkytne povinné údaje, alebo použije prostriedky zo všeobecného rozpočtu ES, z rozpočtu spravovaného ES alebo v zastúpení ES na iný účel, ako boli pôvodne určené, a tým umožní spôsobenie sprenevery alebo protiprávne zadržanie prostriedkov z uvedeného rozpočtu, a spôsobí takýmto činom väčšiu škodu.

Dovolací súd tiež považuje za potrebné na tomto mieste citovať z výroku o vine prvostupňového rozsudku slovné znenie použitých skutkových podstát v alternatívach zodpovedajúcich obsahu skutkovej vety, keď konkrétne Špecializovaný trestný súd v tzv. právnej vete (okrem uvedenia zákonného pomenovania

trestného činu a jeho paragrafového / číselného označenia) ustálil (čo odvolací súd ponechal bezo zmeny), že obvinený:

- vylákal od iného príspevok zo štátneho rozpočtu, ktorého poskytnutie je podľa všeobecne záväzného právneho predpisu viazané na podmienky, ktoré nesplnil, a to tým, že ho uviedol do omylu v otázke ich splnenia a uvedeným činom spôsobil väčšiu škodu,
- predložil nesprávne doklady a použil prostriedky zo všeobecného rozpočtu ES na iný účel, ako boli pôvodne určené, a tým umožnil spôsobenie sprenevery a uvedeným činom spôsobil väčšiu škodu.

Vo vzťahu k otázke správnosti súdmi nižšieho stupňa použitej právnej kvalifikácie, resp. presnejšie naplneniu jednotlivých znakov príslušných skutkových podstát, považuje dovolací súd v prvom rade za potrebné dať do pozornosti tú okolnosť, že **v posudzovanej veci tvoria (jeden) skutok v podstate dve línie charakterovo rovnorodých konaní**, ktoré sú dovolacím súdom v ich podstatnom obsahu popísané vyššie pod písm. i/ a ii/ [v úvode vysporiadania sa s námietkami obvineného, uplatnenými v súvislosti s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.], **pričom súhrnom takého konania (či už sa týka preplácania mzdových nákladov alebo nákladov na nájomné) naplnil obvinený všetky obligatórne znaky oboch vyššie citovaných skutkových podstát (v príslušnej alternatíve ich znenia).**

Ak ide o otázku naplnenia **subjektívnej stránky (v prípade oboch trestných činov)**, v tejto súvislosti dovolací súd upozorňuje na to, že keďže dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je (s výnimkou dovolania ministra spravodlivosti) prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. (a tiež žiadny iný obvinenému dostupný dovolací dôvod) nemôže napĺňať poukaz na to, že nebola v konaní vykonaným dokazovaním preukázaná subjektívna stránka trestného činu, pokiaľ taký záver nie je podporený znením skutkovej vety odsudzujúceho rozsudku.

Subjektívna stránka totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu a je skutkovou okolnosťou (aj keď s kvalifikačnou relevanciou), ktorá sa dokazuje. Pri hodnotení dôkazov sa posudzuje sprostredkované, t. j. tak ako sa navonok prejavuje v konaní páchatel'a, ktoré je obsahom skutkovej vety rozhodnutia. Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. potom môže byť už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú uvedené vo výroku o vine a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť (R 3/2011). Dovolací súd teda posudzuje správnosť právnej kvalifikácie subjektívnej stránky podľa znenia skutkovej vety.

S prihliadnutím na vyššie uvedené a s poukazom na súdmi nižšieho stupňa ustálenú skutkovú vetu nemôže potom dovolací súd súhlasiť s obvineným ani v tom smere jeho dovolacej argumentácie, že v jeho prípade chýbalo (nebolo zistené) zákonom požadované zavinenie, keď je navyše potrebné poznamenať, že z obsahu podaného dovolania je zjavné, že pri odôvodňovaní tvrdeného „nedostatku“ z hľadiska vykonaného právneho posúdenia obvinený vychádza (v samotnej podstate) z iných skutkových záverov (teda z iného hodnotenia vo veci vykonaných dôkazov), ako ku ktorým dospeli konajúce sudy. **Platí pritom, a to vo všeobecnosti vo vzťahu k akýmkoľvek námietkam skutkového charakteru, že na podklade nich nemožno založiť záver o nesprávnom právnom posúdení (vyplývajúcom z nesprávne zisteného skutku)**, a teda odvolávať sa tak na aplikáciu dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Znenie skutkovej vety výroku o vine nevzbudzuje žiadnu pochybnosť o úmyselnom konaní páchatel'a vo vzťahu k spôsobeniu následku (následkov), ktoré sú do skutku integrované.

Čo sa týka potom naplnenia **ostatných dovolaní namietaných (objektívnych) znakov skutkovej podstaty trestného činu subvenčného podvodu podľa § 225 (ods. 1) Tr. zák.**, k tomu uvádza dovolací súd nasledovné:

V úvode je potrebné dať do pozornosti (v uvedenom ohľade relevantné) skutočnosti vyplývajúce zo skutkovej vety, a síce, že v predmetnom prípade bol o. z. E. (ktorého štatutárnym zástupcom bol obvinený) poskytnutý nenávratný finančný príspevok na základe Zmluvy o jeho poskytnutí z 29. júla 2005, podpísanej ako druhou stranou ministerstvom školstva (poskytovateľ), ktorej neoddeliteľnou súčasťou bol schválený projekt aj spolu s rozpočtom. Tento pritom nebolo možné jednostranne meniť. Je treba tiež uviesť, že nenávratný finančný príspevok bol poskytnutý (celkovo vo výške 217.254,20 eur, resp. 6.545.000,- Sk) v rovnakom podiele, t. j. 50/50 z prostriedkov ES a z prostriedkov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, a to formou refundácie. Refundovať pritom bolo možné len oprávnené výdavky - v súlade so schválených projektom, jeho rozpočtom.

V nadväznosti na uvedené, skutková podstata vyššie uvedeného trestného činu v odseku 1 požaduje aj **viazanosť poskytnutia (vylákaného) príspevku zo štátneho rozpočtu podľa všeobecne záväzného právneho predpisu na podmienky, ktoré nemali byť zo strany obvineného ako štatutárneho zástupcu prijímateľa príspevku splnené.** Ani v tomto smere nezistil dovolací súd pochybenie, majúce za následok konštatovanie naplnenia dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

V prvom rade, ako to už najvyšší súd vo svojej rozhodovacej činnosti niekoľkokrát konštatoval (viď k tomu rozsudok zo 14. júna 2017, sp. zn. 1 TdoV 7/2016, príp. tiež rozsudok zo 16. decembra 2014, sp. zn. 2 To 8/2014), platí, že skutková veta výroku odsudzujúceho rozsudku popisuje skutkový dej, nie právnu kvalifikáciu, ktorú popisuje právna veta, pričom skutková veta (samozrejme) nepopisuje ani označenie predpisov a ich ustanovení, podľa ktorých sa riešia (trestnoprávnu kvalifikáciu podmieňujúce a jej predchádzajúce) „predbežné“ otázky (§ 7 Tr. por.). Tieto sa neuvádzajú ani v právnej vete, kde sa uvádza len znenie kvalifikačne použitého ustanovenia Trestného zákona a riešenie predbežných otázok vyplýva z odôvodnenia.

Treba však rozlíšiť situáciu, v ktorej skutková podstata trestného činu, vyjadrená v ustanovení osobitnej časti Trestného zákona, označuje (konkrétne alebo blanketne) iný právny predpis, ktorý sa tak stáva priamou súčasťou trestnoprávnej úpravy (úpravy Trestného zákona).

Tak je tomu i v prípade § 225 ods. 1 Tr. zák., ktoré ustanovenie hovorí o všeobecne záväznom právnom predpise, podľa ktorého je poskytnutie alebo použitie (zjednodušene povedané) verejných prostriedkov viazané na určité podmienky. Tento právny predpis predstavuje právne - kvalifikačný moment, rovnako ako ostatné také momenty vyjadrené v označenom ustanovení Trestného zákona. Ako už bolo uvedené, právna kvalifikácia sa v jej slovnom vyjadrení a paragrafovom číselnom označení uvádza v právnej vete, nie vo vete skutkovej, ktorá je prvou (teda právnej vete predchádzajúcou) súčasťou výroku o vine odsudzujúceho rozsudku. V skutku (skutkovej vete) teda nemá byť označený (ani) do Trestného zákona „integrovateľný“ právny predpis, resp. jeho ustanovenie (aj keď by to nebolo relevantnou chybou); v právnej vete je taký predpis označený len jej znením, ktoré zodpovedá zneniu príslušného, kvalifikačne použitého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona. Bližšie sa táto otázka potom rieši (opäť) v odôvodnení.

V oboch typovo popísaných prípadoch príslušné súvisiace právne predpisy (iné než Trestný zákon) nemusia (v princípe nemajú) byť v skutkovej vete označené vôbec, rovnako ani v právnej vete (mimo jej znenia podľa dotknutého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona). Skutková veta obsahuje popis skutku (činu) tak, aby zodpovedal trestnoprávnej kvalifikácii, čo je podmienené (aj) správnu aplikáciou súvisiacich predpisov. Vo vzťahu k takým predpisom je relevantné odôvodnenie rozsudku, ale nie je rozhodujúce - odôvodnenie môže byť nesprávne (resp. nedostatočné), aj keď je aplikácia právnej normy správna, čo uvedie na pravú mieru súd vyššieho stupňa, ktorý rozhoduje o (riadnom príp. tiež mimoriadnom) opravnom prostriedku.

Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, že ak v konkrétnom, aktuálne dovolacím súdom posudzovanom, prípade skutková veta zodpovedá použitej právnej kvalifikácii, tak „len“ nedostatočné odôvodnenie zo strany súdov nižšieho stupňa v súvislosti s označením relevantných ustanovení dotknutého všeobecne záväzného právneho predpisu (samotný predpis - zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ďalej len „zákon č. 523/2004 Z. z.“ - bol v prvostupňovom rozsudku identifikovaný správne) nie je chybou, pre ktorú by bolo potrebné (dôvodné) zrušiť rozhodnutie.

S ohľadom na námietky obvineného dovolací súd teda v kontexte zmieňovaného nedostatku odôvodnenia (Špecializovaný trestný súd v odôvodnení svojho rozsudku k tomu doslova uviedol: „Podmienky použitia príspevku zo štátneho rozpočtu upravuje všeobecne záväzný právny predpis, ktorým v tejto súvislosti je zákon č. 523/2004 Z. z. Obvinený svojím konaním tieto podmienky nesplnil.“) argumentačne dopĺňa, že dotknutá Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku z 29. júla 2005 bola (ako sa uvádza v jej úvode) uzavretá o. i. podľa § 20 ods. 2 zákona č. 523/2004 Z. z., v zmysle ktorého (v príslušnom znení) **sa z výdavkov podľa § 8 ods. 3** (ide o výdavky rozpočtované v štátnom rozpočte, pričom tieto v súlade s daným ustanovením tvoria tak účelovo určené prostriedky Európskej únie - ďalej len „EÚ“, ako i prostriedky štátneho rozpočtu určené na financovanie spoločných programov Slovenskej republiky a EÚ - rozpočtované sú v rovnakej kapitole) **konečnému prijímateľovi poskytujú prostriedky prostredníctvom príslušného orgánu štátnej správy na základe podmienok určených v zmluve uzatvorenej s konečným prijímateľom.**

Citované zákonné ustanovenie (aj s poukazom na ďalej uvedené) teda priamo odkazuje na **zmluvu, ktorá má upraviť konkrétne podmienky poskytnutia - a teda aj použitia verejných prostriedkov** [viď k tomu § 2 písm. a) zákona č. 523/2004 Z. z.] **konečnému prijímateľovi.**

Ak ide o posudzovanú vec, skutková veta v súlade s uvedeným potom obsahuje všetky relevantné skutkové okolnosti, keď správne odkazuje na Zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, podpísanú ministerstvom školstva (ako príslušným štátnym orgánom sprostredkujúcim príspevok) na jednej strane a o. z. E. (ako konečným prijímateľom príspevku) na druhej strane, ktorej neoddeliteľnou súčasťou bol projekt aj spolu so schváleným rozpočtom. Pri hospodárení s prostriedkami (vynaložení prostriedkov), ktoré boli následne refundované z dotknutých verejných zdrojov, bolo teda nevyhnutné sa dôsledne riadiť v uzavretej zmluve (vopred) ustanovenými podmienkami a pravidlami.

Nadväzujúc na vyššie uvedené je potrebné poukázať i na ďalšie ustanovenie zákona č. 523/2004 Z. z., a sice § 31, ktorý v odseku 1 **definuje ako porušenie finančnej disciplíny** o. i. poskytnutie alebo použitie verejných prostriedkov v rozpore s určeným účelom - písm. a); nehospodárne, neefektívne a neúčinné vynakladanie verejných prostriedkov - písm. j); nedodržanie ustanoveného alebo určeného spôsobu nakladania s verejnými prostriedkami - písm. k); resp. porušenie pravidiel a podmienok, za ktorých boli verejné prostriedky poskytnuté - písm. n).

Z citovaného ustanovenia teda vyplýva, že všetky poskytnuté verejné prostriedky sa poskytujú a používajú na základe vopred určených podmienok, najmä môžu byť ich prijímateľom použité len na účel, vopred určený (a vecne špecifikovaný) orgánom, ktorý rozhodol o poskytnutí prostriedkov (podmienky môžu byť aj súčasťou zmluvných podmienok). V opačnom prípade dôjde k porušeniu finančnej disciplíny.

Uvedená dispozičná viazanosť (a disciplína) sa v súlade s účelom dotknutého ustanovenia týka aj možnosti ako poskytnutia, tak aj prijatia refundácie z verejných zdrojov, ak na základe vopred určených podmienok boli prostriedky (neskorším) prijímateľom refundácie vynaložené predbežne; prijatie dodatočnej úhrady je v takom prípade použitím verejných prostriedkov.

Zákon č. 523/2004 Z. z. je teda zákonom, ktorý univerzálne ustanovuje, že poskytnutie a použitie prostriedkov zo zdrojov uvedených v § 225 ods. 1 Tr. zák. je (v oboch vyššie uvedených prípadoch) viazané na podmienky, určené *ad hoc* vopred. Tým je konkretizovaný všeobecne záväzný právny predpis uvedený v naposledy označenom ustanovení.

Pokiaľ ide o viazanosť poskytnutia a použitia verejných prostriedkov na vopred určené podmienky, vyššie citované ustanovenie § 31 ods. 1 písm. a) zákona č. 523/2004 Z. z. je teda vo vzťahu k ustanoveniu § 31 ods. 1 písm. n) tohto zákona v pomere špeciality (v opačnom poradí ide o vzťah subsidiarity, teda o iné - ostatné podmienky, nad rámec účelového určenia nakladania s prostriedkami).

Čo sa týka naplnenia „druhej“ časti objektívnej stránky rozoberaného trestného činu, spočívajúcej konkrétne v **uvedení do omylu** (a tým vylákaní príspevku zo štátneho rozpočtu) **v otázke splnenia podmienok, na ktoré je poskytnutie príspevku viazané**, dovolací súd v kontexte obvineným uplatnených námietok zdôrazňuje, že táto má rovnako skutkový podklad v ustálenej skutkovej vete.

V súvislosti s refundovanými mzdovými nákladmi je významná predovšetkým tá okolnosť, že obvinený uzatvoril (v priebehu realizácie projektu) počnúc 1. januárom 2006 nové pracovné zmluvy s tromi osobami - vrátane seba, ktorými došlo k skráteniu pracovného úväzku u uvedených osôb, avšak pri rovnakej výške mzdy, a následne požiadal o preplatenie nezmenených celkových mzdových nákladov (teda „výskovo“ súladných s pôvodne schváleným rozpočtom projektu, kde bola však mzda viazaná na osobomesiac pri 100% pracovnom úväzku).

V prípade neoprávnene refundovaných výdavkov na nájomné za kancelárie je potrebné dať do pozornosti tú rozhodnú skutočnosť, že po sčítaní prijatej refundácie od poskytovateľa nenávratného finančného príspevku na základe obvineným podaných (v skutkovej vete presne uvedených) žiadostí o platbu a príjmu o. z. E. za podnájom od o. z. I. dosahovalo o. z. E. po odpočítaní ním plateného nájomného svojmu prenajímateľovi vlastne zisk - t. j. v tomto rozsahu bolo žiadanie o preplatenie výdavkov za nájomné neoprávnené, resp. inak povedané, išlo nad rozsah skutočne existujúcich nákladov o. z. E., o čom poskytovateľ nenávratného finančného príspevku na základe predložených dokumentov nemal vedomosť.

Pokiaľ ide o právne posúdenie konania obvineného (aj) **ako trestný čin poškodzovania finančných záujmov ES podľa § 261 (ods. 1) Tr. zák.**, k správnosti použitia danej kvalifikácie (presnejšie z pohľadu naplnenia objektívnej stránky, nakoľko k subjektívnej stránke sa rozhodnutie vyjadruje vyššie) je nevyhnutné uviesť nasledovné:

Hneď úvodom, zákonom č. 91/2016 Z. z. s účinnosťou od 1. júla 2016, teda po právoplatnom skončení veci, bolo novelizované ustanovenie § 261 Tr. zák., a to len v tom jedinom smere, že spojenie „Európske spoločenstvo“ v príslušných gramatických tvaroch bolo nahradené spojením „Európska únia“ v príslušných gramatických tvaroch.

V súvislosti so samotným znením dotknutej skutkovej podstaty (§ 261 ods. 1 Tr. zák.) upozorňuje potom dovolací súd na to, že táto v podstate obsahuje 3 alternatívne uvedené druhy konaní páchatel'a, a sice i/ použitie alebo predloženie falšovaného, nesprávneho alebo neúplného výkazu, resp. dokladu, ii/ neposkytnutie povinných údajov, a iii/ použitie prostriedkov zo všeobecného rozpočtu ES (EÚ), z rozpočtu spravovaného ES (EÚ) alebo v zastúpení ES (EÚ) na iný ako pôvodne určený účel, a dva rôzne následky, ktoré páchatel' môže takýmto konaním (a to či už niektorým z nich, alebo prípadne tiež viacerými) spôsobiť, a to jednak spôsobenie sprenevery a jednak protiprávne zadržanie prostriedkov z uvedeného rozpočtu.

Skôr než sa najvyšší súd vyjadrí k tomu, ako je potrebné správne vykladať v § 261 ods. 1 Tr. zák. použité slovné spojenie „spôsobenie sprenevery“ (a to aj v kontexte trestného činu sprenevery podľa § 213 Tr. zák.), ktorého sa týka aj rozsiahla časť dovolacej argumentácie obvineného, je potrebné na danom mieste poznamenať dve skutočnosti, vyplývajúce z hore uvedeného. Po prvé, rozoberaný trestný čin nevyžaduje v základnej skutkovej podstate (ale až v kvalifikovaných skutkových podstatách) spôsobenie škody ako majetkový následok trestného činu, a teda odsek 1 § 261 Tr. zák. môže byť naplnený (v prípade existencie ďalších zákonom požadovaných znakov) aj pri spôsobení škody menšej, či rovnajúcej sa 266 eur (viď k tomu § 125 Tr. zák.). Keďže však ale naplnenie skutkovej podstaty trestného činu podľa § 261 Tr. zák. (a to aj v základnej skutkovej podstate) vždy vyžaduje preukázanie spôsobenia niektorého z vyššie spomenutých škodlivých následkov (spôsobenie sprenevery alebo protiprávne zadržanie prostriedkov z uvedeného rozpočtu), je celkom zrejmé, že - rovnako ako v prípade subvenčného podvodu - i v prípade daného trestného činu ide o poruchový (a nie ohrozovací) delikt. Uvedením tejto „druhej“ okolnosti chcel dovolací súd „iba“ uviesť na „správnu mieru“ v danom smere nesprávnu právno-teoretickú úvahu odvolacieho súdu, uvedenú v odôvodnení napadnutého rozsudku.

Pokiaľ ide o spomínaný výklad znaku „spôsobenia sprenevery“:

Vychádzajúc zo záveru uvedeného vyššie (konkrétne viď dva odseky vyššie), „spôsobenie sprenevery“ v zmysle § 261 ods. 1 Tr. zák. nie je zamerané na ďalšie konanie páchatel'a (ako kumulatívne požadovaného skutku), ktoré by nadväzovalo na „použitie alebo predloženie výkazu, resp. dokladu“, „neposkytnutie povinných údajov“, prípadne „použitie prostriedkov z rozpočtu na iný ako pôvodne určený účel“, ale ide o definíciu jednej z alternatív následku vyvolaného konaním páchatel'a (súčasť popisu tzv. objektívnej stránky).

„Spôsobenie sprenevery“ v zmysle § 261 ods. 1 Tr. zák. obsahovo zodpovedá následku trestného činu sprenevery podľa § 213 ods. 1 Tr. zák. (ako trvalé prisvojenie si poskytnutých prostriedkov), kým „protiprávne zadržanie prostriedkov“ v zmysle naposledy označeného ustanovenia obsahovo zodpovedá následku trestného činu neoprávneného užívania cudzej veci podľa § 215 ods. 1 Tr. zák. (ako neoprávnené prechodné užívanie prostriedkov, neskôr refundovaných poskytovateľovi alebo dodatočne použitých na pôvodne určený účel). Rozhodujúcim kritériom rozdielu medzi oboma druhmi následku je pritom špecifikácia úmyslu páchatel'a v čase jeho konania.

Vzhľadom na posudzovanú vec a tiež s prihliadnutím na súvisiacu uplatnenú dovolaciu argumentáciu obvineného považuje dovolací súd za potrebné, vychádzajúc aj z toho, čo je už uvedené vyššie, ďalej zdôrazniť, že použitím poskytnutých prostriedkov (z príslušného rozpočtu) na iný ako pôvodne určený účel, spôsobeným páchatel'om v úmysle vyvolať taký stav trvale (nie len prechodne „zapožičať“ prostriedky sebe alebo inému), teda dochádza k spáchaniu - pri splnení aj ostatných zákonných znakov - trestného činu poškodzovania finančných záujmov ES / EÚ podľa § 261 Tr. zák., keď na uvedenej kvalifikácii nič nemení ani okolnosť, ak ku škode došlo spätnou refundáciou finančných prostriedkov, ktoré ich

prijímateľ už skôr vynaložil na iný ako pôvodne určený účel. Prijatie, resp. ponechanie si takto vyplatených prostriedkov je porušením účelovo určeného zverenia finančných prostriedkov, a to zverenia len na oprávnenú spätnú úhradu (ide teda o spôsob „prisvojenia si“ určitej peňažnej hodnoty).

Ak ide o spomínaný objektívny znak spočívajúci v **použití poskytnutých prostriedkov na iný ako pôvodne určený účel**, dovolací súd dodáva, že tomuto zodpovedá konkrétne tá časť konania obvineného (ako štatutárneho zástupcu o. z. E.), keď jednak zmenil - nerespektoval účel použitia na refundáciu poskytnutých prostriedkov v prípade mzdových nákladov (bola refundovaná rovnaká výška mzdy pri skrátanom úväzku, hoci účelovo boli prostriedky viazané na refundáciu nákladov na prácu pri plnom úväzku, čím sa prostriedky nad rámec hodnoty skrátaného úväzku stali „dotačne“ - z hľadiska príspevku, vynaložené bezúčelne, a teda inak než na určený účel) a jednak v prípade nákladov na nájomné „dosiahol“ vlastne po refundácii zisk pre prijímateľa, teda prijal prostriedky mimo, resp. bez ich vopred určeného účelu (refundácia skutočných nákladov na nájomné).

Zo skutku ustáleného súdmi nižšieho stupňa možno potom napokon vyvodit' aj v čom spočívalo **predloženie nesprávnych dokladov** v oboch druhoch konania. Kým v prípade žiadania o preplatenie neoprávnených mzdových nákladov nesprávnosť predložených dokladov treba vidieť v tom, že tieto nezodpovedali, resp. neboli v súlade s vopred schváleným rozpočtom projektu, podľa ktorého bola mzda rozpočítaná na osobomesiac len pri plnom úväzku - čo nebolo možné jednostranne meniť (alebo zjednodušene povedané, doklady neboli v súlade s vopred zmluvne dohodnutými podmienkami), v prípade žiadania o preplatenia výdavkov na nájomné nesprávnosť predložených dokladov spočívala v ich nesúlade s reálne nastalou finančnou situáciou, následkom čoho dochádzalo k prevýšeniu výdavkov poskytovateľa nad oprávnenými výdavkami na realizáciu projektu.

Dovolací súd ďalej konštatuje aj správnosť ostatných „kvalifikačných momentov“, ktoré síce dovolateľ nenamietal, avšak z hľadiska komplexnosti považuje tento za vhodné sa k nim aspoň okrajovo vyjadriť. V prvom rade, vo veci konajúce súdy správne právne posúdili ustálený skutok ako jednočinný súbeh oboch vyššie rozoberaných trestných činov.

Jednočinný súbeh trestných činov je charakterizovaný jedným konaním páchatel'a, ktorým sú (v rámci dotknutého skutku) vyvolané dva rôzne následky. Také následky teda nie sú totožné právne ani fakticky (z hľadiska faktických okolností, ktoré sú kvalifikačným podkladom).

Jednočinný súbeh trestného činu poškodzovania finančných záujmov ES / EÚ podľa § 261 Tr. zák. a trestného činu subvenčného podvodu podľa § 225 Tr. zák. je možný, pričom škoda ako kvalifikačný moment sa delí medzi obe právne kvalifikácie podľa primárneho zdroja finančných prostriedkov, ktorých sa týka následok vyvolaný konaním páchatel'a (v podobe škody).

V kontexte posledne uvedeného možno hneď podotknúť, že keďže v posudzovanej veci poskytnutý nenávratný finančný príspevok tvorili v 50%-tách prostriedky štátneho rozpočtu a vo zvyšných 50%-tách prostriedky z ES, bola spôsobená škoda správne rozdelená rovným dielom (1:1) - následkom čoho bolo potom potrebné použiť v prípade oboch trestných činov kvalifikáciu vo vyšších odsekoch. V oboch prípadoch bol (presnejšie) naplnený, s poukazom na spôsobenú škodu vo výške 11.252,53 eur, kvalifikačný znak **väčšia škoda**.

Správne a v súlade so zákonom bolo taktiež posúdenie konania ako **pokračovací trestný čin**, či tiež ako **dokonaný trestný čin**, keďže po predložení z pohľadu trestného stíhania relevantných žiadostí o platbu zo strany obvineného za o. z. E. došlo zo strany ministerstva školstva ako poskytovateľa k refundácii (m. i. aj neoprávnene žiadaných prostriedkov), následkom čoho bola v skutku vyčíslenom rozsahu spôsobená škoda. Len na okraj možno poznamenať, že v prípade, že by neoprávnene žiadané prostriedky neboli zo strany ministerstva školstva prijímateľovi vyplatené (nedošlo by k ich refundácii), bolo by potrebné konanie kvalifikovať ako pokus úmyselného trestného činu (oboch trestných činov), ktoré vývojové štádium je však v zmysle § 14 ods. 2 Tr. zák. rovnako trestné - podľa rovnakej trestnej sadzby ako dokonaný trestný čin.

A ak ide napokon o dovoláciu argumentáciu obvineného ohľadne (údajnej) aj spätnej účinnosti Dodatku č. 4 z 31. januára 2007, k tomu dovolací súd uvádza iba toľko, že **dohoda subjektov zmluvného vzťahu, ktorou si (aj prípadne) so spätnou účinnosťou urovnávajú vzájomné vzťahy - v zmysle konvalidovania účinkov porušenia zmluvy - nemá žiadny vplyv z pohľadu trestnosti dovtedy spáchaného konania (resp. z hľadiska potreby vyvodenia príslušnej trestnej zodpovednosti). Takáto neskoršia „dohoda“ príslušných subjektov zjavne nemôže byť okolnosťou vylučujúcou protiprávnosť** (pokiaľ ide o súhlas poškodeného ako okolnosť vylučujúcu protiprávnosť činu, tento je s poukazom na § 29 ods. 2 Tr. zák. potrebné udeliť „logicky“

vpred) a zároveň ju Trestný zákon neupravuje ani ako jednu z okolností (**nastalú po spáchaní trestného činu**) vyvolávajúcich zánik trestnosti činu - týmito sú len zmena zákona, účinná ľútosť alebo premlčanie trestného stíhania (viď § 84 a nasl. Tr. zák.; resp. § 96 Tr. zák. ako osobitnú úpravu v prípade, že ide o mladistvého páchatel'a; tiež § 13 ods. 3 a 4 Tr. zák. pokiaľ ide o zánik trestnosti prípravy na zločin, či § 14 ods. 3 a 4 Tr. zák. ak ide o možný zánik trestnosti pokusu trestného činu), prípadne môže zánik trestnosti činu nastať aj na základe osobitného ustanovenia zákona - na základe tzv. generálneho pardonu, čo je spravidla podmienené určitým konaním páchatel'a, ktoré takto vyvolanú beztrestnosť spôsobí (príkladom sú tzv. zbraňové amnestie - viď napr. § 72a zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, upravujúci zánik trestnosti nedovoleného ozbrojovania). Teória zaraďuje medzi dôvody zániku trestnosti činu aj smrť (príp. vyhlásenie za mŕtveho) páchatel'a, ide však skôr o objektívnu okolnosť vyvolávajúcu následok vo forme (ďalšej) nestíhatel'nosti tejto osoby [viď k tomu § 9 ods. 1 písm. d) Tr. por.]

S poukazom na vyššie uvedené sú (boli) teda aj **prípadné spätné účinky Dodatku č. 4**, ako sa toho domáha dovolateľ, **pre vedené trestné konanie (hmotnoprávne z pohľadu trestnosti činu) irelevantné**.

Záverom už iba toľko, že v ostatnom ide zo strany dovolateľ'a už iba o námietky skutkového, a teda z pohľadu dovolacieho konania irelevantného charakteru (ako je objasnené vyššie). Týmito by sa najvyšší súd ako súd dovolací mohol zaoberať len na podklade dovolania ministra spravodlivosti podaného podľa § 371 ods. 3 Tr. por.

Keďže teda najvyšší súd nezistil v posudzovanej veci opodstatnenosť žiadnej uplatnenej dovolacej námietky z hľadiska jej možnej subsumpcie pod niektorý z do úvahy prichádzajúcich dôvodov dovolania - § 371 ods. 1 Tr. por. (námietky sú mimo použiteľných dovolacích dôvodov), rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

99.

ROZHODNUTIE

Ak v prípade postúpenia veci inému súdu z dôvodu príslušnosti rozhodoval o sťažnosti proti takému uzneseniu nadriadený súd postupujúceho súdu, nemôže už súd, ktorému bola vec právoplatne postúpená a ktorý je v obvode dotknutého nadriadeného (sťažnostného) súdu, vyvolať spor o príslušnosť podľa § 22 ods. 1 Trestného poriadku.

Súd, ktorý rozhoduje spor o príslušnosť podľa § 22 ods. 1 Trestného poriadku, môže určiť aj príslušnosť iného než niektorého zo sporiacich sa súdov.

Ak iný než sporiaci sa súd, ktorého príslušnosť bola určená podľa predchádzajúceho odseku a ktorého nadriadeným súdom nie je súd, ktorý rozhodoval spor o príslušnosť (ďalej len „externý preberajúci súd“), zistí, že vo veci má rozhodnúť niektorý z pôvodne sa sporiacich súdov alebo iný súd v obvode súdu, ktorý rozhodol pôvodný spor o príslušnosť, vyvolá nový spor o príslušnosť podľa § 22 ods. 1 Trestného poriadku; najbližšie spoločne nadriadeným súdom bude v takom prípade vždy Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Ak externý preberajúci súd zistí, že vec má rozhodnúť iný súd mimo obvodu súdu, ktorý rozhodol pôvodný spor o príslušnosť, postúpi vec príslušnému súdu, čo môže vyvolať nový spor o príslušnosť.

Ak ide o pôsobnosť (§ 14 Trestného poriadku), rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky, a to buď o sťažnosti podľa odseku 1 týchto právnych viet, alebo (ak sťažnosť nebola podaná) v následnom spore o pôsobnosť (podľa § 22 ods. 1 Trestného poriadku pri jeho extenzívnom výklade) medzi Špecializovaným trestným súdom a iným súdom, ak bol taký spor vyvolaný.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. septembra 2018, sp. zn. 2 Ndt 25/2018)

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením zo 4. septembra 2018, sp. zn. 2 Ndt 25/2018, v spore o príslušnosť medzi Okresným súdom Bratislava IV a Okresným súdom Banská Bystrica podľa § 22 ods. 1 Tr. por. rozhodol tak, že súdom príslušným na konanie v prvom stupni v trestnej veci obvineného I. T., vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 5T/33/2018, je Okresný súd Trenčín.

Z o d ô v o d n e n i a :

Najvyšší súd ako najbližšie spoločne nadriadený súd Okresnému súdu Bratislava IV a Okresnému súdu Banská Bystrica, medzi ktorými vznikol spor o príslušnosť, preskúmal predložený spisový materiál a zistil, že v predmetnej veci nie je na konanie v prvom stupni príslušný ani jeden z nich.

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k záveru, že miestne príslušným prvostupňovým súdom v tejto veci je Okresný súd Trenčín.

100.

ROZHODNUTIE

Účelom trestného konania v zmysle tretej kumulatívnej podmienky podľa § 76 ods. 3 veta druhá Trestného poriadku je nielen náležité zistenie trestného činu a spravodlivé potrestanie páchatel'a podľa zákona v zmysle § 1 Trestného poriadku (generálne vyjadrený účel zákona z hľadiska rozhodnutia vo veci samej), ale aj zamedzenie okolnostiam, na odvrátenie ktorých je zamerané ustanovenie § 71 Trestného poriadku o dôvodoch väzby. Ochrana práv fyzických a právnických osôb presahuje najmä pri tzv. preventívnej väzbe rámec stíhania obvineného za skutok, ktorý je predmetom dotknutého konania.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. mája 2018, sp. zn. 5 Tost 14/2018)

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením zo 7. mája 2018, sp. zn. 5 Tost 14/2018, v trestnej veci obvineného P. P. a spol. pre obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. c), ods. 4 písm. a), c) Tr. zák. a iné, o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obvinených P. P., G. K., T. K., Q. T., C. P., P. O., T. T. a PhDr. U. P. proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 23. apríla 2018, sp. zn. 4Tp/26/2017, rozhodol tak, že:

I. Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. napadnuté uznesenie v celom rozsahu zrušil.

II. Podľa § 76 ods. 3 Tr. por. lehotu trvania väzby u obvinených:

1. P. P., nar. XX. B. XXXX v W., trvale bytom T. XXXX/XXA, W., t. č. vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby Banská Bystrica;
2. G. K., nar. XX. J. XXXX v G., trvale bytom V. XXXX/XA, W., t. č. vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby Prešov;
3. T. T., nar. XX. Y. XXXX v W., trvale bytom B. XXXX/XX, W., t. č. vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby Košice;
4. Mgr. U. L., nar. XX. K. XXXX v W., trvale bytom X. XXX/XX, W., t. č. vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby Košice;
5. T. K., nar. XX. H. XXXX v W., trvale bytom J. XXXX/X, W., t. č. vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby Banská Bystrica;
6. Q. T., nar. XX. T. XXXX v W., trvale bytom Y. XXXX/X, W., t. č. vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby Banská Bystrica;
7. C. P., nar. X. Y. XXXX v W., trvale bytom L. P. XXXX/X, W., t. č. vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby Prešov;
8. Q. P., nar. XX. C. XXXX v W., trvale bytom R. XXXX/X, W., t. č. vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby Košice;
9. P. O., nar. XX. Y. XXXX v X., trvale bytom W. XXXX/XX, W., t. č. vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby Košice;
10. T. T., nar. X. Y. XXXX v O., trvale bytom T. XXXX/X, W., t. č. vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby Košice;
11. R. Y., nar. XX. T. XXXX v L., trvale bytom P. XX/X, T. N., W. - okolie, t. č. vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby Košice;
12. PhDr. U. P., nar. XX. Y. XXXX v U. B. P., trvale bytom U. XXXX/X, U. B. P., t. č. vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby Košice;

z dôvodu uvedeného § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. predĺžil do 13. decembra 2018.

III. Podľa § 79 ods. 3 Tr. por. žiadosti obvinených P. P., C. P., Q. P., R. Y. a PhDr. U. P. o prepustenie z väzby na slobodu zamietol.

IV. Podľa § 80 ods. 1 písm. b) Tr. por. písomný sľub obvinených P. P. a PhDr. U. P. neprijal.

V. Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. väzbu obvinených P. P., G. K., T. T., Mgr. U. L., T. K., Q. T., C. P., Q. P., P. O., T. T., R. Y. a PhDr. U. P. dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil.

VI. Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosti obvinených P. P., G. K., T. K., Q. T., C. P., P. O., T. T. a PhDr. U. P. zamietol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Špecializovaný trestný súd, pracovisko Banská Bystrica uznesením z 23. apríla 2018, sp. zn. 4Tp/26/2017, výrokom I. rozhodol tak, že podľa § 76 ods. 3 Tr. por. za konštatovania trvania dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. predĺžil lehotu trvania väzby u obvinených P. P., G. K., T. K., Q. T., C. P., P. O., T. T. a PhDr. U. P. do 13. septembra 2018, výrokom II. podľa § 76 ods. 3 Tr. por. nepredĺžil lehotu trvania väzby u obvinených T. T., Mgr. U. L., Q. P. a R. Y., výrokom III. podľa § 79 ods. 3 Tr. por. žiadostiam obvinených Q. P. a R. Y. vyhovel a prepustil ich z väzby na slobodu a napokon, výrokom IV. podľa § 79 ods. 3 Tr. por. žiadosti obvinených C. P., PhDr. U. P. a P. P. o prepustenie z väzby na slobodu zamietol, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Tr. por. písomný sľub obvinených PhDr. U. P. a P. P. neprijal a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. väzbu obvinených P. P., G. K., T. K., Q. T., C. P., P. O., T. T. a PhDr. U. P. dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil.

Proti tomuto uzneseniu ihneď na verejnom zasadnutí zahlásil sťažnosť prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) v rozsahu výrokov I., II. a III., obvinení P. P., T. K. (v rozsahu výroku IV. dodatočne osobitným podaním z 26. apríla 2018), C. P. a PhDr. U. P. v rozsahu výrokov I. a IV., obvinení G. K., Q. T., P. O., T. T. v rozsahu výroku I.; obvinení T. T., Mgr. U. L., Q. P. a R. Y. sa výslovne vzdali práva podať sťažnosť za seba, ako aj za osoby oprávnené podať sťažnosť v ich mene.

Prokurátor podanú sťažnosť odôvodnil 30. apríla 2018 tak, že odkázal na svoj návrh z 9. apríla 2018 a dodal, že z výsledkov vykonaného dokazovania plynie, že (...)

Z vyššie uvedených dôvodov prokurátor navrhol, aby sťažnostný súd napadnuté uznesenie vo výrokoch I., II. a III. zrušil a u všetkých 12 obvinených podľa § 76 ods. 3 Tr. por. aby predĺžil lehotu trvania väzby do 13. decembra 2018 za konštatovania dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por., pričom podľa § 79 ods. 3 Tr. por. aby žiadosti obvinených Q. a C. P., P. P. a PhDr. U. P. zamietol a „neprijal ani písomný sľub obvineného“.

Dňa 25. apríla 2018 bolo najvyššiemu súdu doručené odôvodnenie sťažnosti obvineného P. P., podané prostredníctvom jeho obhajkyne JUDr. Jany Kubáňovej.

Obvinený v sťažnosti namietol, že návrh prokurátora je všeobecný, neúplný a nekonkrétny. Vo vzťahu k výpovediam obvineného G. K. uviedol, že má právo klamať a usvedčovať aj iných obvinených, i keď to tak nie je. Prokurátor bol Špecializovaným trestným súdom opakovane vyzývaný, aby konkretizoval tie skutočnosti, ktoré má za preukázané, resp. označil časti dôkazov, ktoré svedčia o osobnej účasti každého z obvinených na trestnej činnosti. Prokurátor výzve nevyhovel a tieto skutočnosti nie sú obsiahnuté ani v jeho návrhu z 9. apríla 2018.

V tomto prípade nejde o skutkovo a právne náročnú vec, keďže už od 13. októbra 2017 orgány činné v trestnom konaní disponovali všetkými podkladmi, ktoré sú pre vyšetrenie veci nevyhnutné (počítače, účtovné doklady, CD-nosiče, USB-nosiče atď.). Prokurátor neuviedol ani jediný spôsob, ako by obvinení mohli mariť, príp. podstatne sťažiť dosiahnutie účelu trestného konania. Je nepochopiteľné, že od zadržania údajne najvyššie postaveného člena skupiny, t. j. za viac ako 6 mesiacov tento nebol vypočutý a ani s jeho osobou nebol naplánovaný žiaden úkon. Prokurátor neuviedol naplánované úkony a ani nespresnil, aký čas je potrebný na vypracovanie znaleckých posudkov.

Na podklade uvedeného obvinený P. P. navrhol, aby sťažnostný súd napadnuté uznesenie zrušil, návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby nevyhovel, a zároveň, aby ho prepustil z väzby na slobodu. Eventuálne navrhol, aby súd nahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka, prijatím jeho písomného sľubu a uložením primeraných povinností a obmedzení.

Dňa 27. apríla 2018 bolo najvyššiemu súdu doručené odôvodnenie sťažnosti obvineného T. K., podané prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Richarda Bauera.

Obvinený úvodom namietal, že sudca ustálil materiálne podmienky väzby na podklade vlastnej úvahy a nie na podklade presne konkretizovaného návrhu prokurátora. V konaní o väzbe ide o návrhové konanie a sudca nesmie zvýhodniť žiaden zo subjektov trestného konania, napríklad tým, že mu opakovane poskytne širší priestor na prezentovanie určitých skutočností. Predkladané skutočnosti boli sudcovi doručené oneskorene, po termíne, kedy bolo potrebné podať návrh na predĺženie lehoty väzby.

Z napadnutého rozhodnutia nevyplýva, ako konkrétne by obvinený mohol sťažiť alebo zmariť dosiahnutie účelu trestného konania. Obvinený tiež namietal, že orgány činné v trestnom konaní vykonávajú dokazovanie neefektívne. Obvinený nemá žiaden majetok, len úver na panelákový trojizbový byt a staré auto. Sudca nevysvetlil, prečo považuje podozrenia voči nemu vykonaným dokazovaním za umocnené a tiež, prečo má naďalej za to, že obava z pokračovania v trestnej činnosti je reálna.

S ohľadom na všetky vyššie uvedené dôvody obvinený sťažnostnému súdu navrhol, aby tento napadnuté uznesenie zrušil a prepustil ho na slobodu.

Dňa 26. apríla 2018 bolo najvyššiemu súdu doručené odôvodnenie sťažnosti obvineného Q. T., podané prostredníctvom jeho obhajkyne JUDr. Gabriely Čechovej.

Obvinený uviedol, že návrh prokurátora nespĺňa zákonné predpoklady podľa § 76 ods. 3 Tr. por., keďže neobsahuje konkrétne skutočnosti, prečo nebolo možné pre obtiažnosť veci alebo z iných dôvodov trestné stíhanie skončiť v základnej lehote väzby, resp. prečo by jeho prepustením bolo zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. Aj keď si sudca robil nadprácu a uvedenými okolnosťami sa zaoberal, ani jemu sa ich nepodarilo konkretizovať.

Na podklade týchto dôvodov obvinený sťažnostnému súdu navrhol, aby napadnuté uznesenie zrušil a lehotu väzby u neho nepredĺžil.

Dňa 27. apríla 2018 bolo najvyššiemu súdu doručené odôvodnenie sťažnosti obvineného C. P., podané prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Gerharda Zvolánka.

Namietal, že prokurátor neuviedol žiadne nové dôkazy, ktoré vo vzťahu k jeho zavineniu žiada vykonať. Doposiaľ vypočutí svedkovia, ako aj jeho údajné hierarchické postavenie neodôvodňujú ďalšie predĺžovanie väzby. Je bezúhonný, má prácu a rodinu.

Na podklade týchto skutočností navrhol, aby sťažnostný súd zrušil napadnuté uznesenie, nevyhovel návrhu prokurátora na predĺženie jeho väzby a naopak, jeho žiadosti vyhovel a prepustil ho z väzby na slobodu.

Dňa 30. apríla 2018 bolo najvyššiemu súdu doručené odôvodnenie sťažnosti obvineného P. O., podané prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Sergeja Romžu.

Namietal aj, že sudca si nesprávne vyložil materiálnu podstatu zákonnej podmienky zmarenia alebo podstatného sťaženia účelu trestného konania podľa § 76 ods. 3 Tr. por. Táto sa vzťahuje na objasňovanie trestného činu, pre ktoré je voči nemu vedené trestné stíhanie, nie na zabránenie v pokračovaní v trestnej činnosti podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. Akýkoľvek iný výklad by predstavoval nadbytočnosť, resp. dubiozitu predmetného ustanovenia vo vzťahu k § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. Za týchto okolností bolo povinnosťou súdu vyložiť, akým konkrétnym spôsobom môže obvinený po svojom prepustení z väzby znemožniť vykonanie procesných úkonov. Prítom existenciu takejto obavy objektívne znemožňuje charakter naplánovaných procesných úkonov - výsluch ostatných spoluobvinených, ktorí sa ani podľa skutkovej vety nemali podieľať na trestnej činnosti obvineného, príp. vypracovanie znaleckých posudkov. Nad rámec tohto poukázal na fakt, že sudca pochybil, keď v rozpore so znením § 72 ods. 2 Tr. por. na pasivitu prokurátora reagoval tak, že prevzal procesnú iniciatívu pri zisťovaní a objektivizácii dôvodov predĺženia väzby.

Vzhľadom na tieto skutočnosti navrhol, aby sťažnostný súd v zmysle § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. napadnuté uznesenie zrušil a zároveň zamietol návrh prokurátora na predĺženie lehoty väzby a nariadil jeho prepustenie na slobodu.

Dňa 26. apríla 2018 bolo najvyššiemu súdu doručené odôvodnenie sťažnosti obvineného T. T., podané prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Martina Poláka.

Návrh prokurátora na predĺženie lehoty väzby neobsahuje relevantnú vysvetľujúcu argumentáciu, ktorá by odôvodnila naplnenie oboch podmienok pre predĺženie lehoty väzby. S poukazom na § 76 ods. 3 Tr. por. v spojení s § 79 ods. 2 Tr. por. vysvetlil, že sudca má povinnosť zaoberať sa trvaním dôvodov väzby, avšak zákon mu neukladá nahrádzať činnosť prokurátora v tom prípade, keď ide o skúmanie a preukazovanie dôvodov pre predĺženie lehoty trvania väzby. Preukazovanie podmienok na predĺženie lehoty väzby v zmysle § 76 ods. 3 Tr. por. je povinnosťou prokurátora, ide o návrhové konanie. Sudca pritom skonštatoval, že návrh prokurátora z 9. apríla 2018 takéto konkrétne okolnosti neobsahuje. Preskúmaním vyšetrovacieho spisu a vlastným skúmaním dôvodov súd zvýhodnil prokurátora, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania (analogicky viď uznesenie najvyššieho súdu z 28. mája 2014, sp. zn. I Tost 18/2014).

Na podklade týchto skutočností obvinený sťažnostnému súdu navrhol, aby napadnuté uznesenie zrušil a sám rozhodol tak, že lehotu väzby nepredlžuje.

Dňa 25. apríla 2018 bolo najvyššiemu súdu doručené odôvodnenie sťažnosti obvineného PhDr. U. P., podané prostredníctvom jeho obhajcu Mag. Mgr. Mareka Paru.

S ohľadom na uvedené okolnosti obvinený navrhol, aby sťažnostný súd podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. napadnuté uznesenie zrušil a sám vo veci rozhodol tak, že sa lehota väzby vo vzťahu k nemu nepredlžuje a podľa § 79 ods. 3 Tr. por. ho prepustil z väzby, alternatívne, že sa väzba nahradí miernejším prostriedkom, konkrétne dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por., spolu s uložením primeraných povinností a obmedzení podľa § 80 ods. 2 Tr. por. a § 82 ods. 1 písm. b), h), j) Tr. por.

Sťažnosti prokurátora a obvinených spolu s kompletným spisovým materiálom boli najvyššiemu súdu riadne predložené 30. apríla 2018. Následne najvyšší súd na podklade riadne a včas podaných sťažností oprávnenými osobami preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 písm. a), b) Tr. por. správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovatelia podali sťažnosti, ako i konanie týmto výrokom predchádzajúce a zistil, že **dôvodná je iba sťažnosť prokurátora.**

Pokiaľ ide o prvú formálnu podmienku pre predĺženie lehoty väzby, najvyšší súd z previerky spisového materiálu zistil, že vyšetrovateľ NAKA, NJFP, expozitúra Východ uznesením z 13. októbra 2017, ČVS: PPZ-16/NKA-FP-VY-2017, podľa § 199 ods. 1, 2 Tr. por. začal trestné stíhanie a súčasne podľa § 206 ods. 1 Tr. por. vzniesol obvinenie 63 osobám, medzi nimi aj: (...)

Dňa 9. apríla 2018 podal prokurátor návrh podľa § 76 ods. 3 Tr. por. na predĺženie lehoty väzby u všetkých 12 obvinených a spolu s návrhom predložil Špecializovanému trestnému súdu žiadosti obvinených P. P., C. P., Q. P., R. Y. a PhDr. U. P. podľa § 79 ods. 3 Tr. por. o prepustenie z väzby na slobodu, vrátane písomného sľubu obvinených P. P. a PhDr. U. P. podľa § 80 ods. 1 písm. b) Tr. por. (zv. VIII, č. I. 1293); o podanom návrhu rozhodol Špecializovaný trestný súd napadnutým uznesením (zv. VIII, č. I. 1283, zv. IX, č. I. 1490).

Vzhľadom na to, že základná lehota väzby by u obvinených uplynula 13. mája 2018, posledný deň pre podanie návrhu prokurátora pripadol na 11. apríla 2018 a spis mal byť sťažnostnému súdu predložený najneskôr 3. mája 2018, je zrejmé, že aj druhá formálna podmienka spočívajúca vo včasnom podaní návrhu na predĺženie lehoty väzby podľa § 76 ods. 2, 3 Tr. por. bola zachovaná.

Vo vzťahu k materiálnym dôvodom predĺženia lehoty väzby je v zmysle § 76 ods. 3 Tr. por. v spojení s uplatneným väzobným dôvodom podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. potrebné skúmať, či u každého z obvinených:

- i) je naďalej trestné stíhanie vedené dôvodne a či sa podozrenia voči nemu ďalším vykonaným dokazovaním prehĺbujú;
 - ii) hrozí, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil;
 - iii) nebolo možné pre obtiažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť; a
- či
- iv) prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania.

K bodu iv) vyššie sťažnostný súd uvádza, že **podmienku spočívajúcu v preukázaní nebezpečenstva zo zmarenia alebo podstatného sťaženia dosiahnutia účelu trestného konania nemožno vykladať zužujúco v kontexte § 1 Tr. por.** ako náležitého zistenia trestných činov a spravodlivého potrestania jeho páchatel'ov, **ale v kontexte trestného konania ako celku, vrátane jeho jednotlivých parciálnych častí.** Jednou z takýchto častí je aj úprava väzobného stíhania obvinených, u ktorých existuje reálna obava, že by v trestnej činnosti mohli pokračovať [§ 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.] (pozn. o správnosti zvoleného výkladu svedčí aj § 1 zákona č. 141/1961 Zb., ktorý v minulosti vo vzťahu ku konaniu podľa Trestného poriadku výslovne formuloval požiadavku pôsobiť na predchádzanie a zamedzovanie trestnej činnosti). **Izoláciou takýchto osôb vo väzbe sa preto nepochybne naplňa účel trestného konania** (konkrétne tej jeho fázy, ktorá pojednáva o tzv. preventívnej väzbe) a naopak, v prípade ich prepustenia - napriek relevantným argumentom odôvodňujúcim obavu z pokračovania v trestnej činnosti, sa takýto účel popiera. Z uvedeného však nemožno vyvodit' (ako to naznačuje obvinený O.), že by riešené ustanovenie malo obsolétny charakter (keďže, len *prima facie* reflektuje účel sledovaný jednotlivými väzobnými dôvodmi), nakoľko **nepochybne ide o ustanovenie, ktoré takpovediac kvalitatívne „sťažuje“ ďalšie predlžovanie lehoty väzby v závislosti od prevažujúceho účelu chráneného záujmu** (účel sledovaný dôvodmi väzby podľa § 71 Tr. por. vs. právo na osobnú slobodu). V prejednávanej príhode jednoznačne prevážila potreba predchádzať ďalšiemu trestnému konaniu, čo vyplynulo z doposiaľ zisteného rozsahu trestnej činnosti a výšky spôsobenej škody.

Rešpektujúc teda zaužívanú prax najvyšší súd odmietol výklad obhajoby, podľa ktorej pod citovanou podmienkou možno subsumovať len také skutočnosti, ktoré odôvodňujú záver o zmarení alebo podstatnom sťažení vyšetrovanej veci. Uvedený výklad totiž neopodstatnene limituje jeho použitie len na dôvody tzv. útekovej alebo kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) Tr. por., čo sa v kontexte systematiky väzobných dôvodov a ostatných zákonných predpokladov pre ich predĺženie javí ako neprimerané. Inými slovami, pokiaľ v § 71 ods. 1, 3 Tr. por. zákon formuluje (v zásade) tri väzobné dôvody, a pritom v § 76 ods. 3 Tr. por. umožňuje lehotu väzby u niektorého (v zmysle ktoréhokoľvek kumulatívne uplatneného alebo samostatne stojaceho) väzobného dôvodu predĺžiť, potom **toto ustanovenie nemožno vykladať takým spôsobom, že by pri predlžovaní lehoty väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. musel v priebehu jej plynutia obligatórne pristúpiť iný dôvod - spravidla ten, ktorý odôvodňuje postup podľa § 72 ods. 1 písm. c) Tr. por. v spojení s § 71 ods. 1 písm. a) alebo b) Tr. por.**

101.

ROZHODNUTIE

Ustanovenie § 55 ods. 2 Trestného zákona neviaže zákaz uloženia trestu povinnej práce na nedostatok zdravotnej spôsobilosti páchatel'a na výkon takého trestu, ale len na okolnosť jeho dlhodobej práceneschopnosti, alebo invalidity páchatel'a (bez rozlíšenia jej rozsahu). Z tohto dôvodu súd nie je oprávnený preskúmať, či napriek preukázanej, a to hoci len čiastočnej invalidite páchatel'a, by tento bol alebo nebol schopný prípadne uložený trest povinnej práce vykonať.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. júna 2018, sp. zn. 5 To 5/2018)

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na verejnom zasadnutí konanom 7. júna 2018 rozsudkom, sp. zn. 5 To 5/2018, v trestnej veci proti obžalovanému X. B. pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 Tr. zák. o odvolaní prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Pezinok zo 6. marca 2018, sp. zn. PK-2T/1/2018, rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d), e), ods. 2 Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil vo výroku o treste a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obžalovanému X. B. sám uložil podľa § 333 ods. 1 Tr. zák., § 36 písm. j), l) Tr. zák. v spojení s § 38 ods. 2, 3 Tr. zák., § 56 ods. 1, 2 Tr. zák. a § 57 ods. 1 Tr. zák. peňažný trest vo výmere 200 eur s tým, že pre prípad úmyselného zmarenia výkonu tohto mu podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. ustanovil náhradný trest odňatia slobody vo výmere 14 dní.

O d ô v o d n e n i e

Špecializovaný trestný súd, pracovisko Pezinok rozsudkom zo 6. marca 2018, sp. zn. PK-2T/1/2018, uznal obžalovaného X. B. vinným z prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 Tr. zák. na skutkovom základe, že

dňa 7. marca 2017 v čase okolo 11:25 hod. v kancelárii primára klinickej hematológie Fakultnej nemocnice s poliklinikou P. v X. (ďalej len „FNsP“), nachádzajúcej sa v budove Geriatrického pavilónu FNsP, odovzdal primárovi tohto oddelenia, ktorý bol zároveň aj lekárom Hematologickej ambulancie FNsP fľašu domácej slivovice v objeme 0,7 l v súvislosti so zabezpečením riadnej zdravotnej starostlivosti, ktorú mu tento lekár poskytoval ako svojmu pacientovi.

Za to Špecializovaný trestný súd obžalovaného X. B. odsúdil podľa § 333 ods. 1 Tr. zák., v spojení s § 36 písm. j), l) Tr. zák. a § 38 ods. 3 Tr. zák. za použitia § 54 Tr. zák. na trest povinnej práce vo výmere 150 hodín.

V odôvodnení Špecializovaný trestný súd vysvetlil, že obžalovaný B. urobil na hlavnom pojednávaní vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 písm. c) Tr. por., ktoré bolo uznesením podľa § 257 ods. 7 Tr. por. prijaté; v dôsledku uvedeného súd podľa § 257 ods. 8 Tr. por. vykonal dokazovanie len v rozsahu výrokov o treste.

V tomto smere súd vysvetlil, že trest povinnej práce je v porovnaní s peňažným trestom viac adresný, nakoľko uloženie peňažného trestu nezahŕňa prvok verejného výkonu a po zaplatení dochádza k jeho zahladeniu *ex lege*. Prokurátorom namietaná okolnosť invalidného dôchodku obžalovaného nie je nová, keďže v evidencii Sociálnej poisťovne je obžalovaný viac ako 11 rokov. Nejde teda o prípad akútneho zhoršenia zdravotného stavu, ale naopak o stav tzv. remisie, kedy obžalovaný dlhodobo navštevuje lekára len kvôli preventívnym prehliadkam. Z kontextu § 55 ods. 2 Tr. zák. vyplýva, že trest povinnej práce nemožno uložiť len osobe, ktorá je úplne neschopná pracovať - či už kvôli úplnej práceneschopnosti alebo úplnej invalidite. Obžalovaný je naproti tomu naďalej schopný zárobkovej činnosti, čo plynie z jeho opakovaného vyjadrenia, ako aj zo živnostenského registra. Bez ohľadu na uvedené, v prípade obžalovaného existujú opodstatnené pochybnosti o možnosti zaplatiť peňažný trest.

Proti tomuto rozsudku podal prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) 9. marca 2018 v prospech obžalovaného odvolanie, ktoré podaním zo 6. apríla 2018 bližšie odôvodnil.

Uviedol, že nenamieta záver súdu ohľadne viny obžalovaného, no nestotožňuje sa s výrokom o treste. S poukazom na § 55 ods. 2 Tr. zák. vysvetlil, že uloženiu trestu povinnej práce bránila skutočnosť, že v prípade obžalovaného ide o staršieho, trvalo invalidného onkologického pacienta; na tomto nič nemení ani súhlas

obžalovaného s výkonom povinnej práce. Pripomenul, že obžalovaný B. disponuje dostatkom finančných prostriedkov na zaplatenie peňažného trestu, pričom ukladanie tohto druhu trestu - hoci na spodnej hranici trestnej sadzby, je v obdobných prípadoch úplne bežné. Neobstojí ani poukaz na výšku sankcií za priestupky, pretože peňažný trest vo výmere 160 eur je v súlade s Trestným zákonom.

Na podklade týchto skutočností navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. e) Tr. por. vo výroku o treste zrušil a aby sám podľa § 322 ods. 3 Tr. por. vo veci rozhodol rozsudkom.

Odvolanie, ako i kompletný spisový materiál bol najvyššiemu súdu riadne doručený 24. apríla 2018.

Následne najvyšší súd podľa § 317 ods. 1 Tr. por. po zistení, že niet dôvodu na zamietnutie odvolania podľa § 316 ods. 1 Tr. por., ani na zrušenie rozsudku podľa § 316 ods. 3 Tr. por., preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým prokurátor podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, pričom mal na zreteli, že na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, možno prihliadnuť len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. a dospel pritom k záveru, že **odvolanie prokurátora je dôvodné**.

Podľa § 54 Tr. zák. trest povinnej práce môže súd uložiť so súhlasom páchatel'a vo výmere od 40 do 300 hodín, ak ho odsudzuje za prečin, za ktorý zákon umožňuje uložiť trest odňatia slobody, ktorého horná hranica sadzby trestu odňatia slobody nepresahuje päť rokov.

Podľa § 55 ods. 2 Tr. zák. trest povinnej práce súd neuloží, ak je páchatel' dlhodobo práceneschopný alebo invalidný.

Podľa § 56 ods. 1 Tr. zák. peňažný trest môže súd uložiť od 160 eur do 331 930 eur páchatel'ovi úmyselného trestného činu, ktorým získal alebo sa snažil získať majetkový prospech.

Podľa § 56 ods. 2 Tr. zák. bez splnenia podmienok uvedených v odseku 1 môže súd peňažný trest uložiť, ak ho ukladá za prečin a vzhľadom na povahu spáchaného prečinu a možnosť nápravy páchatel'a trest odňatia slobody neukladá.

Podľa § 57 ods. 1 Tr. zák. pri ukladaní peňažného trestu súd prihliadne na osobné a majetkové pomery páchatel'a. Peňažný trest neuloží, ak je zrejme, že ho odsúdený nebude schopný zaplatiť.

A hoci ako bolo uvedené vyššie, predmetom konania na odvolacom súde nebola otázka viny obžalovaného B., ale len otázka uloženého trestu, bolo by v rozpore s účelom trestného konania (§ 1 Tr. por.), ako aj so zásadami ukladanania trestov (§ 34 a nasl. Tr. zák.), ak by sa súd - napriek relevantným pochybnostiam týkajúcim sa trestnosti skutku, otázkou viny pri rozhodovaní vôbec nezaoberal. Z uvedeného samozrejme nemožno vyvodiť, že by si odvolací súd chcel vo vzťahu k už vyhlásenému a odvolaním nenapadnutému výroku o vine (§ 257 ods. 5 Tr. por.) založiť kasačnú právomoc, faktom však je, že i vnútorný vzťah odvolacieho súdu k otázke trestnosti skutku môže mať vplyv na druh alebo výmeru uloženej sankcie; samozrejme, tento vplyv sa v rozhodnutí môže prejaviť len do tej miery, do akej to súdu umožňuje trestná sadzba stanovená zákonom.

Z tohto dôvodu **považoval súd za potrebné vysporiadať sa s uznesením generálneho prokurátora Slovenskej republiky z 29. januára 2018, sp. zn. XVI/2 Pz 1/18/1000-3**, ktorý v takmer identickej korupčnej veci (s tým rozdielom, že nešlo o prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 Tr. zák., ale o zrkadlový zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Tr. zák.) v konaní podľa § 363 a nasl. Tr. por. dospel k záveru, že **skutok spočívajúci v odovzdaní / prijatí drobnej finančnej hotovosti lekárovi ako prejavu vďaky za už poskytnutú zdravotnú starostlivosť nie je trestným činom**. Svoj názor generálny prokurátor odôvodnil tým, že nie všetky plnenia, na ktoré nie je právny nárok, je možné automaticky považovať za úplatok; takýmto plnením je nepochybne aj dar podľa § 628 a nasl. Občianskeho zákonníka. Pri posudzovaní, či išlo o úplatok alebo dar, je rozhodujúcim kritériom úmysel poskytujúcej osoby - kým dar nemožno podmieňovať protihodnotou alebo protislužbou, je prejavom vďačnosti alebo náklonnosti voči obdarovanému, v prípade úplatku musí vždy existovať očakávanie neoprávnenej výhody. Ak teda pacient v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou poskytne lekárovi plnenie s cieľom získať „nadštandardnú starostlivosť“, prednostné vykonanie operácie alebo akýkoľvek iný prospech, v takých prípadoch nepochybne ide o protiprávne konanie tak pacienta, ako aj zdravotníckeho pracovníka. Na druhej strane, konanie pacienta, ktorý prinesie lekárovi nejakú pozornosť ako vyjadrenie vďaky za už poskytnutú starostlivosť, či úspešne zvládnutú operáciu je možné akceptovať ako poskytnutie daru. V tejto súvislosti generálny prokurátor poukázal na § 2067 ods. 1 zákona č. 89/2012 Sb.

Občiansky zákonník Českej republiky, z ktorého *a contrario* možno vyvodit', že ak pacient dá zdravotníckemu zamestnancovi dar po prepustení zo zdravotnej starostlivosti, pôjde o prípustný dar.

S vyššie prezentovaným právnym názorom generálneho prokurátora najvyšší súd zásadne nesúhlasí. Ide o názor, ktorý je v rozpore s rozsudkom najvyššieho súdu z 25. februára 2014, sp. zn. 2 To 12/2013, uverejneným v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 21/2015, ktorý jednoznačne uvádza, že: „Trestný čin prijímania úplatku podľa § 329 Tr. zák. spočívajúci v prijatí, požadovaní alebo prijatí sľubu úplatku v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu **nesmú byť spojené s porušením povinnosti páchatel'a**, ktorá vyplýva z jeho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, ako je tomu pri trestnom čine prijímania úplatku podľa § 328 Tr. zák. Súvislosť s obstarávaním vecí všeobecného záujmu v zmysle § 329 ods. 1 Tr. zák. je daná vždy vtedy, ak páchatel' bez právneho titulu prijme, žiada alebo si dá sľúbiť materiálnu alebo inú protislužbu za svoje predchádzajúce, prebiehajúce alebo nasledujúce konanie pri obstarávaní určitej veci (vecí) všeobecného záujmu. Také obstarávanie totiž nie je spojené so vznikom akéhokoľvek nároku na plnenie peňažnej alebo nepeňažnej povahy (úplatok v zmysle § 131 ods. 3 Tr. zák.), mimo právneho režimu odmeňovania toho, kto obstarávanie dotknutých vecí všeobecného záujmu z dôvodu svojho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie vykonáva.“

Z citovaného judikátu, ale aj množstva iných rozhodnutí Špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu tak jednoznačne vyplýva, že - na rozdiel od názoru generálneho prokurátora: i) pri tomto trestnom čine nemusí dôjsť k porušeniu povinností páchatel'a (lekár nijako nemusí zvýhodniť podplácajúceho pacienta), ii) nerozlišuje sa, kedy došlo k poskytnutiu neoprávnenej výhody (či pred, počas alebo po poskytnutí zdravotnej starostlivosti) a iii) nie je relevantné ani to, aká bola hodnota poskytnutého plnenia (či išlo o naturálie, drobnú alebo významnú finančnú hotovosť). **Generálnym prokurátorom zvolený výklad zákonných znakov skutkovej podstaty trestného činu preto nemôže obstáť.**

Ak by sme ním prezentovaný výklad akceptovali, mohlo by to mať závažné negatívne dôsledky na stíhanie korupčných trestných činov. Postačovalo by, ak by lekár (ale ako rozvedieme nižšie, aj akákoľvek iná osoba, ktorá obstaráva vec všeobecného záujmu) odmietol prijať úplatok pred alebo počas poskytovania zdravotnej starostlivosti s tým, že by pacienta inštruoval, že v prípade spokojnosti mu môže po poskytnutí zdravotnej starostlivosti niečo podarovať. Takto **by sa medzi pacientmi rozšírilo všeobecné povedomie, že „dávať“ je treba až po zákroku, nakoľko vtedy to nie je trestné a hlavne, vtedy to lekári očakávajú, príjmu a nabudúce sa o nich opäť dobre postarajú.** Popísaný stav by viedol k úplnej legalizácii úplatkov, stalo by sa verejným tajomstvom, a to predovšetkým u najzraniteľnejších osôb - dôchodcov, chronicky alebo dlhodobo chorých pacientov, že úplatky dávať treba, len ich treba nazývať darom a odovzdávať ich až po poskytnutí zdravotnej starostlivosti.

Zároveň, ak by sme uvedené konanie pripustili v zdravotníctve, rovnako by sme ho museli pripustiť v iných oblastiach verejného života. Trestným by nemohlo byť ani konanie sudcu, ktorý by po skončení pojednávania prijal od účastníka alebo obžalovaného drobnú finančnú hotovosť, fľašu, pozvanie na obed a pod. za „zákonné a spravodlivé rozhodnutie v jeho veci“. Ani konanie policajta, ktorý by v zákonnej lehote vydával cestovné pasy, za čo by sa mu spokojní občania chodili poďakovať formou kávy, dezertu, ovocia či fľaše domácej borovičky, by nebolo trestné. Pokiaľ v ďalšej časti odôvodnenia generálny prokurátor poukázal na § 2067 ods. 1 zákona č. 89/2012 Sb. Občiansky zákonník Českej republiky je treba povedať, že znaky skutkovej podstaty trestného činu podľa slovenského Trestného zákona v žiadnom prípade nemožno vykladať v intenciách občianskoprávnej úpravy iného štátu, a to navyše takej, ktorá ani rámcovo nie je na Slovensku platná a účinná. V kontexte pojednávanej veci ide teda o absolútne nepoužiteľný argument.

Kvôli úplnosti najvyšší súd dodáva, že **ani aplikácia tzv. materiálneho korektívu v prípadoch tohto druhu (v zásade) nie je prípustná.** Je to dané mimoriadne citlivým vnímaním spoločnosti na korupciu v zdravotníctve, ako aj eminentným záujmom štátu na riadnom poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Rozhodne je takýto postup vylúčený u podplácaných lekárov, ktorí sa prijímaním úplatkov spreneverujú svojmu základnému poslaniu. U podplácajúcich pacientov (ktorí sú častokrát v dôsledku svojej choroby náchylnejší urobiť čokoľvek a ak je to nutné, aj korumpovať) **je treba mimoriadne citlivo zvažovať, do akej miery by použitie § 10 ods. 2 Tr. zák. ako ultima ratio prostriedku trestnej represie nepopieralo legitímny celospoločenský záujem na nevyhnutnom potieraní tohto nebezpečného neuhu** (bližšie vid' uznesenie najvyššieho súdu zo 17. júla 2017, sp. zn. 5 Tost 22/2017). V každom prípade len ťažko možno bagatelizovať závažnosť skutku poukazom na zažitú stereotypy o tom, že je normálne a dokonca slušné čosi lekárovi odovzdať za to, že sa „dobře postaral“. Vychádzajúc z týchto úvah súd dospel k záveru, že konanie obžalovaného B. - by aj bez

vyhlásenia o vine podľa § 257 ods. 1 písm. c) Tr. por. naplnilo všetky formálne a materiálne znaky skutkovej podstaty trestného činu podplácania podľa § 333 ods. 1 Tr. zák.

Vo vzťahu k výroku o treste sa možno stotožniť s názorom Špecializovaného trestného súdu, podľa ktorého by uloženie trestu povinnej práce mohlo byť v niektorých prípadoch individuálnejšie, adresnejšie a z hľadiska generálnej prevencie aj nepomerne účinnejšie ako uloženie peňažného trestu. Na druhej strane, pri jeho ukladaní (tak, ako pri ukladaní akéhokoľvek iného druhu trestu) je potrebné rešpektovať zákonné predpoklady stanovené v § 54 a nasl. Tr. zák. a samozrejme, prihliadať je treba aj na ostatné zásady trestania podľa § 34 a nasl. Tr. zák. Uvedeným spôsobom súd prvého stupňa nepostupoval.

Už z dikcie § 55 ods. 2 Tr. zák. plynie, že súd nemôže uložiť páchateľovi trest povinnej práce v prípade, že je dlhodobo práceneschopný alebo invalidný. I napriek tomuto - pomerne jasnému zákonnému ustanoveniu a zisteniu, že obžalovaný B. je zdravotne postihnutou osobou s poklesom pracovnej schopnosti o viac ako 70 %, z ktorého dôvodu už 11 rokov poberá invalidný dôchodok (č. l. 88), mu súd predmetný trest uložil. Pokiaľ v tomto smere súd argumentoval, že pod § 55 ods. 2 Tr. zák. sa má na myslí úplná a nie iba čiastočná invalidita, a teda z pohľadu uloženia trestu bude v konečnom dôsledku rozhodujúce to, či ho páchateľ bude schopný vykonať, najvyšší súd uvádza, že táto okolnosť z citovaného ustanovenia nevyplýva. **Ustanovenie § 55 ods. 2 Tr. zák. neviaže uloženie trestu povinnej práce na zdravotnú spôsobilosť páchateľa k jeho výkonu, ale len na okolnosť jeho dlhodobej práceneschopnosti alebo invalidity** (porovnaj § 64 Trestného zákonníka Českej republiky, ktorý súdu pred uložením trestu všeobecne prospešných prác ukladá skúmať u páchateľa zdravotnú spôsobilosť k sústavnému výkonu práce). Z tohto dôvodu **súd nie je oprávnený preskúmať, či napriek preukázanej, a to hoci aj čiastočnej invalidite páchateľa, by tento bol alebo nebol schopný prípadne uložený trest povinnej práce vykonať.**

Vykonaným dokazovaním zistená okolnosť, že obžalovaný sa napriek svojej invalidite pravidelne zúčastňuje trojtýždňových pracovných turnusov, tak môže byť významná len z toho pohľadu, že by u súdu mohla vzbudiť pochybnosti ohľadne správnosti odborného záveru týkajúceho sa jeho invalidity (§ 7 ods. 1 Tr. por.). V takom prípade by **súdu nič nebránilo požiadať Sociálnu poisťovňu, resp. jej posudkového lekára o odborné vyjadrenie, či pravidelné vykonávanie montážnych prác nie je nezlučiteľné s jej lekárskymi závermi, resp. rozhodnutím o priznaní invalidity.** Totožný záver platí aj pre dlhodobú práceneschopnosť - ak súd dospeje k záveru, že obžalovaný bol uznaný za dlhodobo práceneschopného a napriek tomu sa pracovných aktivít (či už sporadicky alebo pravidelne) zúčastňuje, nemá právo (bez príslušnej zmeny lekárskeho záveru) „špekulovať“ nad tým, či trest povinnej práce zvládne alebo nie. **Zvolený výklad reflektuje aj možnosť zmeny zdravotného stavu páchateľa.** U dlhodobo práceneschopných alebo invalidných osôb je významne vyššie riziko, že sa ich zdravotný stav zhorší, čo by v konečnom dôsledku mohlo viesť k upusteniu výkonu trestu podľa § 55 ods. 5 Tr. zák. Na podklade týchto úvah dospel najvyšší súd k záveru, že u obžalovaného B. neboli splnené zákonné podmienky pre uloženie trestu povinnej práce.

I napriek tomu, že uloženie trestu povinnej práce bolo u obžalovaného B. zo zákona vylúčené, aj tak bol odvolací súd toho názoru, že **uloženie peňažného trestu vo výmere 200 eur s hrozbou náhradného trestu odňatia slobody vo výmere 14 dní lepšie zodpovedá podmienkam stanoveným v § 34 Tr. zák.** Takýto trest lepšie zodpovedá spôsobu spáchania činu (obžalovaný nedával priamo finančnú hotovosť, ale „len“ fľašu slivovice v hodnote asi 4,70 eur), jeho následku (obžalovaný nebol pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti uprednostnený, ani akokoľvek zvýhodňovaný), zavineniu (priamy úmysel), pohnútku (ovplyvnenej dlhodobou zažitými stereotypmi o potrebe odvdáčiť sa lekárovi za to, že sa o obžalovaného pacienta staral, že bol empatický atď.), príťažujúcim okolnostiam (žiadne), poľahčujúcim okolnostiam [§ 36 písm. j), l) Tr. zák.], osobe páchateľa, jeho pomerom a možnostiam nápravy (61-ročná doposiaľ netrestaná osoba, ktorá nepáchala ani len dopravné priestupky, v obci požíva dobrú povesť, dlhodobo sa lieči z onkologického ochorenia, žije v usporiadanej rodine, spáchaného skutku mu bolo úprimne ľúto a ľútosť vyjadril aj nad tým, že „problémy spôsobil aj lekárovi“). Pokiaľ ide o majetkové pomery obžalovaného, tento spolu s manželkou vlastní rodinný dom, auto a majú aj úspory vo výške 7.000 eur. Aj keď predmetné motorové vozidlo splácajú (nesplatená časť je asi vo výške 13.000 eur), jeho čistý mesačný príjem dosahuje cca 1.130 eur a aj jeho manželka je zamestnaná (č. l. 91).

Na podklade týchto skutočností rozhodol odvolací súd tak, že napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. d), e), ods. 2 Tr. por. vo výroku o treste zrušil a sám podľa § 322 ods. 3 Tr. zák. rozhodol tak, že podľa § 333 ods. 1 Tr. zák., § 36 písm. j), l) Tr. zák. v spojení s § 38 ods. 3 Tr. zák., § 56 ods. 1, 2 Tr. zák. a § 57 ods. 1 Tr. zák. uložil obžalovanému peňažný trest vo výmere 200 eur, pričom pre prípad jeho úmyselného zmarenia podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. ustanovil náhradný trest odňatia slobody vo výmere 14 dní.